

Sol lucionari

QUADERN DE DIVERSITAT

VALENCIÀ

**Cristina Cebrián
Francisco J. Conejero**

Sol·lucionari

QUADERN DE DIVERSITAT

VALENCIÀ

**Cristina Cebrián
Francisco J. Conejero**

Sol·lucionari

QUADERN DE DIVERSITAT

VALENCIA

3r ESO

© ÉS PROPIETAT
Cristina Cebrián Sanfeliu
Francisco J. Conejero Pascual
Editorial ECIR, S.A

Aquest llibre correspon al segon curs d'ESO, àrea de Valencià, llengua i literatura. Forma part dels materials curriculars de l'Editorial Ecir.

Fotografia - Arxiu ECIR
Il·lustracions - Javier Lacasta, Disseny gràfic ECIR
Disseny i il·lustració coberta - Disseny gràfic ECIR
Disseny de l'interior - Disseny gràfic ECIR

Dipòsit legal: V-873-2012
I.S.B.N.: 978-84-9826-648-1
Imprès a Espanya - Printed in Spain
Impressió - Indústries Gràfiques Ecir (IGE)

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només pot ser realitzada amb l'autorització dels seus titulars, llevat les excepcions previstes per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centre Espanyol de Drets Reprogràfics, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra.

Vila de Madrid, 60 - 46988 - P. I. Font del Gerro - PATERNA (València)
Tels: 96 132 36 25 - 96 132 36 55 - Mòbil: 677 431 115 - Fax: 96 132 36 05
A/e: ecir@ecir.com - <http://www.ecir.com>

Proposta de programació

1. OBJECTIUS GENERALS DE TERCER ESO VALENCIÀ

L'ensenyança de la llengua i la literatura, en esta etapa tindrà com a objectiu el desenrotllament de les següents capacitats:

1. Comprendre discursos orals i escrits en els diversos contextos de l'activitat social i cultural.
2. Utilitzar el valencià i el castellà per a expressar-se oralment i per escrit, de manera coherent i adequada en cada situació de comunicació i en els diversos contextos de l'activitat social i cultural, per aprendre consciència dels propis sentiments i idees, i per a controlar la pròpia conducta.
3. Utilitzar la llengua oral en l'activitat social i cultural de manera adequada a les distintes funcions i situacions de comunicació, adoptant una actitud respectuosa i de cooperació.
4. Reconèixer les diverses tipologies dels textos escrits, i les seues estructures formals, per mitjà dels quals es produïx la comunicació amb les institucions públiques, les privades i les de la vida laboral, així com fer-ne un ús correcte.
5. Utilitzar el valencià i el castellà per a adquirir nous coneixements, així com per a buscar, seleccionar i processar informació de manera eficaç en l'activitat escolar i per a redactar textos propis de l'àmbit acadèmic.
6. Conèixer i valorar com a patrimoni de tots els espanyols la riquesa lingüística i cultural d'Espanya, i considerar, adequadament i amb respecte, les diferents situacions que originen les llengües en contacte en les comunitats bilingües.
7. Apreciar les possibilitats extraordinàries que oferix el castellà com a llengua comuna per a totes les espanyoles i tots els espanyols i per a les ciutadanes i els ciutadans dels països de parla castellana, com a vehicle de comunicació i vertebració d'una de les comunitats culturals més importants del món.
8. Conèixer les diferents manifestacions i varietats del castellà, derivades de la seua expansió per Espanya i Amèrica, i valorar la unitat essencial de la llengua comuna per a tots els parlants de l'idioma.
9. Comprendre i valorar, a partir del coneixement de la realitat sociolingüística, la necessitat de recuperar un ús normalitzat del valencià, símbol d'identitat cultural i mitjà irrenunciable per a entendre la realitat de l'entorn i accedir al patrimoni cultural propi.
10. Analitzar els diferents usos socials del valencià i del castellà per a evitar els estereotips lingüístics que impliquen judicis de valor i prejudicis classistes, racistes o sexistes.
11. Apreciar les possibilitats que oferix el valencià, llengua pròpia de la Comunitat Valenciana, com a vehicle de comunicació i de vertebració.
12. Conèixer els principis fonamentals de la gramàtica del valencià i del castellà, i reconèixer les diferents unitats de la llengua i les seues combinacions.
13. Aplicar, amb una certa autonomia, els coneixements sobre la llengua i les normes de l'ús lingüístic per a comprendre textos orals i escrits i per a escriure i parlar amb adequació, coherència, cohesió i correcció, tant en valencià com en castellà.
14. Comprendre textos literaris utilitzant els coneixements sobre les convencions de cada gènere, els temes i motius de la tradició literària i els recursos estilístics. Apreciar-ne les possibilitats comunicatives per a la millora de la producció personal.
15. Aproximar-se al coneixement de mostres rellevants del patrimoni literari i valorar-lo com una manera de simbolitzar l'experiència individual i col·lectiva en diferents contextos historicoculturals.
16. Conèixer i distingir les principals èpoques artístiques i literàries, els seus trets característics, les obres, i les autores i els autors més representatius de cada època. Conèixer les obres i els fragments representatius de les literatures de les llengües oficials de la Comunitat Valenciana.
17. Interpretar i utilitzar la lectura i l'escriptura com a fonts de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement del món, i consolidar hàbits lectors per mitjà de textos adequats a l'edat.
18. Aprendre i utilitzar tècniques senzilles de maneig de la informació: busca, elaboració i presentació amb l'ajuda dels mitjans tradicionals i l'aplicació de les noves tecnologies.
19. Utilitzar, amb una autonomia progressiva, els mitjans de comunicació social i les tecnologies de la informació per a obtenir, interpretar i valorar informacions de diversos tipus i opinions diferents.

Aquestos objectius estaran estructurat en els següents blocs de continguts:

- a) Bloc 1. Comunicació
- b) Bloc 2. Llengua i societat
- c) Bloc 3. Coneixement de la llengua
- d) Bloc 4. Educació literària
- e) Bloc 5. Tècniques de treball

2.PROPOSTA DEL QUADERN DE DIVERSITAT

OBJECTIUS	Primer Trimestre	Segundo Trimestre	Tercer Trimestre	Total
Comprensió oral				
- Fomentar l'escolta, la comprensió lectora i l'observació per mitjà de la lectura d'un text realitzat per altra persona.				
- Recordar, retenir informació de la lectura oral d'un text, per contestar les preguntes orals que es fan sobre ell.				
- Identificar les idees principals de les secundàries en textos orals.				
- Resumir clarament les idees més importants d'un text oral.				
- Comprendre i explicar la intencionalitat comunicativa d'un text.				
- Comprendre el vocabulari del seu nivell.				
- Respectar les normes de comunicació oral.				
Comprensió escrita				
- Fomentar la comprensió lectora, l'observació i la deducció per mitjà de la lectura d'un text.				
- Potenciar l'autonomia en la búsqueda de la informació que es demana d'un text escrit.				
- Identificar i recordar informació del text per a contestar adequadament les preguntes que es realitzen.				
- Extraure les idees principals de les secundàries.				
- Resumir clarament les idees més importants d'un text escrit.				
- Reconèixer la seqüència narrativa d'un text : inici, desenvolupament i final.				
- Comprendre i expressar la intencionalitat comunicativa d'un text.				
- Comprendre el vocabulari del seu nivell.				
- Memoritzar conceptes.				
- Desenvolupar la curiositat i l'interès per la lectura.				
- Llegir llibres del seu nivell.				
Expressió oral				
- Expressar-se oralment amb claredat i coherència utilitzant un llenguatge precís i expressiu, en situacions comunicatives quotidianes.				
- Contar un succés de manera clara i precisa, amb ordre i precisió. (Estructura de presentació, nus i desenllaç).				
- Fomentar la participació activa en situacions de comunicació col·lectives.				
- Fomentar la iniciativa en l'expressió oral.				
- Incorporar en la seua expressió oral el lèxic treballat.				

C: Aconseguit/ N C : No aconseguit / EP: En procés

OBJECTIUS	Primer Trimestre	Segundo Trimestre	Tercer Trimestre	Total
Expressió escrita				
- Practicar les normes bàsiques de l'escriptura en l'elaboració de textos.				
- Contestar coherentment les preguntes d'un text prestant atenció a la informació que es demana.				
- Expressar coherentment el tema principal d'un text.				
- Organitzar i redactar amb coherència les idees principals.				
- Produir textos escrits del seu nivell en els quals l'alumne estructura de manera coherent les idees.				
- Produir textos escrits tenint en compte les seqüències narratives d'un text.				
- Millorar la competència lingüística.				
Ortografia / lèxic				
- Interés per aplicar les normes ortogràfiques apreses i desenvolupar la capacitat per emprar les normes ortogràfiques correctament.				
- Desenvolupar l'interés per adquirir i utilitzar un lèxic més ample.				

C: Aconseguit/ N C : No aconseguit / EP: En procés

3. COMPETÈNCIES BÀSIQUES

Indicadores de desempeño para la competencia en comunicación lingüística																		Total
		Primer Trimestre					Segundo Trimestre					Tercer Trimestre						
Competència oral i escrita		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5		
1. Escolta i comprén el que es llig per a captar la seua intenció comunicativa.																		
2. Identifica el sentit global de textos orals i escrits pertanyents a diferents àmbits d'ús de la llengua.																		
3. Utilitza estratègies per a extraure i conèixer la informació més rellevant d'un text oral i escrit pertanyent a diversos àmbits d'ús de la llengua.																		
4. Discrimina i interpreta la informació més rellevant continguda en textos orals i escrits de diferent tipus.																		
5. Interpreta, reflexiona i valora de manera crítica el contingut d'un text, d'acord no a soles amb el seu tema i estructura, sinó també en relació amb els coneixements i idees pròpies.																		
Expresión oral		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5		
1. Produeix textos orals coherents amb la intenció comunicativa i adequats a la situació de comunicació, dotats de cohesió, correcció sintàctica i propietat lèxica.																		
2. S'expressa i participa de manera activa en un conjunt de situacions, a nivell oral, de manera adequada i correcta, amb claredat, coherència i fluïdesa; utilitzant un llenguatge precís i expressiu.																		
3. Utilitza activament i efectiva els codis i habilitats lingüístiques i no lingüístiques i les regles pròpies de l'intercanvi comunicatiu en diferents situacions per a produir textos orals adequats a cada situació de comunicació.																		
4. Utilitza estratègies per a implicar-se activament en una comunicació oral i dialogar adoptant una actitud crítica i constructiva.																		
Expresió escrita		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5		
1. Crea i produeix diferents tipus de textos i escrits amb intencions comunicatives diverses, acords a la situació comunicativa en diferents contextos socials i culturals, de manera clara i organitzada.																		
2. Estructura el coneixement i planifica de manera organitzada el procés de producció de textos escrits.																		

1. No arriba al mínim en el desenvolupament de la capacitat. • 2. Complix amb el mínim requerit. • 3. Es troba en la mitjana de la resta dels seus companys. • 4. Supera la mitjana. • 5. Presenta un nivell màxim d'acompliment.

	Primer Trimestre					Segundo Trimestre					Tercer Trimestre					Total
3. Produïx textos escrits controlant el procés d'escriptura i de revisió.																
4. S'expressa per escrit de manera adequada i correcta, amb claredat, coherència i fluïdesa; utilitzant un llenguatge precís i expressiu.																
5. S'expressa per escrit aplicant amb certa autonomia els coneixements sobre la llengua i les normes de l'ús lingüístic per a escriure amb adequació, coherència, cohesió i correcció.																
Competència coneixement i interacció amb el medi	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
1. Interpreta missatges amb contingut científic i comunicativa argumentacions i explicacions de l'àmbit de la ciència.																
Competència digital i tractament de la informació	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
1. Busca i selecciona informació pertinent, a partir de fonts bibliogràfiques i de les tecnologies de la informació i comunicació, d'acord amb una finalitat prèviament establerta.																
2. Interpreta, organitza i contrasta la informació procedent de diferents suports.																
3. Exposar i presenta de manera ordenada i clara amb ajuda de mitjans audiovisuals i de programes d'ordinador específics, la transmet oralment o per escrit.																
Competència social i ciutadana	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
1. Aprèn a comunicar-se i a escoltar els altres, desenvolupant actituds de respecte i habilitats per a la convivència.																
2. Escolta i valora críticament les opinions dels altres, mostrant una actitud de respecte a les persones.																
3. Pren contacte amb diferents realitats socials, afavorint les relacions interpersonals a través de la comunicació oral i escrita.																
4. Comprèn i contrasta la realitat social a través de textos orals i escrits relacionats amb els mitjans de comunicació de masses.																
Competència cultural i artística	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
1. Utilitza els coneixements literaris en la comprensió i valoració de textos orals i escrits, atenant als temes i motius de la tradició oral i escrita, culta o popular de la literatura.																

1. No arriba al mínim en el desenvolupament de la capacitat. · 2. Complix amb el mínim requerit. · 3. Es troba en la mitjana de la resta dels seus companys. · 4. Supera la mitjana. · 5. Presenta un nivell màxim d'acompliment.

	Primer Trimestre					Segundo Trimestre					Tercer Trimestre					Total
2. Utilitza el llenguatge com a instrument per a interpretar i comprendre la realitat representada en qualsevol manifestació artística, cultural i literària, per a formar-se un judici personal i a partir d'ell exposar les idees generades.																
3. Desenvolupa l'autonomia lectora, la capacitat d'elecció de temes i textos i posteriorment l'expressió de les preferències personals.																
4. Capta els valors artístics presents en textos diversos (literaris, publicitaris, televisius, radiofònics,...).																
5. Posa en joc la iniciativa personal, la imaginació i la creativitat, utilitzant diferents codis artístics, per tal de crear noves produccions ja siguin orals o escrites a partir de textos literaris.																
Competència aprendre a aprendre	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
1. Aplica tècniques d'estudi i de treball amb la intenció de comprendre, relacionar i sintetitzar continguts de la matèria.																
2. Desenvolupa les habilitats i les capacitats pròpies de la competència, en la realització d'experiències d'aprenentatge de comprensió, de composició i d'obtenició, anàlisi i elaboració de la informació.																
3. Reflexiona sobre la pròpia llengua i aplicar el conjunt de sabers conceptuals i procedimentals per a optimitzar l'aprenentatge lingüístic.																
4. Adquireix l'habilitat d'utilitzar els recursos i fonts necessàries per a l'obtenició, recollida, selecció i tractament d'informació relacionada amb els continguts de la matèria.																
Competència autonomia i iniciativa personal	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	
1. Utilitza el llenguatge per a ser capaç d'emprendre, desenvolupar i avaluar, projectes lingüístics individuals i col·lectius amb creativitat, responsabilitat, sentit crític i cooperació.																
2. Afavoreix la creativitat i la imaginació amb tasques de producció oral o escrita que estimulen l'autoconeixement i l'enriquiment personal.																
3. Promou tasques relacionades amb la matèria que afavoresquen l'aprenentatge i realització de projectes individuals o col·lectius amb creativitat, confiança, responsabilitat i sentit crític.																

1. No arriba al mínim en el desenvolupament de la capacitat. • 2. Complix amb el mínim requerit. • 3. Es troba en la mitjana de la resta dels seus companys.. • 4. Supera la mitjana.. • 5. Presenta un nivell màxim d'acompliment.

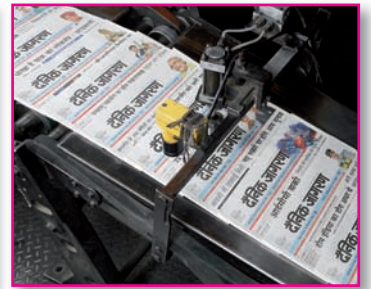
	LECTURA COMPENSIÓ LECTORA	EXPRESSIÓ ORAL	GRAMÀTICA	EXPRESSIÓ ESCRITA
1 ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ	8-9	10-11 PARLAR EN PÚBLIC	12-13 ELS SINTAGMES	14-15 TEXT NARRATIU- NOTÍCIA
2 VIATGEM PER LA XARXA	26-27	28-29 DESCRIPCIÓ D'UNA SITUACIÓ	30-32 SUBJECTE I PREDICAT	33-34 TEXT DESCRIPTIU
3 QUÈ VOLS FER?	48-49	50 EXPRESSIÓ FORMAL / INFORMAL I	51-53 ELS COMPLEMENTES: ATRIBUT, CD, CI	54-55 ENTREVISTES
4 QUÈ T'AGRADA?	66-67	68 EXPRESSIÓ FORMAL / INFORMAL II	69-71 ELS COMPLEMENTES (III): CC, CPRED, CRV	72-74 CONTE
5 LES NOSTRES TRADICIONS	86-87	88 EXPOSICIÓ ORAL	89-90 PRONOMS FEBLES	91-92 LA POESIA
6 ENS ANEM DE FESTA	106-107	108-109 SINOPSI	110-112 PREPOSICIONS I CONJUNCCIONS	113 EL GUIÓ CINEMATogràFIC
7 M'AJUDES?	126-127	128-129 ENQUESTA / QÜESTIONARI	130-132 EL VERB	133-134 LA NOVEL·LA
8 TÈCNiques D'ESTUDI I TREBALL	148-149	150 TÈCNiques D'ESTUDI	151-153 ORACIÓ SIMPLE I COMPOSTA	154-155 TEXT INSTRUCTIU
9 ANEM AL TEATRE?	168-169	170-171 PROGRAMA RADIOFÒNIC	172-174 LES ORACIONS SUBORDINADES SUBSTANTIVES I ADJECTIVES	175-177 TEATRE
10 ON ANEM A FINAL DE CURS?	190-191	192-193 CANÇONS	194-196 ORACIONS SUBORDINADES ADVERBIALS	197 RONDALLA

ORTOGRAFIA	LÈXIC	LITERATURA	SOCIOLINGÜÍSTICA	PROJECTE DE TREBALL
16-17 APÒSTROF I CONTRACCIÓ	18 TOPÒNIMS I GENTILICIS	19-20 ORÍGENS	21 LLENGÜES ROMÀNIQUES	22-23 CONSTRUÏM UN PERIÒDIC
35-37 DÍGRAFS, DIFTONGS I HIATS	38-39 LES FRASES FETES	40-41 RAMON LLULL	42-43 COMUNITAT LINGÜÍSTICA	44-45 FEM UN BLOG
56-58 ACCENT	59 LA COMPOSICIÓ	60-61 LES CRÒNIQUES MEDIJEVALS	62 BILINGÜISME	63 ENTREVISTA TELEVISIVA
75-77 ACCENT DIACRÍTIC	78-79 LA DERIVACIÓ	80-81 LA LITERATURA RELIGIOSA	82 DIGLÒSSIA	83 EL CONTE BOIG
93-95 DIÈRESI	97-97 ELS PRÉSTECES LINGÜÍSTICS	98-99 AUSIÀS MARCH	100-101 CONFLICTE LINGÜÍSTIC	102-103 PROGRAMA DE FESTES
114-116 ESSA SONORA / SORDA	117-118 CAMP SEMÀNTIC	119-120 MISOGÍNIA MEDIEVAL	121 LLENGÜES MINORITÀRIES I LLENGÜES MINORITZADES	122-123 CREA GUIÓ CINEMATogràFIC
135-137 G / J / TG / TJ	138-139 ECOLOGIA	140-141 TIRANT LO BLANC	142-143 ACTITUD LINGÜÍSTICA	144-145 TRÍPTIC RECICLATGE
156-157 ELS SIGNES DE PUNTUACIÓ	158-159 ANIMALS	160-161 SEGLE XVI	162-163 LLEI D'ÚS I ENSENYAMENT	164-165 CUIDA LA TEUA MASCOTA
178-180 LES CONSONANTS LATERALS I NASALS	181-182 IMATGE PERSONAL	183-184 SEGLE XVII	185-186 LA VARIACIÓ LINGÜÍSTICA	187 PUBLICITAT NEGOCI D'IMATGE
198-200 DUBTES ORTOGRÀFICS	201-202 BARBARISMES	203-204 LITERATURA POPULAR S.XVII-XVIII	205 EL LLENGUATGE ESTÀNDARD	206-207 ACTUALITZAR UNA RONDALLA

UNITAT 1

ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ

EN AQUESTA UNITAT APRENDRÀS

- UNA LECTURA SOBRE UN PERIÒDIC ESCOLAR
- COM PARLAR EN PÚBLIC
- EN L'APARTAT DE GRAMÀTICA, ELS SINTAGMES
- A ESCRIURE UNA NOTÍCIA
- PER MILLORAR L'ORTOGRAFIA, L'APÒSTROF I LA CONTRACCIÓ
- AL LÈXIC, ELS TOPÒNIMS I GENTILICIS
- ELS ORÍGENS DE LA LITERATURA
- EN SOCIOLINGÜÍSTICA, LES LLENGÜES ROMÀNIQUES
- AL PROJECTE DE TREBALL, A CONSTRUIR UN PERIÒDIC

UN PERIÒDIC FET PELS ALUMNES

UN GRAN ÈXIT PER A L'INSTITUT I UNA GRAN SATISFACCIÓ PERSONAL ENTRE ELS ALUMNES PER GUANYAR EL CONCURS *UN PAÍS DE ESTUDIANTES*, I VIATJAR A PARÍS.

Mercè Aupí. Vila-real

El passat vint-i-quatre de juny es va acabar el lliurament dels diferents periòdics digitals dels concurs Un país de estudiantes realitzat pel periòdic El País. Aquest concurs consisteix en la realització d'un periòdic digital per part d'alumnes de tota Espanya en qualsevol de les llengües cooficials que formen l'Estat espanyol. El nostre institut ha participat per primera vegada i ha aconseguit un meravellós resultat. La classe de quart d'ESO grup A ha editat un periòdic digital anomenat El teu torn on es poden trobar tot tipus de notícies, que ens interessin a tots nosaltres com a joves. La idea nasqué d'un treball de classe de valencià on la professora Cristina havia proposat als alumnes l'estudi dels mass mèdia, tan importants en les nostres vides. A partir d'aquest fet començarem a treballar a classe els diferents tipus de mitjans tant orals, escrits com digitals. El seu estudi ha provocat en la classe un canvi en la visió respecte d'aquests, pel fet que la veritat no sols recau d'un costat, sinó de la perspectiva amb la qual es conta. Des d'aleshores el curs ha volgut plasmar els coneixements adquirits i un concurs d'aquest tipus ha sigut el triat per fer una revista de classe. El treball era prou costós,

ja que calia fer una versió digital i fer una molt bona presentació. Per aquest motiu, la classe fou dividida en diferents grups que formaven les diferents seccions de la revista. Gràcies al professor d'informàtica que ens ajudà durant la classe d'informàtica, poguérem donar-li un format seriós, entretingut i novedós, que impactà el jurat en la resolució final. Les notícies les vam confeccionar nosaltres de la realitat que ens envolta, dels nostres problemes i de tot allò que passa al nostre poble, tal i com ens havia comentat la nostra tutora. El termini per lliurar el treball estava marcat per al febrer i els mesos anteriors tot era fer còpies i esborranys per tal de fer-ho el millor possible. Però, tot aquest treball tan dur i tan intens ha valgut la pena, ja que el premi de viatjar a París ha sigut molt important per a nosaltres. També la classe voldria donar les gràcies no sols a la Direcció del centre, sinó a tots aquells a qui hem molestat al llarg d'aquest període per tal de fer entrevistes, tindre paciència amb nosaltres etc..., a tots moltes gràcies. Per últim volem agrair a la nostra tutora que ens ha donat aquesta oportunitat de fer un treball on hem après no sols valencià, sinó també treball en equip, constància, esforç i paciència.

➔ COMPREENSIÓ LECTORA

I Com es diu el periòdic digital?, i com s'anomena el concurs en què participen?
El diari es diu El teu tron i el concurs s'anomena Un país de estudiantes.

II D'on naix la idea per fer el periòdic? i com es diu el professor o professora?
La idea naix d'un treball de classe de valencià i la professora de valencià s'anomena Cristina.

III Coneixes algun periòdic? Digues el nom de cinc periòdics.
Resposta oberta.

IV Qui ha redactat el text? Des d' on ho ha fet?
El text l'ha redactat Mercè Aupí des de Vila-real.

V Quina és la finalitat d'aquest text? Raona la resposta.

☐ divertir ☐ convèncer ☒ informar ☐ opinar

Perquè es limita a donar-nos informació sobre un concurs en el qual ha participat un institut.

VI On es troba el resum de la informació? Quin és el premi?
El resum podem trobar-lo al titular i al subtítol.
El premi és un viatge a París.

VII En quina secció d'un periòdic o revista situaries la informació que has llegit?
Dins de la secció d'Educació o Cultura.

VIII A qui han donat les gràcies els alumnes que han fet el periòdic?
Els alumnes han donat les gràcies a la Direcció, a la tutora i a tots els que han molestat amb les enquestes,...

IX Segur que lliges alguna cosa als mitjans de comunicació, quina i quin tema tracta?
Resposta oberta.

X Podries dir quines són les parts que apareixen en la notícia anterior?
Les parts que apareixen són: títol o titular, subtítol, autor i lloc, i cos de la notícia.

→ EXPRESSIÓ ORAL

PARLAR EN PÚBLIC

RECORDA

Parlar entre persones o per mitjà del telèfon és una acció habitual i molt normal al llarg de la nostra vida. Però, de vegades hem de parlar davant d'un grup de persones i això ens comporta una sèrie de prejudicis personals, que condicionen la nostra forma de ser. Tots no tenen aquest problema, encara que molta gent sí.

1 Enumera sis situacions on hauries de parlar en públic.

Resposta oberta.

RECORDA

Per a parlar davant d'un grup de persones haurem de tindre clar, allò que volem comunicar, per tant, seguirem aquestos trets per fer-nos entendre:

- Parlar clar, sabent allò que volem dir.
- Emprar frases curtes i senzilles per començar.
- Mostrar-nos segurs amb el llenguatge verbal (gestos cara, braços etc..).
- Tindre un to de veu clar i alt.

2 Caminant pel carrer, presencies un accident i t'han cridat del jutjat perquè declares; explica tot el que has vist.

Resposta oberta.

.....

.....

.....

3 A partir del text et proposem fer una debat, uns defensant idees a favor i altres en contra de les xarxes socials. Després compareu amb els vostres companys.

DEBAT

El debat és l'intercanvi d'opinions entre uns interlocutors, en un mateix lloc. Els trets són:

- Guardar el torn de paraula.
- Respectar les opinions contràries.
- Donar arguments que afirmen el que estàs dient.

Són molts els pares que afirmen conèixer el significats d'algunes de les paraules més utilitzades pels seus fills, com ara 'tuenti', 'myspace', 'live spaces' o 'facebook'. No obstant això, quan se'ls pregunta pel seu significat es limiten a respondre de forma vaga que "és alguna cosa relacionada amb Internet". Tots aquests termes fan referència a noms de xarxes socials molt populars i en les quals els joves participen de forma activa. Aquesta pràctica reflecteix el canvi d'hàbits que han experimentat els adolescents els últims anys: ja no es barallen per veure la televisió al saló, discuteixen per la pantalla de l'ordinador i, si pot ser, en la intimitat de la seua habitació. Amb el telèfon es dona el mateix patró: ja no es pot dir que els joves passen les vesprades enganxats a l'aparell, sinó que controlen la comunicació amb totes les seues amistats a través d'Internet i mitjançant determinats serveis coneguts com a xarxes socials.

<http://revista.consumer.es/web>

ARGUMENTS Resposta oberta.

.....

.....

.....

.....

- ★ 4 Per grups de tres o quatre companys prepareu un debat respecte a la qualitat de la televisió. Uns defensaran que és bona i d'altres dolenta.

ARGUMENTS Resposta oberta.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

→ GRAMÀTICA

ELS SINTAGMES

RECORDA

Un **sintagma** és un conjunt de paraules agrupades al voltant d'una paraula que és el nucli, és a dir, l'element imprescindible. Segons la categoria gramatical que fa de nucli del sintagma, tenim tipus de sintagmes diferents:

SINTAGMA NOMINAL (SN): el seu nucli és un substantiu o un pronom. Ex.: *Menjaré un plàtan.*

SINTAGMA VERBAL (SV): el seu nucli és un verb. Ex.: *Volen estudiar la carrera de medicina.*

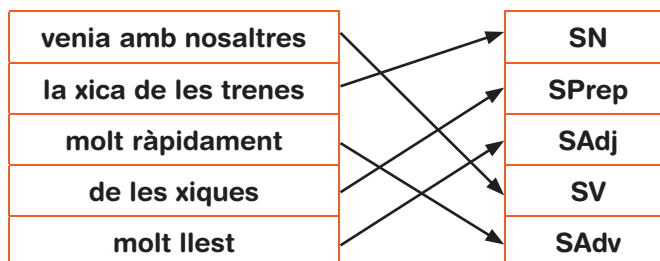
SINTAGMA ADJECTIVAL (SAdj): el seu nucli és un adjectiu qualificatiu. Ex.: *La fruita era molt madura.*

SINTAGMA ADVERBIAL (SAdv): el seu nucli és un adverbi. Ex.: *Joan viu molt lluny.*

SINTAGMA PREPOSICIONAL (SPrep): està format per una preposició seguida d'un SN.

Ex.: *Ja no viu en aquest carrer.*

★ 1 Relaciona cada grup de paraules amb els sintagmes corresponents:

★ 2 Inventa alguns sintagmes verbals amb les següents estructures: Resposta oberta.

V:

V + SN:

V + SPrep:

V + SN + SPrep:

V + SAdv:

V + Sadj:

★ 3 Encercla els SAdj que trobes en aquestes oracions:

- Recorda que la peça més redona ha d'anar a l'esquerra.
- Les tovalles grogues s'han de rentar.
- Té les cames molt llargues i corre molt.
- Són uns tarongers més alts del que imaginava.

4

- És un llibre poc interessant.

5

SN

SN

SPrep

SV

SN

SN

SPrep

SV

SN

SN

SPrep

SV

SN

SN

SPrep

SV

SN

SN

SPrep

SV

SN

SPrep

SV

SN

SN

SV

SPrep

SV

SN

SN

SPren

SV

SPrep

SPrep

SN

SV

SN

SN

SPrep

SV

SV

SPrep

SN

→ GRAMÀTICA

Subratlla els sintagmes d'aquestes oracions:

- a. Aquell xiquet savi recitarà cançons a la nit.
- b. El gat trist vol la sopa.
- c. Marta regala llibres als pobres.
- d. El xic més alt era el meu mecànic.
- e. L'atleta és el millor de la classe.
- f. Els xics cuinaven pastissos a les professores.
- g. Unes dones posaven les jaquetes a l'armari.
- h. Vindré demà.
- i. Montse va arreglar la carpeta amb una grapa.
- j. Els teus alumnes escriuen lentament.
- k. Aquell és el meu pare.
- l. Jo portaré una ensaïmada de Mallorca.
- m. A la nostra escola cantàrem cançons amb els més menuts.

→ EXPRESSIÓ ESCRITA

TEXT NARRATIU-NOTÍCIA

RECORDA

La **notícia** és un text narratiu que conta un fet d'actualitat, clar i sense opinions.

Està escrit en columnes. Aquest text ha de respondre les següents preguntes:

QUI és el protagonista?, destaca la persona o institució que ha sigut objecte de la notícia.

QUÈ ha passat?, al desenvolupament s'ha de dir el fet que ha ocorregut.

COM ha passat?, ha d'explicar les causes que han provocat el fet noticable.

QUAN ha passat?, en quin moment ha succeït.

ON ha passat?, en quin lloc s'ha produït la notícia.

PER QUÈ ha passat? el motiu que ha produït la notícia.

1 Indica les respostes de les sis preguntes que conformen aquesta notícia:

DOTZE PARELLES EMPRENEN EL VOLUNTARIAT PEL VALENCIÀ D'ALMUSSAFES

Representants de la municipalitat també han acudit a l'acte per donar suport als participants

Albert Girona, junt amb la regidora d'Educació, Elia Alepuz, i la directora del centre d'adults, Iolanda Corella, han presidit l'acte. Foto: CEDIDA.

La sala d'actes del Centre Municipal de Formació de Persones Adultes d'Almussafes ha acollit l'acte de presentació de la dotzena de parelles lingüístiques amb què la població inaugura enguany la segona edició del programa de participació lingüística Voluntariat pel Valencià, impulsat per Escola Valenciana, Federació d'associacions per la Llengua, en col·laboració amb la Regidoria d'Educació del consistori municipal. L'alcalde, Albert Girona, junt amb la regidora d'Educació, Elia Alepuz, i la directora del centre d'adults, Iolanda Corella, van presidir l'acte a què van assistir part dels aprenents i voluntaris que desenvoluparan la desena de sessions que doten de contingut el programa de participació lingüística.

Les parelles assistents a l'acte han rebut el material de treball per a començar a desenvolupar la iniciativa, buscant per a això contextos reals i quotidians.

QUI: dotze parelles lingüístiques **QUAN:** no ho indica **QUÈ:** s'han presentat al programa de participació lingüística **ON:** al Centre Municipal de Formació de Persones Adultes. **COM:** en un acte presidit per l'alcalde. **PER QUÈ:** per impulsar la llengua valenciana i rebre el material de treball.

RECORDA

Les parts d'una notícia són:

- **TÍTOL** (en negreta i amb lletres més grans), pot tindre **avanttítol** (davant del títol) o **subtítol** (després del títol).
- **COS** de la notícia (conta els diferents fets com s'han produït).
- **IMATGE / SUPORT GRÀFIC** (fotografia o gràfic que complementa la informació).
- **AUTOR** (periodista de la notícia).

★ 2 Indica les parts de la notícia que apareixen en l'exercici número 1.

Títol- subtítol- imatge- cos.

RECORDA

Les notícies en un periòdic estan classificades segons la seua temàtica en diferents **seccions**. Aquestes seran diferents depenent de la temàtica del periòdic o revista.

Exemple: En un periòdic **general** pot aparèixer:

INTERNACIONAL	NACIONAL
PROVÍNCIA / COMARCA	SUCCESSOS
ECONOMIA	ESPORTS
ESPORTS	PASSATEMPS
SOCIETAT	

★ 3 Indica a quina secció pertanyen aquestos titulars:

- A Economia
- B Successos
- C Economia o educació
- D Esports
- E Comunicació

A
ITÀLIA DEMANA MÉS AJUDES

B
HAN AGAFAT UN LLADRE QUAN ESTAVA FENT CUA

C
LA CONSELLERA HA ANUNCIAT NOVES MESURES

D
PIGAT GUANYÀ EL TROFEU BANCAIXA AL TRINQUET DE MONTCADA

E
CANAL 11 LÍDER D'AUDIÈNCIA

★ 4 Imagina que formes part del periòdic o revista del teu institut. Escribe una notícia d'algun esdeveniment important. (una excursió, una visita, etc...).

Resposta oberta.

→ ORTOGRAFIA

APÒSTROF I CONTRACCIÓ

RECORDA

L'**apòstrof** és un signe que indica la desaparició d'una vocal a l'hora de pronunciar-la. Aquest signe es col·loca als articles **el**, **la** i amb la preposició **de**, quan les paraules comencen per **vocal** o **h**. Exemple: *l'alumna, l'arbre, d'amic, l'home*.

No apostrofem l'article LA quan:

- va davant de i/ u àtones: la unió.
- amb el nom de les lletres: la erra.

Tampoc podem apostrofar si la paraula comença per una i consonàntica: el iogurt.

★ Col·loca l'article el/la en les següents paraules:

L'home	L'avió	El llit	L'estació	L'illa	L'ordinador
L'urna	L'elefant	L'antena	El genoll	L'hemeroteca	L'habitació
L'ametla	La humitat	imatge	L'acció	La història	L'infermer

★ Col·loca l'article el / la, la preposició de o l'apòstrof (l' / d') als següents espais en blanc:

El meu germà agafà la moto i anà per la carretera de Barcelona.

Demà serà la votació per a delegat i caldrà dipositar el vot a l'urna.

Ahir aní a fer l'exercici a l'aula d'informàtica i d'idiomes.

El professor d'anglès ha manat l'activitat i ha posat la nota.

Des d'ací fins allà han tallat el pont, dissenyat per l'arquitecte.

★ Apostrofa si es pot la preposició DE:

a) Exercicis de ioga.

d) Mousse de iogurt.

b) Temporal d'aigües.

e) Camp d'herba.

c) Pluja d'abril.

f) Productes d'Holanda.

RECORDA

La **contracció** és la **unió** d'una preposició (a, de, per) més l'**article** el (singular) o els (plural). Així tenim les següents contraccions:

a + el: **al**

de + el: **del**

per + el: **pel**

a + els: **als**

de + els: **dels**

per + els: **pels**

Però també el diminutiu de casa: ca amb l'article el i els forma **cal** i **cals**.

4 Completa amb els articles i les preposicions corresponents:

- El dia dotze del mes que ve anirem d'excursió als Alps.
- Trau els llibres de l' armari i posa'ls a la tauleta de nit.
- L'avi dels meus amics escolta sempre les notícies a la ràdio.
- Pel seu sant, a Àngel li regalarem un disc.
- Havien perdut l'orientació i anaven espantats pels boscos i per les muntanyes.
- Ho he copiat a l' índex.
- Era un gran defensor de l'idioma.

5 Corregeix les errades:

- El Emili és amic meu.
L'Emili és amic meu.	- Vaig a comprar a cal adroguer
Vaig a comprar a ca l'adroguer.
- Porte un regal per a els parents.
Porte un regal per als parents.	- Anem junts fins al estadi.
Anem junts a l'estadi.
- No plou des del hivern.
No plou des de l'hivern.	- No ens hem vist des de el Febrer.
No ens hem vist des del Febrer.

6 Escriu aquestos sintagmes en singular:

les abadies	l'abadia	les artistes	l'artista
les utilitats	la utilitat	les illes	l'illa
els autobusos	l'autobús	els ulls	l'ull
les urnes	l'urna	els homes	l'home
les esses	la essa	els usos	l'ús

7 Relaciona les regles d'apostrofació dels articles amb els exemples adjents.

a	No s'apostrofa davant paraules femenines començades amb i, u àtones.
b	S'apostrofa davant paraules masculines que comencen per vocal o h.
c	S'apostrofes les paraules femenines començades per vocal tònica i, u.
d	S'apostrofa davant de paraula masculina encara que comence per vocal i, u àtones.

c	1	l'única, l'illa
d	2	l'uniforme, l'infermer
b	3	l'home, l'oceà
a	4	la infermera, la unió

8 Escriu el substantiu derivat dels adjectius següents precedits de l'article corresponent:

Ex: *important: la importància.*

intel·ligent:	la intel·ligència	exacte:	l'exactitud
humil:	la humilitat	urbà:	la urbanitat
auster:	l'austeritat	ingenu:	la ingenuïtat
humà:	la humanitat	infidel:	la infidelitat

RECORDA

TOPÒNIMS I GENTILICIS

Els **topònims** són les paraules que indiquen noms de lloc. Exemple: *Puçol*.

Els **gentilicis** són els adjectius que indiquen el lloc de procedència d'una persona o cosa. Ex.: *mallorquí*.

1 Indica si les següents paraules són topònims o gentilicis:

Madrid Topònim

alacantí Gentilici

Menorca Topònim

Xirivella Topònim

França Topònim

castellonenca Gentilici

paterner Gentilici

Argentina Topònim

pegolí Gentilici

alcoià Gentilici

RECORDA

Els gentilicis es formen amb sufixos com aquestos:

sufix	gentilici
-à, -ana	catal+à
-í, -ina	mallorqu+ina,
-enc, -enca	eiviss+enc
-ès, esa	xin+ès
-er, era	brasil+er
-eny, -enya	madril+enya

2

.....
Escriu els gentilicis per a aquestos topònims:

França: francès/a

Romania: romanés/a

València: valencià/ana

Menorca: menorquí/ ina

Rússia: rus/ssa

Argentina: argentí/ ina

3 Localitza en aquesta sopa de lletres 6 gentilicis:

4 Agrupa els següents topònims segons que designen ciutats, comarques, rius o muntanyes de la Comunitat Valenciana:

L'Horta, el Túria, el Montgó, Oriola, Els Serrans, Vila-real, el Xúquer, Penyagolosa

Comarques: L'horta, Els Serrans.

Rius: El Túria, El Xúquer.

Muntanyes: el Montgó, Penyagolosa.

Ciutats: Oriola, Vila-real.

A	N	G	L	E	S	F	L
J	I	B	H	U	E	S	E
Z	A	C	I	O	N	N	G
R	C	S	G	E	I	A	R
A	U	R	E	P	X	V	E
C	A	N	A	D	E	N	C
F	R	V	A	U	L	O	P

LITERATURA

ORÍGENS

RECORDA

La **poesia trobadoresca** apareix al segle XII a la Provença (França), la seua influència es trasllada fins el segle XVI. Aquestes poesies s'escrivien en llengua d'oc o **provençal** i reflectien la societat medieval, on el **senyor** era la **dama** i el **vassall** el **trobador**.

Llig aquesta poesia:

El dia que us vaig veure, senyora, per primera vegada,
quan us plagué (abellí) ser vista per mi,
vaig allunyar tot mon cor de cap altre pensament
i restaren (estigueren) fermes en vós tots els meus desitjos;
perquè de tal manera em posàreu, senyora, l'anhel al cor
amb un dolç somriure i un simple esguard,
que em féreu oblidar de mi mateix
i de tot el que existeix.
I ja que us estime, senyora, tan lleialment,
Amor no em dona poder per estimar-ne d'altra,
però me'n deixa festejar gentilment una altra,
i d'aquí que pense allunyar de mi tant dany.
Llavors, quan pense en vós, a qui va lligada la joia,
oblida i abandone qualsevol altre amor:
romanc amb vós, a qui més vol el meu cor.

GUILLEM DE CABESTANY. *Dins Poesia dels segles XII i XIII*. Edicions 62 /Orbis

a) A qui va adreçat el poema?

A l'amada

b) Com demostra el trobador que està al seu servei?

Perquè oblida qualsevol altre amor.

c) Quina referència al món feudal hi apareix?

L'anomena senyora i diu que és un amor lleial.

RECORDA

Els **trobadors** eren els poetes de les *classes altes* i, per tant, escrivien poesies a les dames que normalment estaven casades amb un senyor. Els gèneres més habituals eren la **cançó** de tema amorós i el **sirventés** de temàtica guerrera. Per altra banda els **joglars** eren els que cantaven les poesies *al poble* en places, acompanyats de música de vegades.

2 Llig aquest fragment de poema i contesta les preguntes:

I plau-me l'enamorada
de cos prim i delicat,
i que es tinga per pagada
de mi per enamorat,
i que em faça gran ullada,
per tenir-me el cos pagat,
ella que en serà preuada.
PERE MARCH (fragment) (segle XIV)

a) A qui va adreçat el poema?

A l'amada.

b) Quina qualitat valora el poeta en la dama?

Valora el seu cos.

Què penses?

Resposta oberta.

c) Digues la rima d'aquest poema

Abababa.

3 Imagina't que ets un trobador i que has d'escriure un poema a la teua amada. Completa els versos que et proposem: Resposta oberta.

.....	pensament
.....	enamorament
.....	sentiment
.....	content
.....	turment
.....	present.

→ SOCIOLINGÜÍSTICA

LLENGÜES ROMÀNIQUES

RECORDA

Les **llengües romàniques** són llengües que procedeixen del **llatí vulgar**. L'evolució fonètica natural de les llengües explica les importants diferències entre algunes llengües romàniques; a més, l'absència d'una norma literària i gramatical va donar lloc a una llengua vernacle no fixada. El **català** pertany al subgrup de llengües **occitanoromàniques**, mentre que el **castellà** pertany al subgrup de les llengües **ibero-romàniques**.

- ★ Ací tens un mapa de les llengües romàniques. Fes un llistat de les llengües romàniques que apareixen al mapa.

Les del mapa.

.....

.....

.....

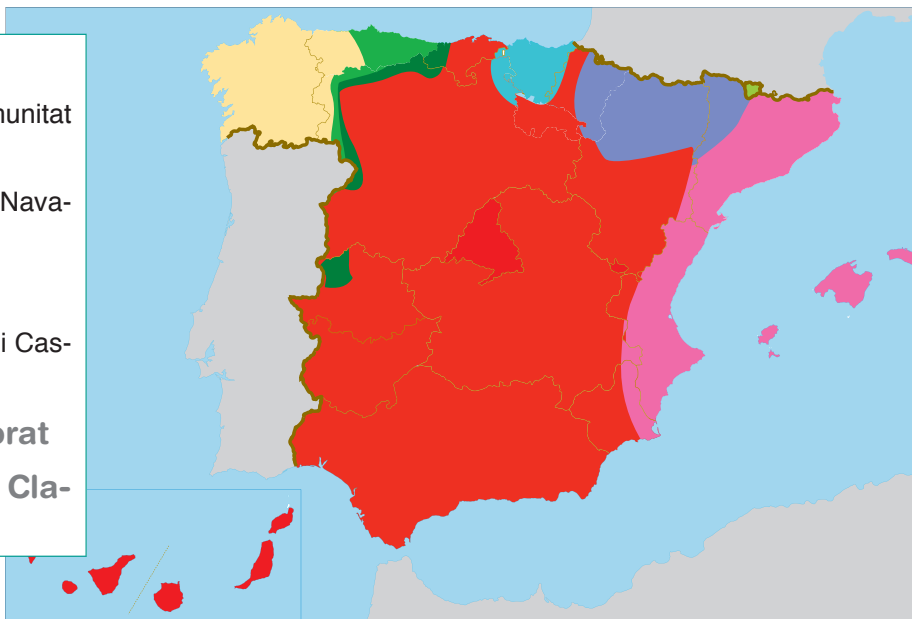
.....

.....

- ★ Ara t'ensenyem les llengües que es parlen a Espanya, col·loca-les al mapa al seu lloc adequat.

- **Castellà**, oficial a tot l'Estat. **Roig**
- **Català**, cooficial a Catalunya, la Comunitat Valenciana i les Illes Balears. **Rosa**
- **Basc**, cooficial al País Basc i part de Navarra. **Blau**
- **Gallec**, cooficial a Galícia. **Crema**
- **Asturleonès**, reconeguda a Astúries i Castella i Lleó. **Verd**
- **Aragonès**, reconeguda a l'Aragó. **Morat**
- **Occità**, cooficial a Catalunya. **Verd Clar**

→ PROJECTE DE TREBALL

CONSTRUÏM UN PERIÒDIC

La **premsa escrita** ens dóna a conèixer el nivell d'alfabetització d'una societat. El periòdic, la revista, el full informatiu són les diferents manifestacions de la premsa escrita.

En tots ells podem trobar unes parts molt identificables com:

- **Portada:** Full inicial on apareixen les informacions més destacades.
- **Seccions:** classificació de la informació d'un mateix tema. Aquestes seccions poden ser variades segons la temàtica o l'estil de la publicació.
- **Publicitat:** anuncis de tot tipus de coses que aporten diners a la publicació.
- **Contraportada:** Full posterior que pot indicar informacions variades, opinions o publicitat.

★ Ara et proposem fer entre tota la classe, una revista on exposeu, opineu, informeu d'allò que us interessa. Cadascú realitzarà un full de la publicació, aleshores per facilitar-te la feina ací tens una graella que t'ajudarà.

Quan tingueu tots els fulls, us reuniu i formeu amb tots la portada i contraportada:

GRAELLA DE TREBALL

NOM DE LA SECCIÓ

TITULAR	
Resposta oberta.	
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

FOTOGRAFIA / IMATGE
NOTÍCIA

TITULAR	
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

FOTOGRAFIA / IMATGE
NOTÍCIA

PUBLICITAT

PORTADA

NOM DE LA REVISTA

TITULAR

FOTOGRAFIA/ES O IMATGE/ES

PRIMERA PLANA

A series of horizontal dotted lines spaced evenly apart, providing a guide for handwriting practice. The dots are small and dark gray, arranged in straight rows across the page.

FOTOGRAFIA / IMATGE

[illegible]

FOTOGRAFIA / IMATGE

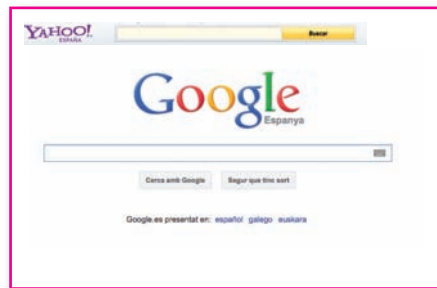
[illegible]

PUBLICITAT

UNITAT 2

VIATGE A LA XARXA

EN AQUESTA UNITAT APRENDRÀS

- UNA LECTURA DESCRIPTIVA I UNA ALTRA SOBRE EL MÒBIL
- EN L'EXPRESSIÓ ORAL, A DESCRIURE SITUACIONS
- EN L'APARTAT DE GRAMÀTICA, EL SUBJECTE I EL PREDICAT
- A ESCRIURE UN TEXT DESCRIPTIU
- A RECONÉIXER ELS DÍGRAFS, DIFTONGS I HIATS
- AL LÈXIC, MÉS COSES SOBRE LES FRASES FETES
- EN L'APARTAT DE LITERATURA, A RAMON LLULL
- EN SOCIOLINGÜÍSTICA, QUÈ ÉS UNA COMUNITAT LINGÜÍSTICA
- AL PROJECTE DE TREBALL, A FER UN BLOG

Text 1

Encara recorde aquell estiu que vaig passar a Eivissa cap als noranta. El passejar per la vorera de la platja amb la companyia del sol que s'amagava per l'horitzó amb unes tonalitats rogenques i grogues semblant a la flama d'un foc, per una immensa línia d'horitzó que s'allargava d'una manera infinita. Com sempre en aquesta època de l'any el cel estava blavós i es reflectia en l'espill de la mar. Tot aquest espectacle l'estava gaudint des d'un dels nombrosos penya-segats que hi ha a l'illa, amb unes roques totalment diferents, però que formen una uniformitat regular, esquitxades amb unes plantes de colors vius i uns matolls verdosos.

Aquesta pèrdua del dia estava decorada amb l'harmonia de vaixells petits i blanquets que romanien a la costa eivissenca com la invasió d'alegria de la primavera. La platja era l'espectadora admirada i impassible que no descuidava cap dels moviments de Llorenç, com desitjosa de la foscor que l'alliberara de la xafogor. La mar amb el seu ball entre ona i ona, reflectia un sentiment malenconiós i a la vegada voluntariós de l'arribada cap a la metamorfosi. Aquesta experiència fou inoblidable i m'agradaria sentir-la altra vegada.

Text 2

Un dels objectes més importants per a mi és el mòbil. Aquest invent m'ha revolucionat la vida i no sé viure sense ell. Un dels invents més destacats d'aquest final de segle vint ha sigut el poder comunicar-nos des de qualsevol lloc i amb qualsevol persona. Aquest fet ha suposat un canvi de costums en tots nosaltres, que encara estem experimentant i que no sabem fins a quin límit arribarà. El meu mòbil té un funda de color roig que l'envolta i el protegeix de qualsevol bac o colp. La marca de l'aparell és molt important, fins arribar a ser d'una forma o d'altra, em referisc a les blackberri o els ipods. La seua forma és rectangular de color negre, amb una pantalla gran i un teclat petit amb botons de dos colors negres i grisos. Al llarg de la pantalla apareix un menú on està disponible tot tipus d'informació, música, vídeos, fotos, jocs, xarxes socials i, el més important, la guia de contactes. Aquesta guia és la més important ja que amb ella puc connectar-me amb els meus amics, familiars i companys de treball.

També puc acoblar-li auriculars per escoltar música o la ràdio, i amb la targeta de memòria puc guardar imatges, vídeos que puc passar a l'ordinador. Ah i el més important tinc accés a internet des d'ací, amb la qual cosa no he d'arribar a casa per estar al corrent de tot. És una passada...

→ COMPREENSIÓ LECTORA

Text 1

I Quina època de l'any recorda?, quin lloc? i quina època?

Recorda l'estiu a Eivissa als anys noranta.

II Què és un penya-segat ? i que es veu des d'ell?

És costa alta, és a dir, pedres. Es veu la platja.

III Quin moment del dia es descriu? Justifica amb algun fragment.

Quan s'està fent de nit.

"Aquesta pèrdua del dia estava..."

IV Escribeu quatre adjectius i els noms als quals acompanyen.

Immensa línia, manera infinita, roques diferents, vaixells petits i blanquets.

V Quina és la finalitat d'aquest text? Raona la resposta.

☐ divertir ☐ convèncer ☐ exposar ☐ descriure

.....
.....

Text 2

VI A quin objecte es refereix? i per què és revolucionari?

Es refereix al mòbil. És revolucionari perquè pots comunicar-te amb qualsevol persona i en qualsevol lloc.

VII Escribeu les diferents parts que té l'objecte.

Funda, pantalla i teclat.

VIII Digues dos aspectes positius de l'objecte i altres dos negatius.

Resposta oberta.

IX Penses que és important aquest objecte? Justifica-ho.

Resposta oberta.

→ EXPRESSIÓ ORAL

DESCRIPCIÓ D'UNA SITUACIÓ

RECORDA

La **descripció oral** és una característica molt habitual en la conversa entre dos interlocutors, tant en un mateix lloc, com per mitjà d'altre canal (telèfon, webcam etc...) Per aquest motiu hem de saber com fer la descripció.

- ★ Imagina't que vas conduint amb la teua moto i tens un accident i has de cridar la teua companyia d'assegurança per tal d'informar dels desperfectes en la teua moto.

JO Resposta oberta.

RECEPCIONISTA

JO

RECEPCIONISTA

JO

RECEPCIONISTA

JO

RECEPCIONISTA

JO

RECORDA

La descripció oral té com a característiques:

- Selecció dels aspectes més cridaners.
- Ordre coherent (de dalt a baix, de dins a fora).
- Frases curtes i fàcils.
- To de veu clar, alt i concís.

- ★ Vas de viatge a Eivissa i quan arribes a l'hotel, l'habitació on t'allotges no era la que havies contractat amb l'agència de viatges. Aleshores, hauràs de descriure el que ocorre en la recepció de l'hotel.

Resposta oberta.

.....

.....

.....

.....

3 Inventa la conversa entre un company i tu descrivint el mòbil que vols comprar-te:

Resposta oberta.

.....

.....

.....

.....

.....

4 Fes de guia turístic del teu poble. Així, hauràs de descriure oralment un lloc especial, bonic o característic de la teua ciutat. Després, compara amb altres llocs que han descrit els teus companys.

Resposta oberta.

.....

.....

.....

.....

.....

→ GRAMÀTICA

SUBJECTE | PREDICAT

RECORDA

En tota oració podem diferenciar dues parts: **subjecte** i **predicat**.

El **subjecte** és la paraula o grup de paraules que realitzen l'acció del verb, dels quals parlem.

És un **sintagma nominal** compost per un nucli obligatori, que és el nom o un pronom, i un **determinant** i uns **complements** que són opcionals. **SN = (DET) + N+ (CN)**

El subjecte pot no aparèixer explícit en l'oració, és el que anomenem subjecte elíptic. Ex: Anirem de vesprada (el subjecte seria nosaltres).

1 Separa el **grup del subjecte** del grup del predicat en aquestes oracions:

- **Jo** tinc una germana.
- **Els meus amics** aniran demà d'excursió.
- **Els conills** són molt ràpids.
- **Aquest bolígraf** no funciona bé.
- **Tres alumnes** han arribat tard a classe.

2 Identifica els subjectes d'aquestes oracions:

- a) No estic cansada. **Jo**
- b) M'agrada **el color roig**.
- c) Tornaran en una setmana. **Els**
- d) **Eixos xics** no han comprat els colors.

3 Revisa la concordança entre el subjecte i el predicats:

- La xica vindran demà. La xica vindrà demà.
- Tu trebal·leu molt bé. Tu treballes molt bé.
- Nosaltres tinc tres germans. Nosaltres tenim tres germans.
- Ells estudia en la seua habitació. Ells estudien en la seua habitació.

4 Escriu subjectes per aquests predicats: Resposta oberta.

- tinc gana.
- estudiarem molt.
- anoten en la llibreta.
- escrius amb la mà esquerra.

RECORDA

El **Predicat** és la part de l'oració formada per una o més paraules que diuen alguna cosa del subjecte. El predicat està format per un **Sintagma Verbal** on el **nucli** és el **verb** i *concorda amb el subjecte en gènere i nombre*.

Exemple: *El meu germà té un gos molt gran.*

Nucli

Predicat (Sintagma Verbal)

5 Subratlla el **Predicat** (Sintagma Verbal) i el **Verb** d'aquestes oracions.

Els **fan** les cases molt altes.

Carme i Sergi **no aniran** al cinema

El policia **estava** concentrat en la feina.

He vingut a París de vacances.

RECORDA

Pel que fa al Predicat aquest pot ser de dos tipus: **Nominal** i **Verbal**.

El Predicat **Nominal** el formen els verbs copulatius: **SER, ESTAR, SEMBLAR O PARÉIXER**.

Exemple: *Ella és la més agradable.*

Nucli

Predicat

El Predicat **Verbal** el formen la resta de verbs. Exemple: *Pere té una feina molt important.*

Nucli

Predicat

6 Analitza el tipus de predicat d'aquestes oracions (Nominal o Verbal):

- Sergi **estava enfadat**. Nominal.
- Els jugadors **duran un nou equipatge**. Verbal.
- La professora **dirà els exercicis als alumnes**. Verbal.
- El corredor **feia un gran esforç**. Verbal.
- Vosaltres **sereu els més treballadors**. Nominal.
- **Després Àngela va llegir la seua proposta**. Verbal.

7 Subratlla el predicat d'aquestes oracions:

- a) El meu oncle m'ha regalat els llapis.
- b) Va arribar ahir de Vilanova, Maria.
- c) Les pluges de la tardor esdevindran perilloses.
- d) Feia un fred aterrador.
- e) Avui l'enginyer s'ha acomiadat de la fàbrica.
- f) Demà vindran a casa les meues veïnes.
- g) Els pares i les mares se senten preocupats.
- j) Els excursionistes escalaven amb patiment.

8 Inventa un predicat per a aquestos subjectes: Resposta oberta.

- Els meus amics
- Els pilots
- Nosaltres
- El jugador de la pilota
- L'entrenador
- L'escriptora

9 Subratlla el Sintagma Nominal (Subjecte) i el Sintagma Verbal (Predicat) i els nuclis de tots dos.

- Pere ha treballat molts anys a Alemanya.
N-SN N SV
- L'alcaldeessa farà unes noves obres a la plaça.
SN-N N SV
- La veïna de ma mare té un cotxe nou molt gran.
N SN V SV
- Mireia i Joana van comprar les entrades pel concert.
N-SN V SV

→ EXPRESSIÓ ESCRITA

TEXT DESCRIPTIU

RECORDA

Un **text descriptiu** és aquell que té com a finalitat la descripció de les característiques d'un objecte, persona o paisatge.

La descripció ha de centrar-se en els següents aspectes:

- Observació detinguda i minuciosa.
- Ressaltar els trets més destacats i deixar els secundaris per completar.
- Llenguatge clar i precís, amb oracions breus i senzilles.

1 Ara has de descriure aquest paisatge:

Resposta oberta.

.....

.....

.....

.....

2 Indica de quin tipus són aquestes dues descripcions Objectiva o Subjectiva i què descriuen:

La descripció la podem fer de dos formes possibles:

- **Objectiva**, descripció on es limita a dir com és una cosa o paisatge sense cap opinió o impressió personal.
- **Subjectiva**, descripció on s'explica com és una cosa o paisatge i on es manifesta la impressió personal que causa.

DESCRIPCIÓ 1 Objectiva. És un llibre.

L'objecte és mitjà en forma de rectangle amb una part forta per fora i blaneta per dins. Té molts colors, imatges, lletres. Està format per nombrosos fulls que estan units per un costat. Costa molts diners i cada curs en tenim uns.

DESCRIPCIÓ 2 Subjectiva. És el cinema.

El lloc que més m'agrada té una forma allargada. Allí dins la seua foscor ens transporta a altres mons on m'ho passe molt bé. Però, el millor és poder veure'l amb els meus amics. Les roses i la beguda fan la resta.

3 Ara fes la descripció objectiva o subjectiva d'un objecte o un paisatge:

Resposta oberta.

.....

.....

.....

.....

La **descripció d'objectes** es realitza de la següent manera:

- Escrivint el nom de l'objecte, indicant classe.
- Indicant el material que el forma.
- Esmentant la forma, color i grandària.
- Per últim explicant quina és la seua utilitat.

★ **Completa aquesta definició d'un objecte i intenta esbrinar de quin es tracta:**

Espècie de bossa de tela, cuir etc., que es porta a l'esquena, penjant per mitjà de tirants, i que serveix per a portar el que necessiten excursionistes, estudiants, caçadors, etc.

És una motxilla

★ **Fes la descripció d'un d'aquests objectes:**

Resposta oberta.

.....

.....

.....

★ **Fes la descripció de la teua casa.**

Resposta oberta.

.....

.....

.....

RECORDA

El **dígraf** és un conjunt de dues lletres que pronunciem com un únic so. Els dígrafs són: gu/ qu/ ig/ l.l/ ll/ tx/ tg/ tj/ ny/ rr/ ss/ tl/ tll/ tz/ mm.

Exemples: *guitarra, cotxe, carro, cassola, setze.*

La majoria dels dígrafs se separen en dos síl·labes diferents, però hi ha cinc que no poden separar-se: ny/ ll/ ig/ gu/ qu.

Exemples: *ca-nya, ca-llar, puig.*

1 Assenyala els dígrafs que trobes en aquestes paraules i separa-les en síl·labes:

aquarel·la ulleres guitarra passar dotze setmana ratlla passeig platja
matxet imatge canyamel tretze perquè roig metxa platges bateig

a- qua-rel·la u-lle-res, gui-tar-ra, pas-sar, dot-ze, set-ma-na, rat-lla, pas-seig, plat-ja, mat-xet, i-mat-ge, ca-nya-mel, tret-ze, per-què, roig, met-xa, plat-ges.

2 Encercla els dígrafs d'aquest fragment:

I vet ací que un dia, tot just havia passat una setmana i Marta havia perdut dos quilos, el xicot es va presentar a casa com si no haguera passat res, amb un ram preciós sota el braç: un aplec de flors silvestres que havia agafat d'ací i d'allà, va dir: del llit del riu, d'un jardí privat, de la platabanda d'algun monument; sentint-lo tan exaltat hauríeu pensat que havia dut a terme alguna gesta especialment arriscada, que tornava de buscar el Sant Greal o una cosa així.

L'Infern de Marta, PASQUAL ALAPONT, ed. Bromera.

RECORDA

El **diftong** és la unió de dues vocals en una mateixa síl·laba.

Els diftongs són: **ai, au, ei, eu, oi, ou, ui, iu.**

A més cal afegir altres quatre, **ua, üe, üi, uo**, que necessiten davant la consonant **g/q**.

Exemples: *feina, pau, piular, quaranta, pingüí, quota.*

3 Separa aquestes paraules en síl·labes i assenyala els diftongs:

pauta, huitanta, peix, ploure, quant, ciutat, quadrat, faixa, peu, comboi, aqüífer, quòrum.

pau-ta, hui-tan-ta, peix, plou-re, quant, ciu-tat, qua-drat, fai-xa, peu, com-boi, a-qüí-fer, quò-rum.

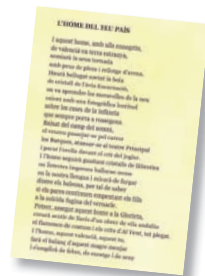
Els **hiats** els trobem quan tenim dues vocals juntes que hem de separar en dos síl·labes diferents, per tant, que no formen diftong.

Exemples: *ti-a*, *te-a-tre*, *ci-èn-ci-a*, *nu-a*, *va-len-ci-à*.

4 Busca els hiats d'aquestes paraules i separa-les en síl·labes:

unió, cua, Núria, anterior, dia, poesia, comercial, història, paella, peó.

u-ni-ó, cu-a, Nú-ri-a, an-te-ri-or, di-a, po-e-si-a, co-mer-ci-al, his-tò-ri-a, pa-e-lla, pe-ó.

5 Classifica aquestes paraules segons tinguen diftong o hiat; potser alguna paraula apareixerà en les dues columnes:

frequència, confiança, feudalisme, teatral, huit, separació, diària, duet, neula, bescuit, paulatina.

DIFTONGS	HIATS
Fre-qüèn-ci-a	Fre-qüèn-ci-a
Feu-da-lis-me	Con-fi-an-ça
Huit	Te-a-tral
Neu-la	Se-pa-ra-ci-ó
Bes-cuit	di-à-ri-a
Pau-la-ti-na	Du-et

Ara separa les paraules en síl·labes:

.....

.....

.....

6 Completa amb diftongs les paraules següents:

aixeta	peu/ pou/ pau	quadre	gripau	xiulet	cuina
reina	fruita	llauna	feina	teula	moure
c.....sa	r.....	dib.....x	f.....xa	p.....	s.....

FALTA

7 Escriu una oració per a cadascuna de les paraules de l'activitat anterior:

– Resposta oberta.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8 Busca 10 diftongs en aquesta sopa de lletres:

A	S	L	L	U	I	T	A	R	T	U	I
R	Z	D	F	G	H	E	I	J	O	L	A
E	C	V	B	N	R	M	X	L	O	I	N
M	F	E	Z	U	U	U	O	A	C	B	I
E	A	S	I	F	A	G	V	E	U	N	O
I	E	L	T	L	P	H	L	J	I	M	M
A	L	O	B	L	E	R	U	I	R	A	L
S	N	R	I	U	A	D	C	B	I	O	A

9 Escriu cinc paraules amb dígrafs, cinc amb diftongs i cinc amb hiats. Resposta oberta.

DÍGRAFS	DIFTONGS	HIATS

Després fes tres oracions amb una paraula de cada columna.

– Resposta oberta.

.....

.....

io

LES FRASES FETES

RECORDA

Una **frase feta** és una expressió d'ús corrent d'una llengua, que té un significat i una forma estereotipada, fixa i invariable, el significat de la qual no pot ser deduït del significat dels seus components. És utilitzada en sentit figurat. Solen ser frases i expressions que en un moment donat han sigut dites per algú i que per la seua gràcia o validesa, de seguida s'arrelen a tots els parlants d'una regió, d'una parla en concret o de tot el món.

Poden agrupar-se en diferents grups, com per exemple:

- **Aliments:**

'Al pa, pa, i al vi, vi': S'han de dir les coses amb claredat.

'Això són figues d'un altre paner': El que dius és diferent del que s'havia dit abans.

- **Animals:**

'Gos que lladra no mossega': No has de tenir por de les persones que criden o amenacen molt.

'Buscar cinc peus al gat': Complicar les coses injustificadament.

- **Parts del cos:**

'Qui té boca s'equivoca': Tothom es pot equivocar.

'Hi veuen més quatre ulls que dos': Sempre és una bona idea tenir opinions o visions de diferents persones.

- **Temps:**

'Ploure a bots i barrals': Vol dir que plou moltíssim.

'Mai no plou a gust de tothom': A tothom no ens agraden les mateixes coses.

Relaciona la frase feta amb el seu significat:

- Tancar amb pany i clau

☐ Empresonar

☐ Descloure

☒ Guardar

- Pel cap alt

☐ Amb dignitat

☒ Com a màxim

☐ Sobrepassar un pam

- Comptat i debatut

☒ Calculat

☐ Just, que no sobra

☐ En definitiva

- Sense solta ni volta

☐ Sense gens de gràcia

☐ Sense moure's

☒ Sense lligar

- Filar prim

☐ Cosir

☒ Pensar de manera subtil

☐ Parlar molt a poc a poc

- Tenir més cara que esquena

☒ Descarar

☐ Treballador

☐ Espontani

2 Localitza la frase feta i explica el seu significat:

- A Clara li van fer tantes preguntes de cop, que li sortia fum del cap.

Estava cansada de tant de pensar.

- Tenia un poc de fam i vaig menjar unes creïlles per matar la fam.

Saciar l'apetit.

- Em vaig enfadar molt amb el meu amic perquè va fer una cosa que no em va agradar gens, vaig anar allà i li vaig cantar les quaranta.

Li vaig dir el que pensava.

- Ara amb la crisi, hi ha molta gent amb l'aigua al coll.

Gent apurada econòmicament.

- Li vaig dir al meu amic que jugara net.

Que no fera trampes.

3 Ompli amb el verb correcte (estirar, cosir, trencar, rentar, donar) aquestes frases fetes:

- Lídia parla massa, s'hauria de **cosir** la boca!
- Jo em **rente** les mans d'aquesta situació, no en vull saber res.
- Vaig **estirar**-li les orelles perquè no em feia cas.
- La treballadora és tan bona que el seu cap li **donà** carta blanca per negociar el contracte.
- No m'atreveix a parlar amb aquella xica, però ja és hora de **trencar** el gel.

4 Ompli amb el verb correcte (posar, carregar, bufar, agravar) aquestes frases fetes:

- **Agranar** cap a casa
- **Posar** la pota
- **Carregar** el mort
- **Bufar** en caldo gelat

Ploure a bots i barrals.

→ LITERATURA

RAMON LLULL

RECORDA

Ramon Llull (Mallorca 1232-1315) és un dels autors més importants de la nostra literatura, pel fet de ser el **primer** en escriure en **català** obres filosòfiques, científiques o literàries que sols es feien en llatí. La seua vida estigué dedicada a **tres camins**: la **conversió d'infidels**, la **creació d'escoles** per dominar les llengües llatina, àrab i catalana i la fundació de **monestirs**.

1 Llig aquest text i contesta les preguntes del text:

En una terra ocorregué que un milà portava una rata, i un ermità pregà Déu que aquella rata caigués en sa falda. Per les oracions del sant home, Déu féu caure aquella rata en la falda d'aquell ermità, així que pregà Déu que en fes una bella donzella. Déu escoltà el prec de l'ermità, i féu de la rata una bella donzella. Filla –digué l'ermità– vós voleu el sol per marit? –Senyor, no, de sol prenen els núvols la claredat–. I l'ermità demanà si volia per marit la lluna, i ella digué que la lluna no tenia sa claredat per si mateixa, que la tenia pel sol. –Bella filla, voleu vós el núvol per marit?–. Respongué que no, el vent movia les coses on volia. La donzella no vol el vent per marit, per això les muntanyes l'empatxaven a son moviment; ni vols les muntanyes, per açò les rates les foradaven, ni vull home per marit, que per açò car matava les rates. A la fi la donzella pregà l'ermità que pregara Déu que la tornara rata, i així com era abans, i que li donara per marit un bell ratolí.

RAMON LLULL. *Llibre de les bèsties*. (Adaptació). Edicions 62

a) Explica quin és el tema del text?

Cadascú té el seu paper en la terra i ha de conformar-se amb el que té.

d) Com està escrit el llibre, en vers o prosa?

En prosa.

c) Podem trobar alguna moralitat? Quina?

Sí. Ningú ha d'intentar canviar les coses que Déu ha fet.

RECORDA

Ramon Llull és un dels escriptors que més obres va escriure entre les que destaca el **Llibre de les meravelles o Fèlix**, **Llibre d'Amic e amat**. En El llibre de les bèsties R. Llull fa una faula on amb animals retrata l'home i la societat del seu temps.

2 Llig el text i contesta:

I De l'elecció del rei

En una agradable planícia, per on passava una delitosa aigua, hi havia reunides moltes bèsties que volien elegir rei. Acordaren per majoria que el lleó fóra el rei; però el bou, tot oposant-se a aquella elecció, va dir: - Senyors, la noblesa d'un rei requereix que siga de bella figura, gran, humil i que no cause cap dany als seus súbdits. El lleó no és un animal gran ni viu d'herba, sinó que s'alimenta d'altres bèsties i té una veu que ens fa tremolar de por quan crida. El meu consell és que elegiu el cavall com a rei, perquè el cavall és un animal gran, bell i humil. A més, és lleuger i no té aspecte orgullós ni menja carn. Aquestes paraules del bou agradaren molt el cérvol, el cabriol, el moltó i a tots els altres animals que s'alimenten d'herbes. Però la rabosa va parlar primer que ningú i digué: - Senyors, quan Déu creà el món, no ho va fer amb la intenció que l'home fóra conegut i estimat, sinó que el creà perquè Ell fóra estimat i conegut per l'home. Déu va voler per tant, que els animals serviren l'home, encara que l'home s'alimenta de carn i d'herba. I vosaltres, senyors, no heu de fer cas de l'opinió del bou que no estima el lleó perquè s'alimenta de carn, heu de seguir la regla i l'ordre que Déu....

RAMON LLULL. *Llibre de les bèsties*. (Adaptació). Edicions 62

a) Quins personatges apareixen?

El lleó, el bou, el cavall, el cérvol, el cabriol, el moltó i la rabosa.

b) Què estan fent?

Estan elegint rei.

c) A qui defensa la rabosa com a rei?

Al lleó.

d) Quina justificació dóna la rabosa per la tria del rei?

Que s'ha de seguir l'ordre de Déu.

3 Inventa una petita faula on es faci una crítica d'algun aspecte de la nostra societat.

Resposta oberta.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

→ SOCIOLINGÜÍSTICA

COMUNITAT LINGÜÍSTICA

RECORDA

La Declaració Universal dels Drets Lingüístics defineix **comunitat lingüística** com a societat humana que, assentada històricament en un espai territorial determinat, reconegut o no, s'autoidentifica com a poble i ha desenvolupat una llengua comuna com a mitjà de comunicació natural i de cohesió cultural entre els seus membres.

- ★ **Mira aquestes dades de les llengües més parlades al món i comenta-les amb els companys:**

Llengua materna	País originari	Parlants (en milions)
Xinès, Mandarí	Xina	885
Castellà	Espanya	332
Anglès	Regne Unit	322
Bengalí	Bangladesh	189
Hindi	Índia	182
Portugués	Portugal	170
Rus	Rússia	170
Japonès	Japó	125
Alemanys	Alemanya	98

RECORDA

A **Espanya** es parlen diverses llengües vernacles. L'espanyol o castellà, idioma oficial en tot el país, és la llengua predominant en la pràctica totalitat de les comunitats autònomes d'Espanya. Sis de les disset comunitats autònomes d'Espanya tenen a més, juntament amb el castellà, altres llengües com cooficials (**català, basc o eusquera, gallec**).

Segons una enquesta realitzada en l'any 2005, el castellà seria la llengua materna del 89% de la població espanyola, el català/valencià del 9%, el gallec del 5% i el basc del 1%, mentre que un 3% de la població tindria com llengua materna una llengua forana (fruit de la immigració).

- ★ **Ara llig aquest article on es parla de la situació del català al món i contesta les preguntes:**

La llengua catalana és la 88ena més parlada del món

El català amb aquestes noves dades, extretes d'enquestes d'usos lingüístics, ocupa la 88ena posició, just davant del búlgar i darrera del zulú. L'actualització estadística del català ha permès saber els parlants reals del català, no només el número de persones que el poden entendre (11 milions). L'últim estudi de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya ha permès actualitzar les dades del català fins els anys 2003 i 2004. Segons aquestes dades la llengua catalana té poc més de 9.1 milions de parlants, malgrat que aquesta xifra és inferior a la real, ja que només comptabilitza la població més gran de 15 anys.

- Quina posició ocupa el català entre les llengües més parlades al món?

És la 88ena.

- Entre quines llengües se situa el català?

Se situa davant el búlgar i darrere del zulú.

- Quantes persones parlen català al món?

Parlen català un poc més de 9.1 bilions de parlants.

- Quantes comunitats lingüístiques hi ha a Espanya?

Hi ha quatre.

3 Fes un comentari de les zones lingüístiques del País Valencià:

Resposta aberta.

[illegible]

→ PROJECTE DE TREBALL

FEM UN BLOG

Un **blog** és un lloc web que recull textos actualitzats d'un o diversos autors. En els **articles** del blog el més recent eixirà en primer lloc. Els lectors poden escriure el que vulguen (amb respecte) i l'autor comentar-los, però depèn de la decisió del propi autor.

Hi ha blogs de diferents tipus: **personals**, **periodístics**, **professionals**, **experts** en un tema, segons la temàtica que tracta cadascun.

★ El treball consisteix a crear un **blog personal** o **per a classe**. Per tal de fer aquest exercici hauràs de demanar ajuda al teu professor/@ i seguir els passos que apareixen a continuació:

També a la xarxa podràs trobar molts tutorials amb diferents passos per crear el teu blog, tan sols hauràs de saber el que vols posar i ràpidament en tindràs un. Resposta oberta.

1. ABANS DE COMENÇAR

INFORMACIÓ QUE HI POSARÀS:

1. Nom del Blog:

.....

2. Enllaços que vols que apareguen al blog:

.....
.....
.....
.....

3. Imatges, frases o qualsevol element que el personalitze:

.....
.....

Les **parts** d'un **blog** són:

- **Nom** del blog.
- **Entrada**: són les *anotacions* que fa el creador del blog (administrador).
- **Comentaris**: l'administrador permet fer anotacions de les entrades als usuaris.
- **Enllaços**: llocs web que estan relacionats o amb el blog o amb l'entrada per la temàtica.
- **Etiquetes**: forma d'agrupar les entrades que tenen una mateixa temàtica.

2. CREA LES TEUES ENTRADES

- **Títol** per fer l'entrada.
- **Data i hora** de la publicació.
- **Etiquetes** a les entrades per agrupar-les segons la temàtica.
- Opció d'incloure **comentaris**.

★ 2 Ací pots fer l'esborrany de la teua entrada: Resposta oberta.

TÍTOL

DATA I HORA

ETIQUETA (TEUA)

OPINIÓ/COMENTARI

UNITAT 3

QUÈ VOLS FER?

EN AQUESTA UNITAT APRENDRÀS

- **A VEURE COM ÉS UNA ENTREVISTA DE TREBALL**
- **A DIFERENCIAR ENTRE L'EXPRESSIÓ FORMAL I LA INFORMAL**
- **EN L'APARTAT DE GRAMÀTICA, ELS COMPLEMENTS: ATRIBUT, CD, CI**
- **A ESCRIURE ENTREVISTES**
- **LES REGLES D'ACCENTUACIÓ**
- **AL LÈXIC, LA COMPOSICIÓ**
- **A LA LITERATURA, LES CRÒNIQUES MEDIEVALS**
- **EN SOCIOLINGÜÍSTICA, EL BILINGÜISME**
- **AL PROJECTE DE TREBALL, A FER UNA ENTREVISTA TELEVISIVA**

ENTREVISTA DE TREBALL: Un home entra en una habitació on està una dona asseguda en una cadira darrere d'una taula amb un ordinador.

- Bon dia, es pot passar?
- Clar, passe vosté i pot seure a la cadira.
- Gràcies.
- Com es diu vosté?
- Pere Granell Puig.
- Quants anys té?
- Vint-i-sis anys.
- Què pretén al presentar-se per a encarregat d'administració d'aquesta empresa?
- El meu objectiu és poder ser útil a l'empresa i desenvolupar el treball el millor possible.
- Coneixia abans l'empresa?
- La veritat és que no, tot i que havia passat nombroses vegades per ací per altres assumptes, però no l'havia vista.
- El nostre negoci és l'exportació, com ja s'haurà informat, com pensa que pot ajudar-nos?
- L'organització del treball és una qualitat que tinc, a més, a més de saber treballar en grup, respectant diferents opinions, però prenent decisions quan toca. També tinc coneixement de diferents llengües.
- Quines són?
- Anglès, alemany, un poc de xinès i per suposat valencià.
- Creu que està prou preparat per al lloc de treball?
- Doncs trobe que sempre es poden aprendre coses noves i que s'ha d'estar sempre formant-se, tot i que sé com funciona aquest negoci.
- Parlem de l'experiència, quina és la seua?
- La meua experiència ha estat una empresa d'exportació de fruites, però no per un període llarg, ja que es feren unes retallades i no vaig continuar.
- Aleshores van prescindir de vosté?
- Sí, per dos motius: calia que rebaixara molt el sou i que les exportacions s'havien reduït.
- Estaria disposat a treballar per un quantitat per davall de les seues possibilitats?
- En principi estaria d'acord si així poguera ajudar l'empresa, encara que després d'un cert temps m'agradaria rebre el que toca, ni més ni menys.
- Bé, doncs ja hem acabat, ja el cridarem per comunicar-li alguna cosa.
- D'acord i molt agraït per la seua atenció.
- Adéu.
- Adéu.

→ COMPRENSIÓ LECTORA

I Aquesta conversa on es produeix? Quins són els interlocutors?

En una empresa i és una entrevista entre el candidat al treball i la persona que li fa l'entrevista.

II Quin treball vol fer? Quants anys té el demandant?

Encarregat d'administració. El candidat té vint-i-sis anys.

III Què creus que ha estudiat l'interlocutor per accedir al treball?

Resposta oberta.

IV Quines qualitats mostra el demandant? Són importants? Per què?

Sap treballar en grup i a més té coneixements de diferents llengües.

Resposta oberta.

V Quina és la finalitat d'aquest text? Raona la resposta.

☐ exposar ☒ convèncer ☐ informar ☐ conversar

El demandant vol convèncer la dona perquè el contracte.

VI Té experiència el demandant? En què?

Sí, té experiència en una empresa d'exportació de fruites.

VII Si tu fores el cap d'una empresa, quines qualitats demanaries en un treballador? (Indica almenys tres i el perquè).

Resposta oberta.

VIII En l'últim treball que va tindre el demandant, se li acabà el contracte o fou despatxat?

Va ser despatxat.

IX Quin treball t'agradaria tindre? Quines possibilitats tens de poder aconseguir-lo?

Resposta oberta.

X Podries dir quines són les parts que apareixen en aquesta conversa?

☒ a) salutació, cos, acomiadament.

c) salutació, cos.

b) cos, acomiadament.

d) cos.

→ EXPRESSIÓ ORAL

EXPRESSIÓ FORMAL / INFORMAL I

RECORDA

La **conversa** entre dos interlocutors pot tindre un registre diferent segons la familiaritat entre ells. Així el **registre** pot ser **informal** (quan la relació entre tots dos és coneguda o d'un mateix nivell social). Exemple: Entre dos amics, entre dos treballadors en el mateix lloc de treball.

- ★ **1 Inventa la conversa que tindries amb la teua amiga o amic per tal de quedar per veure una pel·lícula en un centre comercial.**

Resposta oberta.

.....

.....

.....

RECORDA

El registre **formal** (quan la relació entre tots dos interlocutors no és coneguda o hi ha una diferència social, d'edat, etc...). Exemple: Entre un policia i un ciutadà, entre un jutge i un ciutadà.

- ★ **2 Ací tens dos anuncis i un d'ells t'interessa, inventa la conversa entre l'anunciant i tu.**

Llicenciat en Matemàtiques
Dóna classes particulars d'ESO i Batxillerat:
Mate, física, química. Pere 961393456

Venc cotxe seminou, volswagen GOLF, sols 12.000
KM. Preu a convenir. Fàtima 678345679

Resposta oberta.

.....

.....

.....

- ★ **3 Ets el cap d'una acadèmia d'estudis i vols contractar un professor per als mesos d'estiu, quines preguntes li faries? Després comprova les preguntes fent-les al teu company.**

Resposta oberta.

.....

.....

.....

→ GRAMÀTICA

ELS COMPLEMENTS: ATRIBUT, CD, CI

RECORDA

El Predicat **Nominal** el formen els verbs copulatius: **SER, ESTAR, SEMBLAR O PARÉIXER**.

Els **Predicats Nominals** tenen un complement que s'anomena **Atribut**. Aquest normalment és un *adjectiu o un SN*. Exemple: *El meu amic està **content***.

Verb atribut

Si els verbs copulatius estan acompanyats de *complements* que indiquen *lloc o temps*, en aquestos casos **no hi ha predicat nominal**. Exemple: *El tuareg estava **al desert***.

★ 1 Assenyala el tipus de Predicat, Nominal o no Nominal, d'aquestes oracions amb verbs copulatius:

- Ell semblava sorprés per la resposta d'ella. Predicat nominal.
- L'entrenador del meu equip era molt alt. Predicat nominal.
- Els regals són per a vosaltres. Predicat verbal.
- La policia del meu poble està assabentada. Predicat nominal.
- El festival de música serà a la plaça. Predicat verbal.
- La festa serà diumenge de matí. Predicat verbal.

★ 2 Inventa predicats nominals per a aquestos subjectes: Resposta oberta.

- El meu germà
- Els dos inspectors
- La seua àvia
- Les nostres amigues

RECORDA

El **Predicat Verbal** el formen els verbs diferents de ser, estar, semblar o paréixer. El **COMPLEMENT DIRECTE** és aquell que rep la informació expressada pel verb. Preguntem al verb **QUÈ?**

Exemple: - *Ell té **dos cotxes***. - *He rebut **la carta***.

El **COMPLEMENT INDIRECTE** és aquell que diu a qui està adreçada la informació. Sempre va introduït per les preposicions **A** o **PER A**. Preguntem al verb **A QUI?, PER A QUI?**

Exemple: - *Mireia ha comprat bombons **a sa mare***. - *Ells duïen això **per a vosaltres***.

Identifica el Complement directe i l'indirecte d'aquestes oracions:

- L'alcaldeessa anunciava nous impostos per als ciutadans.

CD

CI

- Al poble del meu germà faran un parc als xiquets.

CD

CI

- El govern ha concedit ajudes als damnificats.

CD

CI

- Ell dedicà una cançó a la seua núvia.

CD

CI

- Agafa les jaquetes!

CD

- El cuiner ha fet un dinar per a tots amb pebrots i alls.

CD

CI

- El jutge signarà les sentències.

CD

- L'ordinador té molts jocs.

CD

- Escriviu les postals per als pares!

CD

CI

Completa aquestes oracions amb complements directes i indirectes: Resposta oberta.

- El professor va dictar

- Joan porta

- L'entrenador explicava

- Mercè i Aitana tenen

- El presentador ha anunciat

- El director comentà

Indica si la funció del complement en negreta és CD o no:

a) El xic era **molt jove** → No

b) M'ha agradat **aquest conte** → No

c) Joana menja **pa amb xocolata** → Sí

d) Ernest va escriure **aquest conte** → Sí

e) Aquest matí hem comprat **una furgoneta** → Sí

f) Van organitzar **un festival espectacular** → Sí

g) Vaig a la **botiga del cantó** → No

6 Substitueix els CI per pronoms febles (li/ els):

- 1) Omplim els gots per als convidats: **Els** omplim els gots.
- 2) Enviarem una postal a la teua mare: **Li** enviarem una postal.
- 3) Laura renta el cap a les clientes: Laura **els** renta els caps.
- 5) Compra bombons per al seu amic: **Li** compra bombons.

7 Substitueix el CD pel pronom feble correcte (el/ la / l' / els/ les):

- a) Agafe el llibre: **L'** agafe.
- b) Estrene la samarreta: **L'** estrene.
- c) Ajude les xiques: **Les** ajude.
- d) Utilitze els colors: **Els** utilitze.

8 Ara et toca a tu la construcció de frases on apareguen: **Resposta oberta.**

ATRIBUT:

ATRIBUT:

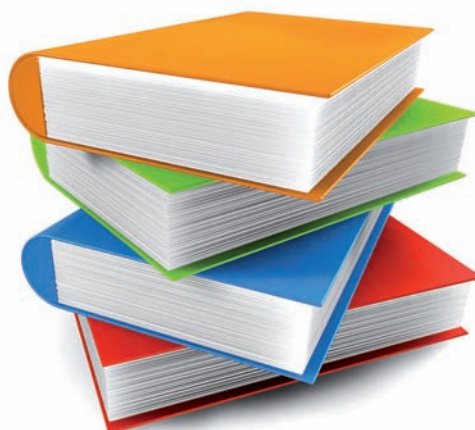
CD:

CD:

CI:

CI:

ORACIÓ: SUBJETE + PREDICAT (VERB + [CD, CI, -ATRIBUT-])

➔ EXPRESSIÓ ESCRITA

ENTREVISTES

RECORDA

Una **entrevista** és el resultat d'una conversa. La conversa pot classificar-se en dos tipus:

- La **conversa oral** (on emissor i receptor comparteixen el lloc o estan units per un mitjà, com telèfon, ordinador, etc.).
- La **conversa escrita** (com textos teatrals, entrevistes de premsa, narracions, còmics, xarxes socials, missatges de mòbils).

1 Digues quin tipus de conversa es produeix en el text inicial de la Unitat. Per què?

És una conversa oral perquè el demandant ha anat a l'oficina per a fer una entrevista de treball, i, per tant, comparteixen el mateix lloc.

.....

.....

.....

2 Imagina't que tu ets el cap d'una empresa i has de seleccionar un responsable per a

RECORDA

L'**entrevista** (**conversa oral**) són les entrevistes de treball, en les quals emissor i receptor tenen una relació formal i empen un llenguatge que s'ajusta al context.

Les parts d'aquesta són: Salutació, Preguntes i respostes, Acomiadament.

la teua botiga nova. Escriu les preguntes que li faries: (cuida el grau de formalitat).

Resposta oberta.

.....

.....

.....

3 Inventa la conversa entre dos treballadors d'una empresa, que treballen en una mateixa categoria i que, per tant, guarden una relació de coneixement (empra un grau informal).

Resposta oberta.

.....

.....

RECORDA

L'**entrevista** (conversa escrita) és la reproducció d'una conversa escrita basada en les preguntes d'un periodista i les respostes de l'entrevistat.

Ací tens la reproducció d'una entrevista:

EL MILLOR HA SIGUT EL SUPORT DE TOTS

TÍTOL

Dani Pedrosa espera que Xerez, on ja ha guanyat dues vegades, li ajude a remontar el vol.

SUBTÍTOL

P- Què vas pensar quan tingueres l'accident?

R- Primer et preocupes de no tindre res greu, però després sempre vols saber quan podràs tornar el més prompte possible.

P- Com es passa durant el temps de recuperació?

R- La veritat que és el pitjor d'un esportista, perquè no fas el que més t'agrada i estàs allunyat de la gent. Tot i que amb les noves tecnologies com facebook o twitter notes el suport de tots. Per això estic molt content dels ànims que m'han donat.

P- Quins objectius tens per aquesta temporada?

R- Aquesta lesió ha sigut prou dolenta per a la meua marxa en el mundial, així que quedar el millor possible i la meua recuperació és l'objectiu. Però, a l'equip estem molt contents, perquè Mick va el primer i crec que guanyarà el campionat.

P- Quan mires la teua trajectòria, què penses?

R- Encara vull aconseguir més coses en aquest esport que tant m'apassiona, els amics que he aconseguit a llarg d'aquests anys i sobre tot els valors que inculca l'esport.

P- Al final quina és la major recompensa?

R- Quan puges al podi, la sensació de la faena ben feta i d'haver aconseguit l'objectiu. I poder satisfer el meu equip i els meus seguidors.

FOTOGRAFIA

COS

4 Assenyala les parts d'aquesta entrevista a la part superior (en l'article):

5 Ara ets tu el periodista, confecciona una entrevista a partir d'aquesta fitxa model:

Resposta oberta.

L'entrevista en premsa té les següents parts:

- **Presentació:** Informació sobre el personatge de forma resumida.
- **Cos:** Conjunt de les preguntes i respostes. Altres elements que poden aparèixer:
- **Títol:** frase que destaca de l'entrevista.
- **Fotografia:** imatge del personatge.

TÍTOL:

PRESENTACIÓ:

PREGUNTES:

P-

P-

P-

P-

P-

P-

P-

IMATGE

→ ORTOGRAFIA

ACCENT

RECORDA

Accentuem les paraules **agudes** que acaben en **vocal, vocal + s o -en/-in**: *meló, sofàs, entén*. No s'accentuen les agudes que acaben en diftong: *canteu*.

Accentuem les paraules **planes** que **no acaben** en cap de les terminacions anteriors: *biòleg, telèfon, música*. S'accentuen les planes acabades en diftong: *cantàveu*.

Accentuem **totes** les paraules esdrúixoles: *càmera, típica, pública*.

1 Aquestes paraules tenen accent, classifica-les en agudes, planes o esdrúixoles:

història	telèfon	conclòs	ciències
créixer	francés	això	depén
comité	influència	pólvora	paciència

Agudes	Planes	Esdrúixoles
Comité Francés Conclòs Això Depén	Créixer Telèfon	Història Influència Pólvora Ciències Paciència

RECORDA

L'accent en valencià pot ser de dos tipus:

- **Accent agut o tancat** (´) sempre es col·loca amb les vocals *i, u*. Exemple: *cosí, confús*.
- **Accent greu o obert** (`) sempre es col·loca en la vocal *a*. Exemple: *cabàs, americà*.
- Les vocals **e, o** poden dur accent **agut o greu**. Exemple: *telèfon, ingrés; açò, meló*.

2 Posa accent a les següents paraules que ho necessiten i després classifica-les en agudes, planes i esdrúixoles:

El camí era molt llarg i pesat. Estavem tots cansats i necessitavem un lloc per a dormir. Però, de sobte aparegue un mas molt vell i rústic a la vora del riu. Ens aproparem rapidament perquè estavem famolencs i desitjosos de descansar. L'aspecte era prou desgarvellat i tenia una xemeneia per on eixia fum. Així que, decidirem cridar quan aparegue un príncep...

PARAULES AGUDES	PARAULES PLANES	PARAULES ESDRÚIXOLES
camí, Però, aparegué, Perquè, així	Estàvem, necessitàvem, estàvem, Apropàrem, decidírem, Príncep, rústic	ràpidament

- 3 Accentua les paraules que ho necessiten:
- Heu de conèixer bé la utilització de l'accent.
 - Aquell camió estava als afores de Dénia.
 - A Vinaròs fan un arròs boníssim amb sèpia.
 - L'entrenador ens va dir una tàctica per vèncer el partit.
 - L'hipopòtam del Bioparc està molt vell i malalt.
 - Àngel sap anglés i aprovarà els exàmens d'ingrés a l'Escola Oficial d'Idiomes.

- 4 Accentua les paraules que calga i digues si són Agudes, Planes i Esdrúixoles:

òptica	E	València	E	tòrax	P
diferència	E	safrà	A	àlbum	P
córrer	P	canyís	A	anècdota	E
examen	P	eixir	A	metàl·lic	P

- 5 Accentua les paraules d'aquest text que ho necessiten:

Se'n van anar els **últims** dies quasi sense sentir. El pare va telefonar de bon **matí**, va dir que arribaria prop del migdia; **així** menjaria amb nosaltres i **després**, a la vesprada, **tornaríem** ja cap a la ciutat. Aquell **matí** jo no vaig tenir classe, encara que me'n vaig anar a acomiadar-me de Lola i li vaig donar les **gràcies** per la **paciència** que havia tingut amb mi.

Xiques, AGUSTÍN FERNÁNDEZ PAZ, ed. Tàndem.

- 6 En aquestos titulars dels diaris falten deu accents. Col·loca'ls:

- Torella honra al seu patró Sant Vicent.
- La plaça de bous de Xàtiva tindrà un sobrecost del 100%.
- Èxit de l'estrena del Circuit de Ciència 2012 a València.
- Parlar valencià a Crevillent.
- Gerard Piqué pateix un lleu accident de trànsit.
- Ací mana qui no paga.

- 7 Accentua i escriu una frase amb sentit amb cada grup de paraules:

a) perquè, vosté, burgés

Resposta oberta.

b) entremés, espés, puré

Resposta oberta.

c) interés,ingrés, marqués

Resposta oberta.

d) café, príncep, àvia

Resposta oberta.

e) ferèstec,cèrvol, ximpanzé

Resposta oberta.

Algunes paraules presenten una tonicitat diferent al castellà. A continuació et presentem algunes:

- són agudes en valencià: *cautxú, futbol, elit, fluor, oboè, timpà, tiquet, xandall, xassís*.
- són planes en valencià: *acne, atmosfera, medul·la, míssil, policíac, rèptil, tèxtil, víking*.
- són esdrúixoles: *àloe, diòptria, període, aurèola, èczema, olímpida*.

8 Ompli les següents oracions amb paraules anteriors:

- El diumenge tenim partit de **futbol**.
- El seu pare ha de fer-se un transplantament de **timpà**.
- Hem de comprar un **tiquet** per poder entrar al cinema.
- M'agrada llegir novel·les **policíaques**.
- L'any 2012 les **olímpides** seran a Londres.
- Ha hagut de canviar- se les ulleres perquè ara té més **diòptries**.
- Els **rèptils** són animals molt perillosos.
- El meu amic és músic: toca l'**oboè**.
- El **període** de matrícula és el mes de juny.
- Els dies de gimnàstica hem de portar **xandall** a l'institut.

9 Escriu sis oracions amb alguna paraula del quadre de dalt.

- Resposta oberta.

-
-
-
-
-

Futbol, no fútbol.

RECORDA

La **composició** és un procediment morfològic que permet la creació de **neologismes** o **paraules** noves. Es caracteritza perquè els dos elements que els integren són dos paraules que podem trobar en la llengua com a paraules simples i amb significat. Així en rentaplats, *caraxuclat*, *primfilar*, es poden destriar ben bé els dos elements (*renta-plats*) (*cara-xuclat*) (*prim-filar*) que podem trobar per separat en d'altres contextos.

1 Uneix les dos columnes per tal de formar paraules compostes i escriu-les:

Cent	món	Centpeus
Set	dimonis	Setciències
Plora	ciències	Ploramiques
Roda	peus	Rodamón
Espia	miques	Espiadimonis

2 Ara escriu oracions amb les paraules que acabes de formar:

Resposta oberta.

RECORDA

Els compostos més freqüents són els que uneixen verb + nom, com per exemple: *obrellaunes*, *grata-cels*, *passamà*. Però també es poden unir: substantiu + substantiu (*motocarro*), adjectiu+ adjectiu (*verd-i-negre*) o substantiu + adjectiu (*pèl-roig*).

3 Separa els compostos d'aquestes paraules:

Passatemps: passar+ temps

gira-sol: girar+ sol

agredolç: agre+dolç

portaequipatges: portar+equipatges

muntacàrregues: muntar+càrregues

paracaigudes: parar+caigudes

sordmut: sord+ mut

malcriat: mal+criat

espantaocells: espantar+ocells

rentaplats: rentar+plats

→ LITERATURA

LES CRÒNIQUES MEDIEVALS

RECORDA

La nostra literatura medieval té *quatre grans cròniques* composades entre el **segle XIII i XIV**. Aquestes contenen esdeveniments de fets contemporanis als autors. Les cròniques són ***Llibre del fets o Crònica de Jaume I*, *Crònica de Ramon Muntaner*, *Crònica de Pere el Cerimoniós* i *Crònica de Bernat Desclot***. En totes elles el valor històric i literari amb molts recursos és molt destacat.

1 Llig el text i contesta:

Atac a les torres de Montcada i de Museros

L'endemà vaig aplegar totes les provisions, i l'altre vam moure cap a Montcada i hi vam fer cap a hora de vespres (primeres hores de la nit). A la nit, abans que foren les estreles en el cel, ja havia fet parar el fenèvol i, l'endemà a mitja tèrcia (nou del matí, segons divisió del temps romà), va començar a tirar.

Hi havia tan gran multitud de gent, de vaques i de l'altre bestiar dins el mur que cruïa la torre, que les pedres que tirava el fenèvol mataven molts animals, i era tan gran la pudor que els donava el bestiar mort que el cinqué dia es van haver de retre com a captius: n'eixiren mil cent quaranta-set, amb molt bona roba, perles, collars i braçalets d'or i argent, i seda i altres robes. Els meus cent captius me'ls van triar uns moros de València que jo tenia. Un d'ells s'estava prop meu i em deia els que havia d'agafar. Vam derrocar la torre i dos dies després vam deixar Montcada i vam anar a Museros...

Llibre dels fets, Tres i quatre (adaptació)

a) Els fets que narra, a quina ciutat corresponen?

De València cap a Montcada i Museros.

b) Com es du a terme el setge?

Amb pedres tirades pel fenèvol.

c) Quants captius van aconseguir? i en quant de temps?

Mil cent captius. En cinc dies.

d) En quant de temps prenen la primera ciutat i cap a on s'adrecen?

En cinc dies i se'n van cap a Museros.

2 Llig el text i contesta:

... Em vaig acostar a ells amb un cavall que cavalcava i els vaig fer tornar. I jo me'n tornava amb ells, em vaig girar a la vila a mirar els moros, que n'hi havia molts fora de la muralla, i un ballester em tirà i em ferí al cap, prop del front, sobre el barret i la mala, però la punta no em traspassà l'os. Déu no ho va voler. Amb la ira que tenia, vaig trencar la fletxa amb la mà, m'eixia la sang cara avall.

Llibre dels fets, Tres i quatre (adaptació)

a) Indica alguna característica de la crònica de Jaume I que apareix al text.

Sentiment religiós.

b) Fes la continuació del fragment:

Resposta oberta.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3 Qui podria ser el receptor de les cròniques. Com exemple et proposem aquest fragment de R. Muntaner.

I molts d'altres llocs que ara no vull escriure perquè, com ja us he dit abans, els trobareu en el llibre escrit sobre la conquesta. Però ja us he dit abans que ell havia conquistat molt bones places, viles i castells abans de la conquesta de València. De totes maneres he d'anomenar-vos-en molts que són llocs reials.

RAMON MUNTANER. *Crònica*. Edicions Bromera

El receptor és un vosaltres ("us he dit...", "he d'anomenar-vo-en..."), que serien les persones que lligen o escolten la crònica.

→ SOCIOLINGÜÍSTICA

BILINGÜISME

RECORDA

Bilingüisme és la possibilitat d'una persona d'utilitzar a un mateix nivell dues llengües.

Hi ha diversos tipus de bilingüisme:

Bilingüisme individual. Es produeix quan una persona té **domini de dues llengües**. Alguns valencians són bilingües perquè parlen valencià i castellà.

Bilingüisme social. Quan en un determinat **grup social** *usen* **dues llengües** a causa de qualsevol factor (imposició política, immigració, necessitats de comunicació...).

Bilingüisme territorial. Es produeix quan es **divideix** un **territori** en **dues parts** i *cadascuna amb una llengua diferent*. La Comunitat Valenciana és bilingüe perquè en les zones de l'interior es parla castellà i en les del litoral es parla valencià.

El **bilingüisme** és sempre un fet **individual**; és a dir, són bilingües les persones, *mai les nacions*, les quals sempre disposen d'una llengua pròpia, l'autòctona.

★ **Contesta vertader o fals a les següents afirmacions:**

- a) El bilingüisme és l'ús de dues llengües alternativament per part d'una mateixa persona. **Fals**
- b) El bilingüisme és la pràctica de l'ús de dues llengües per part d'un grup humà. **Fals**
- c) Els valencianoparlants són necessàriament bilingües. **Fals**
- d) La societat valenciana és una societat bilingüe. **Fals**
- e) Els valencians castellanoparlants són necessàriament bilingües. **Fals**

★ **Llig aquest article d'un diari sobre el bilingüisme i comenta'l amb els teus companys.**

Dues llengües, millor que una

El bilingüisme millora les aptituds cognitives des de la primera infantesa fins a la tercera edat | Els infants que parlen dues llengües solen concentrar-se més bé i filtrar les distraccions | En bilingües, els primers símptomes de l'alzheimer apareixen uns cinc anys més tard

La Vanguardia en català | 03/05/2011

Un nadó de cinc mesos és capaç de distingir entre dos idiomes si puja en una família bilingüe en la qual la mare parla en un **idioma** i el pare, en un altre. En edats escolars, els alumnes bilingües tenen més capacitat que els monolingües per concentrar la seva atenció en estímuls rellevants i ignorar els irrellevants. Aquesta capacitat de fixar l'atenció, que és independent de la intel·ligència, es manté a l'etapa adulta. Però és a la tercera edat on

el bilingüisme està demostrant beneficis més importants. Segons dos estudis de l'Institut d'Investigació Rotman de Toronto (Canadà), els símptomes de l'alzheimer apareixen, de mitjana, uns cinc anys més tard en persones bilingües que en monolingües. "No és que el bilingüisme previngui l'alzheimer", adverteix Ellen Bialystok, directora de tots dos estudis. Però, amb uns mateixos danys neurològics, "les persones bilingües es defensen millor".

→ PROJECTE DE TREBALL

ENTREVISTA TELEVISIVA

RECORDA

L'entrevista en televisió té un tractament semblant a la premsa, però amb una gran diferència i és la imatge de l'entrevistat. L'entrevista es pot fer en un moment i lloc concret i estable (plató de televisió, despatx etc...) i l'altra pot ser realitzada a corre-cuita. La temàtica de les entrevistes dependrà del personatge entrevistat.

Les parts de l'entrevista seran:

- **Presentació:** Informació sobre el personatge de forma resumida.
- **Cos:** Conjunt de les preguntes i respostes.
- **Acomiadament** de l'entrevistat.

- 1** Ara et proposem que faces un programa de televisió d'entrevistes. Les persones que entrevistes seran els teus companys, que de segur tenen activitats fora de l'àmbit acadèmic molt interessants i tu no ho sabbies. Per fer l'entrevista et facilitarem aquesta graella. Si vols pots enregistrar-la amb un càmera de vídeo o altre aparell i fer un muntatge amb les entrevistes de la resta de companys. Resposta oberta.

GRAELLA DE TREBALL

NOM DEL PROGRAMA D' ENTREVISTES:

.....
.....

SALUTACIÓ A LA CÀMERA I POSSIBLES TELESPECTADORS

.....

PRESENTACIÓ DEL PERSONATGE (ENTRADETA)

.....
.....

COS (PREGUNTES, DEIXANT TEMPS PER ESCOLTAR LES RESPOSTES)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ACOMIADAMENT (ENTREVISTAT I TELESPECTADORS)

.....
.....

UNITAT 4

QUÈ T'AGRADA?

EN AQUESTA UNITAT APRENDRÀS

- **MÉS COSES ALS CONTES**
- **A DIFERENCIAR ENTRE L'EXPRESSIÓ FORMAL I LA INFORMAL**
- **EN L'APARTAT DE GRAMÀTICA, ELS COMPLEMENTS: CC, CPRD, CRV**
- **A ESCRIURE CONTES**
- **PER MILLORAR L'ORTOGRAFIA, L'ACCENT DIACRÍTIC**
- **AL LÈXIC, LA DERIVACIÓ**
- **LA LITERATURA RELIGIOSA**
- **EN SOCIOLINGÜÍSTICA, LA DIGLÒSSIA**
- **PER ACABAR, A CONSTRUIR UN CONTE BOIG AMB TOTA LA CLASSE**

Conte A

CONTE: L'ÓS I ELS AMICS

Dos amics anaven junts per un camí, quan veieren eixir un ós enorme que llançava terribles rugits. - Socors! Auxili! - van cridar tots dos alhora. El més prim dels dos no va tardar a trobar refugi entre les branques d'un arbre, però el seu amic, massa gros, no va poder fer el mateix.

- Dóna'm la mà i puja'm! - va suplicar.- Corre! Afanya't!

- No puc! - va replicar el més prim mentre pujava cada vegada més amunt.

- Si ajude algú tan gros com tu, córrec el risc de caure... i no vull que l'ós em devore! La temible fera guanyava terreny a poc a poc. De la seua boca sortien rugits terribles, i cada vegada s'anava apropant més a l'homenet gras. Però, de sobte, es va deixar caure a terra.

- "He sentit dir que un ós mai ataca un cadàver" - es va dir per a ell el viatger - "Em faré el mort". Immòbil, es va fer el mort, mentre l'ós anava apropant-se. Després l'animal se'n va anar, convençut que l'home estava mort. Quan l'ós se n'havia anat, l'altre viatger va baixar de l'arbre i li va dir al seu amic:- Has tingut molta sort! Te n'has escapat pels pèls! Em pregunte per què se n'haurà anat l'ós. Fins i tot m'ha semblat que et xiuxiuejava alguna cosa a l'orella! - va dir - Què t'ha dit? - L'ós m'ha recomanat que no torne a viatjar, d'ara endavant, amb algú que només pensa en ell mateix i que no t'ofereix ajuda quan la teua vida està en perill. És en els moments difícils quan es reconeixen els veritables amics. I amb aquestes paraules, l'home va seguir el seu camí sol.

Conte de la web Tot Contes l'ós i els amics Autoria: Immaculada Burgués, Núria Font, Núria Alart Mònica Valverde

Conte B

CONTE: NEGRE COM LA XOCOLATA

Lusambo té quatre anys i és negre com la xocolata. La mare és blanca com la llet. El pare és marró com el café amb llet. I la germana té la pell de color avellana. - Som una família tutticolori- diu la mare orgullosa. Lusambo té la pell negra, perquè va nàixer al Congo. Al Congo, tothom és negre. Teresa, Nelson i la Irene hi van anar a buscar-lo un Nadal.

- Lusambo, mira, els teus pares ja han vingut a buscar-te!- li van dir a l'orfenat. - Sí, et vénen a buscar de molt lluny, perquè volen estimar-te- li va explicar la directora. - No m'agrada estimar descolorits - va pensar el menut. La Irene se li va acostar i li va regalar un peluix.- Tornarem demà- li van dir. Aquella nit, Lusambo se'n va anar al llit abraçat al peluix. - Són BLANCS!...- va sospirar, i de seguida es va adormir. Irene, Teresa i Nelson vivien en una cabana prop de l'orfenat. Cada dia anaven a veure Lusambo i li feien carícies, besades i abraçades.... I és clar, les carícies, les besades i les abraçades no són ni blanques ni negres. Per això, al cap d'uns quants dies, Lusambo ja començava a estimar la nova família....Dies més tard van tornar a casa i els esperaven la família i els amics. - Que bonic, està per a menjar-se'!- va exclamar una de les tietes. Lusambo es va espantar pensant que aquests blancs mengen nens de color xocolata. Però la mare va dir, ja sé que està per a menjar-se'l, però el meu Lusambo no se'l menjarà ningú!

Adaptació de Negre com la xocolata de Teresa Giménez. Editorial Tàndem

→ COMPREENSIÓ LECTORA

CONTE A

I Quins són els personatges?, qui se'ls apareix? on?

Són dos amics que van caminant i se'ls apareix un ós en el camí.

II Com eren els personatges?, què els va ocórrer?

Eren amics, però quan es va aparéixer l'ós, apareix també l'egoisme.

III Quin argument dóna un dels personatges per a no ajudar?

Li diu a l'amic que si l'ajuda, ell es pot caure i morir devorat per l'ós.

IV Com intenta salvar-se l'altre amic? Què passa amb ells dos?

L'amic intenta salvar-se fent-se el mort, perquè havia escoltat dir que un ós mai ataca a un cadàver. Que deixen de ser amics i segueixen el camí a soles.

V Quina és la moralitat d'aquest text? Raona la resposta.

La moralitat és que els vertaders amics es reconeixen als moments més difícils.
Resposta oberta.

CONTE B

VI Digues el nom de tots els personatges.

Lusambo, Teresa, Nelson i Irene, i amés la directora de l'orfenat.

VII On vivia el personatge?, en quin país?, sabries dir el continent també?

El personatge vivia en un orfenat al Congo, que es troba a Àfrica.

VIII Per quin motiu es va atemorir el nostre protagonista?

Perquè una tia va dir que estava per a menjar-se'l i ell pensava que ho deia en sentit literal.

IX Què penses de l'adopció?, i de la gent d'altre color?

Resposta oberta.

X Podries dir quin tipus de text és?

a) narratiu b) descriptiu c) expositiu d) argumentatiu

→ EXPRESSIÓ ORAL

EXPRESSIÓ FORMAL / INFORMAL II

RECORDA

El **registre** depén de la **situació comunicativa** i de la **intenció** que es té en el procés comunicatiu. Així, no és el mateix que el teu cap s'adrece a tu per felicitar-te, que ta mare et rinya per no haver fet alguna cosa.

1 En aquestes situacions el registre no és adequat , canvia'l pel correcte:

SITUACIÓ 1

- Hola!
- Hola!
- On vols que te duga?
- A l'estació.
- No vages per eixe carrer, sinó per este.
- Val, jo vaig per on vull.
- Bé, ja està.
- Quant val.
- Sis euros.
- Que car!!!

Bon dia!
 Bon dia!
 On vol que el duga?
 A l'estació, per favor.
 Podria anar per aquest carrer?
 Clar que sí, com vosté vulga.
 Quant costa?
 Sis euros.
 Ací els té, gràcies.

SITUACIÓ 2

- Per favor, Miquel vine ací.
- Molt bé.
- Em podries dir que t'ha dit Júlia de mi, per favor?
- No sé si podré dir-ho, perquè és fastigós.
- Dona, si m'ho contares jo et podria recompensar amb el vestit que desitges.
- Accepte, de bon grat.
- Doncs, ella m'ha comunicat que...

Miquel, vine ací.
 Què passa?
 Què t'ha dit Júlia de mi?
 No t'ho vull dir que és horrible.
 Si m'ho dius et compre el vestit que vols.
 Val.
 M'ha dit que.

2 Escriu dues expressions tant formal com informal en aquestes situacions comunicatives:

SALUDAR		ACOMIADAR		DEMANAR ALGUNA COSA		DEMANAR DISCULPES	
FORMAL	INFORMAL	FORMAL	INFORMAL	FORMAL	INFORMAL	FORMAL	INFORMAL
-Bon dia! -Bona vesprada!	-Hola! -Com vas?	-Salutacions. -Fins una altra vegada	-Adéu! -Au!	-Podria donar-me....? -Seria tan amable de	-Dóna'm ... -Em dones	-Perdó. -Ho sent.	-Perdona -Perdó

→ GRAMÀTICA

ELS COMPLEMENTS (II): CC, CPRED, CRV

RECORDA

Els **COMPLEMENTS CIRCUMSTANCIALS** (CC) indiquen les circumstàncies de lloc, temps, manera en què es produeix l'acció del verb. Ex.: Demà anirem al teatre.

CC

CC

Els **COMPLEMENTS CIRCUMSTANCIALS** es poden classificar en:

De Lloc: indica el lloc on es produeix l'acció del verb (on?). Ex.: Anirem a la platja.

De temps: indica el temps en què es produeix l'acció (quan?). Ex.: Vindrem demà.

De manera: indica el mode en què es produeix l'acció (com?). Ex.: Ha treballat bé.

De quantitat: indica la quantitat (quant?). Ex.: Parla molt.

De companyia: assenyala (amb qui?). Ex.: Aniré amb els amics.

D'instrument: (amb què). Ex.: Clavaré el quadre amb el martell.

De causa: (per què). Ex.: Treballa per necessitat.

Indica de quin tipus són els complements circumstancials subratllats en aquestes oracions:

– Hui l' he acompanyat al centre comercial amb el cotxe.

Temps

lloc

instrument

– Vaig anar ahir d'excursió amb els companys molt a gust.

Temps

companyia

manera

– El professor dictava molt bé la lliçó per necessitat.

Manera

causa

– Els amics quedaran demà a la platja sense pressa.

Temps

lloc

manera

– Feien els deures perfectament amb l'ordinador.

Manera

instrument

– El meu germà viu amb una companya a Vinaròs.

Companyia

lloc

El complement circumstancial està format normalment per:

- **Un adverbi**: Treballa *fenomenalment*.
- **Un sintagma nominal**: Ha treballat *tota la setmana*.

2 Completa aquestes oracions amb el complement circumstancial que s'indica.

Resposta oberta.

Exemple: Portaré el regal **demà** (CCTemps)

- Ella va reparar-lo (CCInstrument)
- Aquest fuster treballa (CCManera)
- Vindran (CCTemps)
- La cursa passarà (CClloc)
- Aniré (CCCompanyia)
- Realitza l'examen (CCTemps)

RECORDA

El **COMPLEMENT PREDICATIU** complementa alhora el verb i el subjecte de la frase, o bé el verb i el complement directe. Aquest complement, normalment un **adjectiu**, concorda amb el subjecte o amb el complement directe en gènere i nombre. Ex.: *Marta va arribar cansada a casa*.

Cal no confondre el complement predicatiu amb el complement circumstancial de manera ni amb l'atribut:

- S'ha de mirar si és un sintagma adjectival. Si el verb és copulatiu (ser, estar, semblar o paréixer) o predicatiu (la resta de verbs). Si el verb és copulatiu, el sintagma adjectival que acompanya el verb serà un atribut. Ex.: *Anna és molt intel·ligent*.
- Si el verb és predicatiu s'ha de fer la prova de concordança, és a dir, hem de passar el verb i el subjecte al singular o al plural. Ex.: *Els nens fan els deures tranquils*. / *El nen fa els deures tranquil*.
- Si el complement no varia serà un complement circumstancial de manera. Ex.: *Els xics fan els deures tranquil·lament*. / *El xic fa els deures tranquil·lament*.

3 Identifica els predicatius d'aquestes oracions:

- El xic mirava atent eixa pel·lícula.
- El llaurador torna cansat del camp.
- La xiqueta arriba contenta de l'institut.
- Andrea sempre va disfressada.

RECORDA

El **complement de règim verbal** (CRV) és un complement que es caracteritza per presentar la forma d'un sintagma preposicional la preposició del qual ve determinada pel verb. Ex.: *confiar en la victòria*, *adonar-se de les raons*.

4 Afegeix un complement de règim a cada un dels verbs següents: **Resposta oberta.**

renunciar a:

creure en:

dedicar-se a:

penedir-se de:

adonar-se de:

oblidar-se de:

pensar en:

fixar-se en:

aspirar a:

dubtar de:

creure en:

5 Assenyala els complements de règim que hi ha a cada oració:

- Pep s'adona de tot, però no confia en ningú.

- S'ha desinteressat del problema.

- Es baralla amb tothom i no s'apiada de ningú.

- Em fie de la seua capacitat de resposta.

- Em recorde de tu, però m'he oblidat del teu nom.

6 Construeix oracions amb aquestes estructures: **Resposta oberta.**

- SN(S) + V+ SPrep (CCT)

.....

- SN(CCT)+ SN (S) + V+ SN (CD):

.....

- SN(S) + V+ SAdv (CCLloc):

.....

- SN(S) +V+ SAdj (Pred.):

.....

- SPrep (CCLloc) + SN (S)+ V + SPrep (CRègim):

.....

→ EXPRESSIÓ ESCRITA

CONTE

RECORDA

Un **conte** és una narració breu de fets reals o ficticis amb la finalitat de divertir o ensenyar alguna cosa mitjançant la **moralitat**. El conte ha de presentar:

- Una estructura clara i senzilla.
- Personatges amb les seues descripcions corresponents.
- Una acció.

1 De segur que recordes diferents contes de la teua infantesa, però sabries dir el seu autor? Enumera tres títols i autors, després compara amb els teus companys.

Resposta oberta.

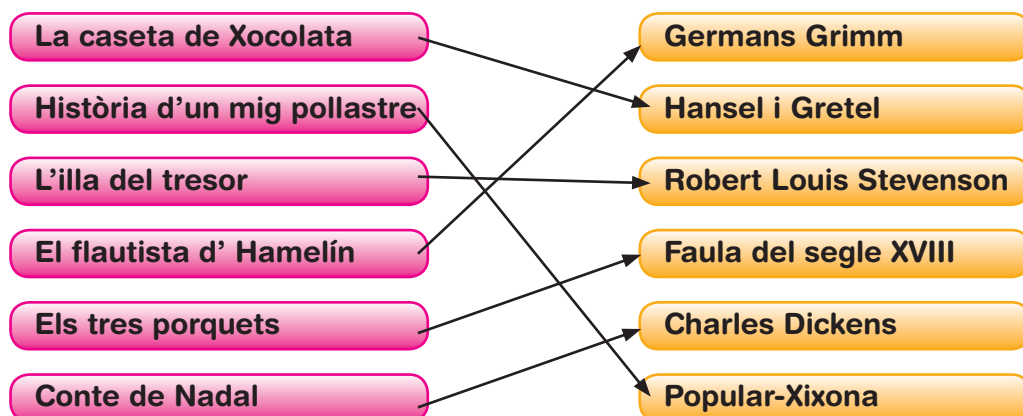
RECORDA

La **classificació** dels contes pot fer-se de manera diferent:

- Segons l'**autor**: Populars (transmesos oralment i amb autoria desconeguda).
Literaris (escrits per un autor conegut).
- Segons el **destinatari**: Infantils (breus, fantàstics i amb llenguatge infantil).
Per a adults (extensos, de trama i llenguatge complex).

2 Escriu un conte popular infantil. Resposta oberta.

3 Enllaça els títols de llibres segons pertanyen als Populars o Literaris:

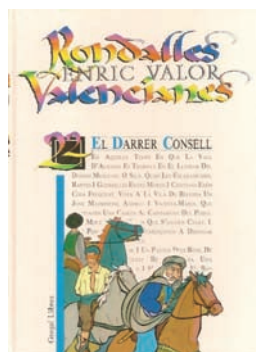
RECORDA

L'estructura d'un conte està formada per:

- **Plantejament** on es presenten els personatges i la situació inicial.
- **Desenvolupament** on nus on tenim el conflicte i els fets més importants.
- **Desenllaç** on se soluciona el conflicte i on pot haver-hi una moralitat (un ensenyament).

4 Planifica la creació del teu conte, completant la següent graella:

INFANTIL / ADULT	TEMA: FANTÀSTIC, AVENTURES, CIÈNCIA FICCIÓ, MISTERI	PERSONTGE PRINCIPAL	PERSONATGE SECUNDARI	CONFLICTE INICIAL

- 5 Ara tu ets l'autor del teu conte, escriu-lo i després el compares amb la resta de companys: Resposta oberta.

TÍTOL DEL CONTE:

RECORDA

L'**accent diacrític** és aquell que es col·loca en paraules que s'escriuen igual, però que tenen significats diferents. A continuació tens un llistat amb les més utilitzades.

PARAULES AMB ACCENT	
És: verb ser	<i>Ell és alt.</i>
Dóna: verb donar	<i>Dóna sang.</i>
Sé: verb saber	<i>Jo sé anglés.</i>
Són: verb ser	<i>Elles són fortes.</i>
Déu: ésser diví	<i>Déu meu!</i>
Té: verb tindre	<i>Ell té vint anys.</i>
Més: adverb de quantitat	<i>Vull més arròs.</i>
Sí: afirmació	<i>Sí, vull café.</i>
Món: univers	<i>El món és gran.</i>
Ós: animal	<i>L'ós és gran.</i>
Mà: extremitat	<i>La mà dreta és gran.</i>
Nét: parent	<i>El nét ja té cinc anys.</i>

PARAULES SENSE ACCENT	
Es: pronom feble	<i>Es vol casar demà.</i>
Dona: sexe femení	<i>La dona és rossa.</i>
Se: pronom feble	<i>Vol dur-se això.</i>
Son: nom, possessiu	<i>Tens son, son pare.</i>
Deu: verb deure, nombre	<i>Deu euros, ell deu molt.</i>
Te: infusió, pronom	<i>Vols te?, vol dir-te.</i>
Mes: part de l'any	<i>El mes de març és bonic.</i>
Si: conjunció	<i>Si treballes, aprovaràs.</i>
Mon: possessiu	<i>Mon pare és mestre.</i>
Os: esquelet	<i>S'ha trencat l'os dret.</i>
Ma: possessiu	<i>Ma mare és prima.</i>
Net: contrari de brut	<i>El menjador està net.</i>

1 Posa accent a les paraules que el necessiten:

- A la pissarra mon pare veu el **món**.
- La **mà** de ma mare està pintada.
- Mireia **dóna** sang a aquella dona.
- El **nét** de Joan sempre va ben net.
- El mes que ve hi ha **més** festes.
- **Sergi té** un got de te a la taula.
- D'ell es diu que **és** molt bon alumne.
- L'**ós** s'ha trencat un os.
- Si arribes **prompte**, et dirà que **sí**.
- Ells creuen en **més** de deu déus.

2 Ompli els espais buits amb una de les paraules que et donem:

- El meu germà **és** molt alt.
- Només tinc **deu** euros.
- M'agrada **més** el gelat de maduixa.
- **Són** tres xiquetes fantàstiques.
- El iaio acompanya el **nét** a l' escola.
- La novel·la que ha llegit ha agradat a **molt** mare.
- Si vens **prompte**, **sí** aniré al cinema.
- **és, es**
- **déu, deu**
- **més, mes**
- **són, son**
- **nét, net**
- **mà, ma**
- **sí, si**

- Tinc una piga a la mà
- M'agrada el te amb llet.
- La meua dona sempre dóna propina.

- mà, ma
- té, te
- dóna, dona

3 Ara escriu cinc oracions on utilitzes paraules amb accent diacrític:

Resposta oberta.

.....

.....

.....

Hem de recordar que és important la distinció entre QUE - QUÈ.

- **QUÈ**: interrogatiu directe (*Què fas?*) o indirecte (*No sé què fas*).
- **QUE**: conjunció (*Vull que vingues*) o exclamació (*Que bonic*).

4 Observa les frases i ompli la graella posant l'oració en el lloc adequat:

- Que preciós!
- Diuen que fa fred.
- Què passà ahir?
- Pense que arribarà tard.

	QUÈ	QUE
CONJUNCIÓ		Diuen que fa fred. Pense que arribarà tard
EXCLAMATIU		Que preciós!
INTERROGATIU	Què passà ahir?	

5 Escriu QUÈ - QUE als buits:

- Els meus pares diuen **que** he de treballar més.
- Sempre fa bromes. **Que** poc graciós!
- **Què** vols prendre per a sopar?
- No sap **què** tindrà per a dinar.
- És important **que** sempre digues la veritat.

- 6 Ara que ja has repassat l'accent i l'accent diacrític, accentua totes les paraules que ho necessiten en aquest text (com apareixen paraules noves d'accent diacrític, hauràs de buscar-les al diccionari):

En aquella botiga **vénen** oli bo de **debò**. Aquells xics venen de la muntanya **més** alta. M'agrada comprar **café**. **Déiem** que feien massa soroll. Vosaltres no en feu. Ell **féu** molt ben fet de dir-li **allò**. Feu el que us diga. Seria bo que en **féreu** un bon **ús**. Mon pare **és** el millor pintor del **món**. Us ho havia dit? El **món és rodó**. Voleu que us diga res **més**?

Quan hi vaig anar ja no hi quedava res. Resar **és** una manera de donar **gràcies** a **Déu**. Per **què** ho feu? **Perquè** volem. **Què** vols menjar per sopar? **Allò** que tu vulgues. Aquell **ós** polar **és més** net que el seu **nét**. Ma mare va sentir el soroll del gat. El nostre **món dona** voltes al voltant del sol. Seria necessari que **vinguéreu**. **Són** uns deu xics. **Això és** un os de **bé**. **Sí** que **vindré** pel teu sant. Que **vénen** mores a plaça? **Beviem** te pel carrer mentre **collíem** mores.

- 7 Anota les noves paraules d'accent diacrític. Resposta oberta.

PARAULA	SIGNIFICAT

- 8 Fes el mateix amb aquest exercici d'accentuació. Col·loca'l allò on es necesite.

Això diuen que va ser i era... un llogaret molt bonic, **estés** enmig d'un pla dilatat de la Ribera del **Xúquer**. El rodejava una horta espessa i criadora i un eixam de fruiters que feien molt bona fruita quan n'era el temps. A les nits, sobretot en el **càlid** i **llarguíssim** estiu, davall el tendal **gloriós** de les estrelles i amb un airet d'ales quasi mortes, li arribava la veu confidencial del gran riu entre xops, tamarits, salzers i carrissars. De dia tenia la companyia color violeta de la crestuda i veïna serra de Corbera, llavors de **Corbària**, que tancava bruscament l'**horitzó** de **garbí** a dues i mitja del poble...

ENRIC VALOR. *El llenyater de Fortaleny*

LA DERIVACIÓ

RECORDA

La **derivació** és el procediment regular de formació de paraules que permet a les llengües designar conceptes relacionats semànticament amb altres en cert sentit considerats com “*primitius*”, afegint **afixos** (p.ex. “*ganivetada*” de “*ganivet*”). Una paraula pot estar composta d'un **lexema** i un o més **afixos**. Es poden afegir els afixos d'un en un, ampliant paulatinament la paraula, o en combinació de dos, quan no existeix el mot amb només un dels dos (“*emblanquinar*” de “*blanc*”).

- ★ a) Què tenen en comú aquestes paraules: *marí, marea, marina, marinar, mariner, marineria, marisc, marítim*?

Que tenen el mateix arrel.

- b) Quina és la part invariable d'aquestes paraules, la més important? Com s'anomena aquesta part?

La part invariable és mar i s'anomena arrel.

- c) Quins són els afixos de cada mot? Per a què serveixen?

-í, -ea, -ina, -inar, -iner, -ineria, -isc, -ítim. Designa conceptes relacionats semànticament amb la paraula mar. Són sufixos.

RECORDA

Els **afixos** es classifiquen segons la posició que ocupen respecte de l'arrel en **prefixos i sufixos**.

Els **prefixos** van davant de l'arrel. Acostumen a modificar o especificar el significat de l'arrel però no alteren la categoria gramatical, ja que es manté la del radical. Exemple: *descaçar, immadur*.

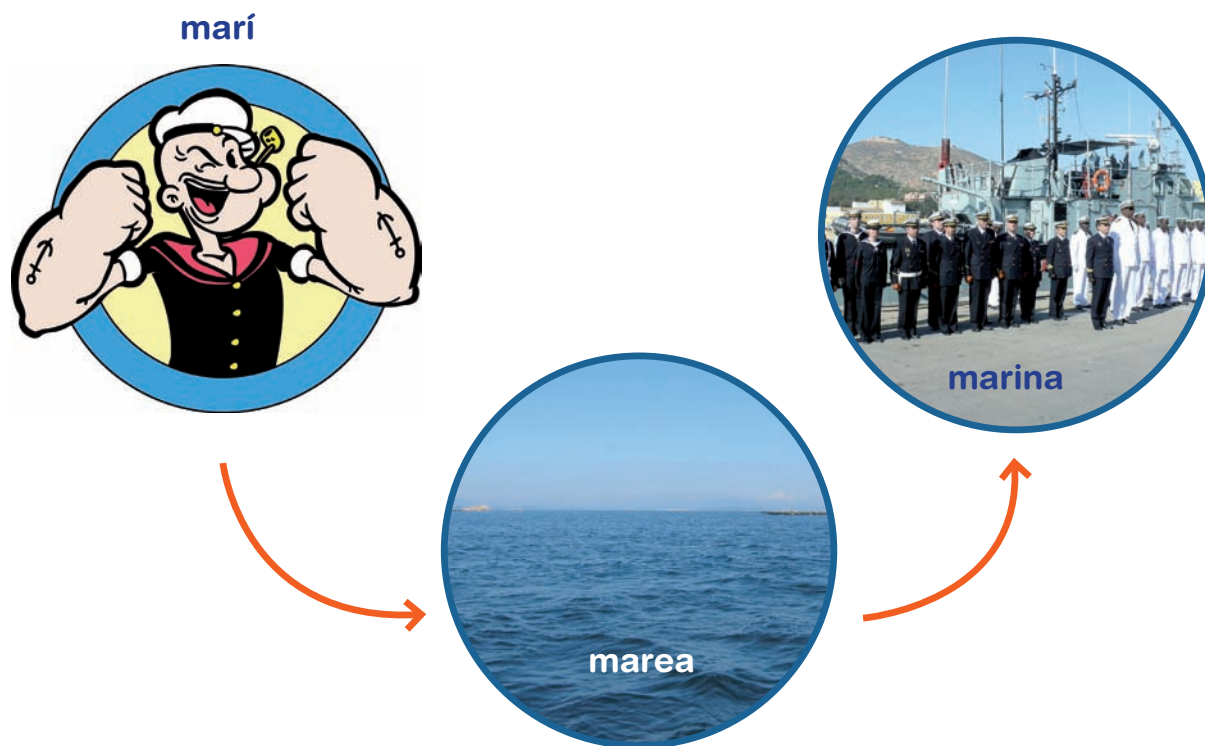
Els **sufixos** van després de l'arrel. A més de modificar el significat del lexema, també aporten la categoria gramatical de la paraula resultant, que pot coincidir o no amb la categoria gramatical de l'arrel. Exemples: *fredor, forner*.

- ★ 2 Forma paraules derivades afegint prefixos:

Paraula primitiva	Paraula derivada
Presó	empresonar
Paper	Empaperar
Normal	anormalitat
Ocupar	Desocupat
Possible	impossible
Lícit	Il·lícit
Muscular	intramuscular
Nacional	internacional

3 Forma paraules derivades afegint sufixos:

Paraula primitiva	Paraula derivada
Llaurar	llaurador
Forn	forner
Pastís	pastisseria
Menjar	menjador
Comú	comunitat
Buda	budisme
Cantar	cantant
Dormir	dormitori

4 Escriu sis oracions amb les paraules derivades dels exercicis dos i tres:

– Resposta oberta.

-
-
-
-
-

→ LITERATURA

LA LITERATURA RELIGIOSA

RECORDA

Durant el segle **XIV** es va produir una forta crisi moral i social que provocà diverses reaccions entre les ordres religioses. En aquest ambient apareixen **Sant Vicent Ferrer** i **Francesc Eiximenis**. Sant Vicent Ferrer, València (1350-1419), realitzà nombrosos **sermons** on predicava la **doctrina de l'Església**

1 Llig el següent sermó i contesta les preguntes:

Si ací hi tinguérem dos camins, un sense perill i l'altre tot perillós, digues bon home: si tu posaries el fill en el camí perillós, donant-lo ocasió que el maten, no series traïdor? Cert, sí, doncs, així fan ara els pares, i les mares als seus fills, per la mala vida que els ensenyen. Digues bon home: tens tu algun fill? <<Ara té sis anys, o set, o dotze anys>>. I què li dius ara? <<El meu fill, porta al costat dret aquesta daga i si algú te diu <<bif>> tu dis-li <<baf>>; mostra, fill, qui eres, i si diuen mala paraula, torna-li-la. I vosaltres, dones, a vostres filles, què els ensenyeu? Haa! <<Ara, vista, la meua filla t'assabentaràs; mira, com pren el mirall, i aquest cabell l'estira així. I no veus tu que no hi està bé? I ,la meua filla , així ballaràs de costadet, i així faràs aquesta volta>>. La mare es fa alcavota de la filla; i aquest camí, on va? A l'infern tu i ella.

Sant Vicent Sermons I (adaptació) Ed. Barcino

a) Segons el text, quina educació han de seguir els infants en aquesta època?

Diu que estan seguint una educació roïna perquè els pares els ensenyen mals hàbits i han d'ensenyar-los coses bones perquè ara estan encaminats a l'infern.

b) Quines diferències hi ha amb l'educació familiar en l'actualitat? Compara els resultats amb els teus companys.

Resposta oberta.

Francesc Eiximenis, València (1327/1332-1409), va escriure dos grans obres *Lo Crestià* i *Llibre de les dones*. En les seues obres pretenia donar una funció **moral** des del punt de vista de l'**Església** amb un llenguatge pròxim al lector.

2 Llig el següent sermó i contesta les preguntes:

He sentit dir que en aquest regne hi havia una dona ventosa que sempre es mostrava ben mudada davant tothom. Un dia va veure venir un grup de joves i ella de seguida va posar-se a la finestra tota mudada perquè la miraren i li lloaren la bellesa. Però, ells, tots a una veu, li van anar a cridar davant d'ella: -Amagueu-vos, senyora vanitosa!. És millor que us amagueu, que no n'hi ha, per a vosté, allò que demaneu; que només en tindran les que s'amaguen i siguen cares de veure, i no vosté, que tan aviat us feu vendre a tothom. I la dona mesquina va tenir tanta vergonya que va pensar que es moria. I un cop retornada, va reconèixer el seu error i diuen que el va corregir del tot.

FRANCESC EIXIMENIS, *Terç*, de *Lo Crestià* (adaptació) Ed. Barcino

En aquest fragment, què hi trobes diferent amb l'actualitat i amb quin ideal de dona està relacionat?

Que es critica a la dona vanitosa i es lloa a la dona que no vol ostentar.

3 Busca en una enciclopèdia o en internet la biografia d'un d'aquests dos escriptors, **Sant Vicent Ferrer** o **Francesc Eiximenis** amb les dades més destacades.

Resposta oberta.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

→ SOCIOLINGÜÍSTICA

DIGLÒSSIA

RECORDA

La paraula **diglòssia** explica la *duplicat de funcions de dues llengües* diferents basada en la *desigualtat social* de condicions. Així existeix una **llengua A**, que és la utilitzada en els àmbits d'ús *formals i escrits* i en l'àmbit educatiu, i una **llengua B** considerada pels parlants com a *inferior* i utilitzada en els *nivells familiars i col·loquials*.

Els membres de la classe inferior poden o bé acceptar que les llengües tenen funcions distintes i emprar-les segons la situació, o bé emprendre un procés cap a la llengua dominant, assumint-la per a totes les situacions i emprant la llengua dominada només de manera residual.

★ 1 Penses que a la nostra comunitat patim una situació de diglòssia? Per què?

Resposta oberta.

★ 2 Quines solucions proposes per a superar la diglòssia?

Resposta oberta, per exemple: major utilització de la llengua als mitjans de comunicació,...

★ 3 Observa aquesta conversa entre un depenent i una clienta:

- Depenent: Bon dia, podria ajudar-la en alguna cosa?
- Clienta: Sí, querría comprarme un vestido para una ceremonia.
- Depenent: ¿Qué modelo le ha gustado? ¿Qué talla necesita?
- Clienta: Me gusta ése y necesito la talla 38.
- Depenent: Vale, ahora se lo traigo.

Ara contesta aquestes preguntes:

Què ha passat en aquest diàleg en relació amb la llengua utilitzada?

Que el depenent ha canviat la llengua, de valencià a castellà.

Per què penses que ha passat això?

Perquè el client ha utilitzat el castellà i el depenent vol que el client li compre.

→ PROJECTE DE TREBALL

EL CONTE BOIG

RECORDA

El **conte** és una narració breu de fets reals o ficticis amb la finalitat de divertir o ensenyar alguna cosa mitjançant la moralitat. La seua estructura conté les següents parts:

- **Estructura** clara i senzilla.
- **Personatges** amb les seues descripcions corresponents.
- **Acció** dels diferents personatges.
- **Desenllaç** de la història; pot tindre una moralitat o no.

★ Ara et proposem que feu entre tota la classe un conte. Dividirem la classe en grups de cinc i cadascun dels components del grup escriurà en un full una part de la història que passarà al company. Una vegada acabats es llegiran en veu alta i entre tots decidirem quin és el que més ens ha agradat. Resposta oberta.

GRAELLA DE TREBALL

GÈNERE	PERSONTGES PRINCIPAL	PERSONATGES SECUNDARI	ACCIÓ	DESENLLAÇ
CIÈNCIA-FICCIÓ	Joel – pilot d'aeronau Berta - metgessa	Metges, militars familiars, ajudants, etc...	Descobriment d'una nau per miniaturitzar	Acaben resolent un problema
AVENTURES	El capità Sento El corsari Barba brut	Pirates, mariners, vaixells, ports, etc...	Descobriment de la cova on està guardat un tresor	El tresor es torna al poble
FANTÀSTIC	Una colla d'amics	Ciutadans, familiars, policia, companys	Amb l'ajuda d'un objecte poden viatjar sols cap al passat.	Retrobament amb els seus familiars
TERROR	Uns germans i amics	Familiars, veïns, policia	Una casa té un passadís que et trasllada....	A la fi es retroben tots
MISTERI	Companys de classe	Professors, pares, investigadors	Viatge a Egipte i descobriment d'un lloc on amb...	Tots tornen a casa
POLICÍACA	Detectiu, amics, colla de lladres	Pares, policia,	Després de diferents robatoris ...	Enganxen els lladres i aconsegueixen el que volen

UNITAT 5

LES NOSTRES TRADICIONS

EN AQUESTA UNITAT APRENDRÀS

- **MÉS COSES SOBRE LES FOGUERES DE SANT JOAN**
- **FER UNA EXPOSICIÓ ORAL**
- **EN L'APARTAT DE GRAMÀTICA, ELS PRONOMS FEBLES**
- **A ESCRIURE UNA POESIA**
- **L'ÚS DE LA DIÈRESI**
- **AL LÉXIC, ELS PRÉSTECES LINGÜÍSTICS**
- **A L'APARTAT DE LITERATURA, AUSIÀS MARCH**
- **EN SOCIOLINGÜÍSTICA, QUÈ ÉS EL CONFLICTE LINGÜÍSTIC**
- **A REALITZAR UN PROGRAMA DE FESTES**

TEXT 1

“COM UNA ENDEVINALLA”

Des del cim decorria
Groc i blanc de la llum
Que refà la sequera
Eixuta amb la carícia
Del vent que fantasieja
Encontres de l'atzur
Navegant solitari
Imaginàries formes
Cap a l'indret de lleure
A les hores de l'ombra
Abaltides de sestres
Indiferents becaines
Sota els pinars marítims

EMILIO RODRÍGUEZ. *Poemari Alacant* (1998)

Les Fogueres de Sant Joan tenen el seu origen en el costum de cremar objectes amb l'arribada del solstici d'estiu comú a totes les celebracions de la Nit de Sant Joan. Aquestes festes organitzades com es coneixen avui en dia daten del 1928. Amb el pregó es donen per iniciats els festejos, es planten les fogueres, monuments artístics de cartó pedra i fusta amb molta sàtira, i es cremen la nit del 23 de juny després de llançar-se des del puig del Benacantil, des del Castell de Santa Bàrbara, una monumental palmera de focs artificials.

Les fogueres

Calaixeres
mig trencades.
Taules
escrostonades.
Cadires
atrocinades.

Butaques
tot esventrades
i escombres
despentinades.
Portes velles,
caixes de fusta,

un tauló gran
i corcat.
La foguera,
llaminera,
entre fum,
se'ls ha empastat.

BLOG *Poesia Infantil i Juvenil* (LOLA CASAS)

TEXT 2

TEXT 3

HIMNE FOGUERES D'ALACANT

Pasdouble les fogueres de sant Joan
Música: Lluís Torregrosa
Lletra Ferrándiz Torremocha

Ja s'alcen les flames, camí del cel
i ronquen les traques al seu content:
com si foren estreles del firmament
esclaten les bombes formant tosell.
En la festa del foc, la més radiant
nascuda del poble, que sap gosar,
decidits volen tots, sense dubtar,
fer d'Alacant una ciutat triomfant.

En la nit de Sant Joan
quan se tiren trons i trons,
d'eixos ben grossos i bons,
de les dotze en avant,
i se pinta el cel de roig,
el que ronda una fadrina,
ha de dur-li, si és galant,
la seua coca amb tonyina.
“Tres pardalets, una moneta,
d'eixos que van amb bicicleta.
Xiquets, ploreu,
que pardalets tindreu...!”

Veniu, xiquets, i cantem
la bellesa d'Alacant,
la que és ja com tots sabem,
“Millor terra de Llevant”.
En la mar mansa i lluentosa
que flamegen les palmeres,
i a la llum de les Fogueres,
que és la festa més lluentosa,
i en un singular encant
diu al vent: Visca Alacant...!
Visca Alacant!!! Visca Alacant.

→ COMPRENSIÓ LECTORA

- I Quin tipus de textos creus què són els de la lectura?
- a) Narren les fogueres de Sant Joan .
 - b) Descriuen la ciutat d' Alacant.
 - c) Textos literaris que tenen com a tema les Fogueres de Sant Joan i Alacant.

- II Podries explicar quin és el tema de la poesia?

TEXT 1

Resposta oberta.

- III Escriu tres adjectius de la poesia i a què corresponen.

Groc i blanc de la llum, sequera eixuta i navegant solitari.

TEXT 2

- IV Quin és el tema de la poesia? Justifica la teua resposta.

Parla dels mobles vells que fan les fogueres, perquè diu “portes velles...la foguera se'ls ha empastat”.

- V Escriu quatre noms i els adjectius amb què es relacionen.

Calaixeres trencades, portes velles, tauló gran i foguera llaminera.

TEXT 3

- VI Quin és el tema de la poesia? Justifica la teua resposta.

Parla de la festa de les fogueres de Sant Joan. Perquè diu “En la festa del foc...En la festa de Sant Joan...”

- VII Escriu quatre qualificatius amb què es refereix el tema de la poesia.

Radiant i lluentosa per a la festa i per a la ciutat, millor terra i triomfant.

- VIII Podries dir quatre pobles de la província d' Alacant? Escriu-ne també quatre d'altra província.

Resposta oberta.

- IX Pots anomenar quatre festes típiques de la nostra Comunitat?

Resposta oberta.

- X T'agraden les festes populars? Justifica la teua resposta.

Resposta oberta.

→ EXPRESSIÓ ORAL

EXPOSICIÓ ORAL

RECORDA

L'**exposició oral** consisteix a presentar de manera ordenada una informació davant d'un públic per tal que la conega i l'entenga.

Consells

- Estableix un tema i busca'n informació.
- Elabora un guió (amb les idees més destacades).

Realització

- Estigues tranquil i segueix el guió.
- Cuida la pronunciació i l'entonació amb les pauses adequades.

EXEMPLE:

LA MÚSICA

GUIÓ:

- Estils musicals.
- Cantants i grups preferits.
- Gires i actuacions en directe.

CONCLUSIÓ:

- Justificar per què la música és important en la nostra vida.

1 Prepara una Exposició Oral d'un tema que a tu t'interesse i després exposa-la i compara-la amb la resta de companys. Resposta oberta.

TÍTOL EXPOSICIÓ ORAL:

GUIÓ:

.....
.....
.....
.....
.....

CONCLUSIÓ:

.....
.....
.....
.....

→ GRAMÀTICA

PRONOMS FEBLES

RECORDA

Els principals pronoms personals febles són els següents:

Persona	Singular	Plural
1a	Em	Ens
2a	Et	Us
3a	El → CD La → CD Li → CI	Els → CD Les → CD Els → CI

1 Substitueix el sintagma subratllat per pronoms febles:

Comprarà el bolígraf: **El** comprarà.

Comprarà aquesta camisa: **La** comprarà.

Comprarà els regals: **Els** comprarà.

Comprarà les targetes: **Les** comprarà.

Escriurà el poema: **L'** escriurà.

Escriurà les redaccions: **Les** escriurà.

Escriurà els informes: **Els** escriurà.

Escriurà la declaració: **L'** escriurà.

2 Substitueix per pronoms febles els complements subratllats:

a) Digues als companys que no patisquen. **Els** ajudarem a acabar la faena.

b) Va telefonar a unes amigues i va convidar-les a sopar.

c) Què voleu que us compre? Compra (a nosaltres)'ns maduixes i nata.

d) Per favor, dóna-li (a Anna) la invitació, que vull convidar-la al teatre.

e) Acompanya'm (a mi) al cine.

f) Va explicar-los (a elles) el problema abans de fer l'exercici, però sembla que no l'havien comprés.

g) Tinc la cartera dins del cotxe, però si no (a tu) et done les claus no podràs entrar-hi.

h) Ací tens els coberts. Posa'ls a la taula.

i) Qui t'ha dit (a tu) que òbrigues la finestra?

j) Volia convidar les meues ties, però no les he localitzades.

RECORDA

Els pronoms febles és obligatori que apareguen darrere del verb en cas d'oracions imperatives, és a dir, en ordres. A més, tant davant com darrere del verb, poden apostrofar-se. Per tant, els pronoms prenen formes diferents segons la seua posició i si poden apostrofar-se o no.

3 Col·loca la forma correcta del pronom en cada cas:

a) **em/ m'/ -me/ 'm:**

- Dóna'm. el llibre.
- M'ha donat el llibre.
- Va donar-me el llibre.
- Em va donar el llibre.

b) **ens/ -nos/ 'ns:**

- Ens han regalat uns caramels.
- Regala'ns uns caramels, per favor.
- Va regalar-nos uns caramels.

c) **et/ t'/ -te/ 't**

- Menja't el pastís.
- Vas menjar-te el pastís.
- T'has menjat el pastís.
- Et vas menjar el pastís.

d) **us/ -vos**

- Mengeu-vos el pastís.
- Us mengeu el pastís.

e) **el/ l'/ -lo/ 'l**

- Va enviar-lo
- El va enviar.
- Envia'l
- L'ha enviat.

f) **la/ l'/ -la**

- Va comprar-la
- La va comprar.
- L'ha comprat.

g) **els/ -los/ 'ls**

- Els ha preparat.
- Va preparar-los
- Prepara'ls

h) **les/-les**

- Vol comprar-les
- Les vol comprar.

i) **li/ -li**

- Li envia la carta.
- Va enviar-li la carta.
- Va regalar-li el bolígraf.

j) **els/ -los/ 'ls**

- Els regala el bolígraf.
- Regala'ls el bolígraf.

RECORDA

Quan el **Complement Directe** és neutre, és a dir, **això, allò, açò** o una oració sencera, el pronom que el substitueix és **HO/-HO**. Ex.: Ho

4 Substitueix el Complement Directe (CD) pel pronom corresponent:

- Marta col·loca les pomes al calaix: Marta **les** col·loca al calaix.
- Estrenen aquell film que tant t'agrada: **L'estrenen**.
- Va confessar que havia mort set persones: Va confessar-**ho**.
- Durà l'equip a la primera divisió.: **El** durà.
- Caçaven les papallones: **Les** caçaven.
- El farmacèutic va vendre els medicaments: El farmacèutic **els** va vendre.
- Analitzarem això: **Ho** analitzarem.
- Va regalar el que no volia: Va regalar-**ho**.

→ EXPRESSIÓ ESCRITA

LA POÈSIA

RECORDA

La **poesia** és un gènere literari junt a la narrativa i el teatre. És una composició literària escrita en vers. Les poesies estan dividides en **estrofes**, que són els conjunts de **versos**. Anomenem vers a cadascuna de les línies d'una estrofa amb un ritme.

Per a mesurar els versos hem de comptar les síl·labes fins a l'**última síl·laba tònica**. Algunes vegades els poetes utilitzen el que anomenem **sinalefa** que consisteix a pronunciar en una sola síl·laba dues vocals en contacte que pertanyen a paraules diferents.

Exemple: *anava a costura* → *a-na-va a-cos-tu*

Segons el nombre de síl·labes classifiquem els versos en **versos d'art major** si tenen nou o més síl·labes i **versos d'art menor** els que tenen fins a huit síl·labes

- ★ **Llig aquest poema i, després de comptar les síl·labes dels tres primers versos, digues si els versos són d'art major o menor. Després indica quin és el tema del poema:**

Falta el tema

Ai, la negra barca, ai-la-ne-gra-bar. 5
Que per mi vigila que-per-mi-vi-gi. 5
Des de la nit alta! Des-de-la-nit-al. 5
Ai, la barca negra, **Art menor.**
Que ve pel meu somni
Del mar de Sinera!
La veu de la dama,
Lluny del temps. Escolto
La cançó de marbre.

SALVADOR ESPRIU

- ★ **Compta les síl·labes d'aquest poema i digues quin és el seu tema.**

.....
El meu pare és mariner, 8.el-meu-pa-re-és-ma-ri-ner.
i ma mare, marinera; 7.i-ma-ma-re-ma-ri-ne.
el meu urbes, la blava mar; 8.el-meu-ur-bes-la-bla-va-mar.
el meu somni, la tempesta. 7.El-meu-som-ni-la-tem-pes.
Xiqueta, si vols pujar,
Ja és llesta la barca meva
Navegarem mar endins
fins perdre dels ulls la terra.

Ben juntets, escoltarem
L'encisadora sirena;
El teu cap sobre el meu pit
I el meu cor a cau d'orella,
bategant entre daurades
ones de cabells de seda,
com un peix en un alguer
esverat per la tenebra.

BERNAT ARTOLA

**FALTA EL TEMA Y CONTAR EL
RESTO DE VERSOS**

La **rima** és la coincidència total o parcial de sons a final dels versos a partir de l'última vocal tònica. Existeixen dos tipus de rima:

- **Rima consonant:** si rimen les vocals i les consonants.
- **Rima assonant:** si a soles rimen les vocals.

3 A continuació et presentem un fragment de poesia anònim. Has de mesurar els seus versos, classificar-los en art major o menor i després analitzar la seua rima:

Si tu te fas la lluna,
La lluna del cel blau
Jo faré el núvol
I et vindré a tapar

Si tu te fas el núvol
I me véns a tapar,
Jo me faré l'arena,
L'arena de la mar.

Anònim

Art menor

si-tu-te-fas-la-llu 6
la-llu-na-del-cel-blau 6
jo-fa-reel-nú 4
i-et-vin-drea-ta-par 6
si-tu-te-fas-el-nú 6
i-me-véns-a ta-par 6
jo-me-fa-ré-l'a-re 6
L'a-re-na-de-la-mar 6

4 I tu? Series capaç de convertir-te en poeta? Bé, el primer que s'ha de fer és intentar-ho. Ací et deixem un espai per a la teua composició.

Resposta oberta.

5 Busca en aquesta sopa de lletres cinc paraules relacionades amb la poesia:

R	I	M	A	D	V	U	O	U	A
I	R	P	B	M	E	S	U	R	A
S	F	E	S	T	R	O	F	A	P
P	O	E	T	E	S	C	M	J	E

Rima, mesura, estrofa, poetes i vers.

.....
.....

RECORDA

La **dièresi** és un signe gràfic, " , que es col·loca en les vocals **ï** o **ü**.

- Quan se situa en la vocal **ü** és per indicar que s'ha de **pronunciar** en els grups **güe, güi, qüe, qüi**. Exemple: *llengües, aqüeducte*.
- Mentre que si se situa en la vocal **ï** o **ü** és per indicar que **no** formen **diftong** amb la vocal que té al costat. Exemple: *reüll, raïm*.

1 Classifica les següents paraules de la següent manera:

caixer	agraïda	ungüent	prou
peüc	veïna	causa	conseqüència
ciutat	peu	diürn	pingüí

- Les vocals **i, u** formen **diftong** amb la vocal del costat:
caixer, ciutat, peu, ungüent, causa, prou, conseqüència, pingüí.
- Les vocals **i, u** **no formen diftong** amb la vocal del costat i es pronuncien en síl·labes diferents:
pe-üc, a-gra-ï-da, ve-ï-na, di-ürn, con-se-qüèn-ci-a

2 Posa dièresi allà on calga:

- Aquestes **aigües** tenen moltes algues.
- Entre els vaguistes hi havia uns quants **lingüistes**.
- Figuera, **aigüera**, roqueta, **antiguitat**, **exigüitat**.

3 Escribe el plural d'aquestes paraules i posa dièresi si es necessari:

Aigua: aigües

Roca: roques

Alga: algues

Paraigua: paraigües

Piga: pigues

Pasqua: pasqües

4 Col·loca la dièresi en les paraules que la necessiten:

ciència	veïnes	heroïna	taüt
Suïssa	taula	Traduïble	roïns
pasqües	lingüística	almoïna	lluïda

No es posa dièresi en els següents casos:

- Si la , porten **accent**, no col·loquem dièresi. Exemple: ● En l'**infinitiu (-ir)**, **gerundi (-int)**, **condicional** i **futur** de verbs de tercera conjugació. Exemple: ,
- Paraules amb **sufixos -isme, -ista**. Exemple: ● Paraules amb **prefix re-, contra-, co-, semi-, anti-**. Exemple:

5 Totes aquestes paraules són excepcions a l'ús de la dièresi. Explica per què no la porten:

Europeista: acaba en -ista.

Beneíem: és plana i acaba en -m i es pot accentuar.

Egoisme: acaba en -isme

Maleint: és gerundi.

Contraindicar: comença per prefix.

Traduir: infinitiu que no té contacte de vocals.

Veí: aguda que es pot accentuar.

6 Escriu una paraula derivada que porte dièresi a partir d'aquestes:

PARAULES PRIMITIVES	PARAULES DERIVADES
Heroi	Heroïna
Roí	Roïna
Continu	Continuïtat
Traduir	Traduït
Café	Cafeïna

7 Posa accent o dièresi en les paraules que ho necessiten:

- A Lluís li agrada el raïm, però a Lluïsa no.
- La veïna de Raül ha coincidit amb el meu veí al programa de televisió.
- Els alumnes de diürn han traduït eixa novel·la i els de nocturn també.
- Els països mediterranis construïren molt l'any passat.
- La directora ha agraït la nostra col·laboració en la revista de l'institut.

8 Busca la paraula correcta per a aquestes definicions. Totes porten dièresi:

- Fruit amb el qual es fa el vi: raïm.
- Servia per a transportar aigua: aqüeducte.
- Activitat relacionada amb els cavalls: eqüestre.
- Animals que viuen als Pols: pingüins.
- La cola i el café en tenen molta: cafeïna.
- Són típiques de Mallorca: ensaïmades.
- Està compost per una sèrie de qüestions: qüestionari.
- L'heroi ha d'estar sempre junt a la seua: heroïna.

9 Escriu cinc oracions amb paraules que porten dièresi:

- Resposta oberta.

-
-
-
-

→ LÈXIC

ELS PRÉSTECES LINGÜÍSTICS

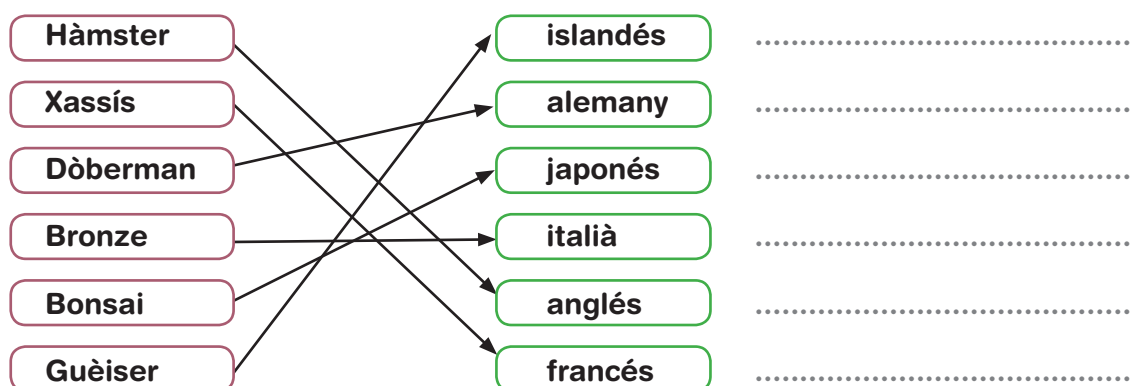
RECORDA

Els préstecs **lingüístics** són les paraules d'altres llengües que incorporem al nostre idioma per a designar una nova idea per a la qual la nostra llengua no tenia una paraula disponible.

Ex.: *email, tabú, safari*.

Hem agafat paraules de diferents llengües, com **castellà** (*xoriço, borratxo*), **anglès** (*internet*), **italià** (*espaghetti*), **francès** (*foie*),...

1 ★ Sabries dir de quina llengua hem agafat aquests préstecs? Enllaça'ls.

2 ★ Inventa oracions amb aquests préstecs: club, amateur, futbol, xiclet, hòquei.

Resposta oberta.

.....

.....

.....

.....

Algunes vegades les paraules sofreixen canvis respecte a la llengua original per fer la paraula més semblant a la llengua que l'acull. Ex.: *piercing* > *pírcing*.

3 ★ Copia aquests préstecs al costat de la seua paraula original anglesa:

Vàter, futbol, xou, xip, disquet, bungalou, xèrif, tiquet, zàping, càmping

Water:	vàter	bungalow:	bungalou
Football:	futbol	zapping:	zàping
Chip:	xip	ticket:	tiquet
Sheriff:	xèrif	camping:	càmping
Show:	xou	disk:	disquet

4

Busca en aquesta sopa de lletres els cinc préstecs que hem adaptat d'aquestes paraules franceses:

Champagne, chef, chauffeur, parfum, nécessaire.

A	S	X	Z	Q	T	L	H	J
E	N	E	C	E	S	S	E	R
M	U	F	R	E	P	B	X	U
R	C	A	F	C	L	V	G	T
F	L	O	A	D	E	A	H	M
U	X	A	M	P	A	N	Y	N

5

Escriu sis oracions amb diferents préstecs lingüístics que has estudiat en aquests exercicis.

– Resposta oberta.

-
-
-
-
-

→ LITERATURA

AUSIÀS MARCH

RECORDA

Ausiàs March, València probablement (1397-1459), és el *primer poeta* valencià en escriure poesia **sense provençalismes**. La *temàtica* de la seua obra centrada en l'**amor** conta una experiència contradictòria i el *llenguatge* és **poc artificios**, centrat en el tractament del tema.

1 Llig el següent poema i contesta les preguntes:

LXXXI

Així com aquell qui es veu prop de la mort
quan corre mal temps i es troba perills per la mar,
i albira un lloc on es podria refugiar
i no hi arriba per la seua malvada sort
m'esdevé a mi, que vaig passant afanys
i us veig bastant remeiar els meus mals.
Desesperat d'acomplir els meus desigs,
aniré per món proclamant el vostre orgull.

XIL

A Veles e vents l'anhel meu compliran
tot fent camins dubtosos per la mar
mestral, ponent, en contra veig armar,
xaloc, llevant, bé l'afavoriran
amb els amics seus gregal i migjorn
fent humils precés al vent tramuntanal
que el seu favor, bufant siga total
I que tots cinc em porten de retorn.

AUSIÀS MARCH. Bancaixa Obra social

LXXXI a) Quin és el tema del poema? L'amada com a salvació.

b) Sabries identificar una comparació? i com s'enllaça amb el tema del poema?

La seua vida amb un temporal.

Quants versos té? 8 versos

XIL a) Dibuixa una Rosa dels vents i col·loca els diferents vents: Resposta oberta.

RECORDA

La seua obra consta de cent vint-i-vuit poemes que es classifiquen en: *Cants d'amor*, *Cants de mort* i *Cant espiritual*.

- ★ **2 Completa aquests versos d'Ausiàs March fent una adaptació i intenta escriure un baix. Resposta oberta.**

LXXXII

Quan Déu vol que la nau
àncores i orneig li romp en port
I veig que molta gent mor de mals:
ningú no és cert de com cap fet.
L'home savi no hi té més
sobre el neci sinó que aquest encerta
Vaig fallir l'experiència i la
Fortuna i Atzar els torben el seu

→ SOCIOLINGÜÍSTICA

CONFLICTE LINGÜÍSTIC

RECORDA

Conflicte lingüístic es refereix al moment en què en una situació de **contacte de llengües** es produeix la **invasió dels àmbits** d'una per una altra. Sorgeix quan una llengua forastera comença a ocupar els àmbits d'ús d'una altra en el territori propi d'aquesta.

No s'ha de manifestar necessàriament en forma d'enfrontaments oberts, sinó que sol fer referència a la disjuntiva en què es troba una persona o una societat a l'hora de defensar o abandonar la pròpia llengua. El **desenllaç** és la desaparició de la llengua pròpia i la seua substitució per la forastera (**substitució lingüística**), o bé la **normalització lingüística**.

★ 1 Quina de les dues solucions al conflicte lingüístic et pareix millor? Per què?

Resposta oberta.

.....

.....

.....

.....

RECORDA

La **normalització** consisteix sobretot en l'elaboració i la implantació de normes d'ús lingüístic que tenen per objectiu incidir en tots els àmbits de la vida d'una societat. És el procés mitjançant el qual la comunitat amb una situació de conflicte lingüístic aconsegueix que la llengua minoritzada s'utilitze en totes les situacions socials i els dominis públics de la vida.

★ 2 Ací tens una mostra del treball de normalització lingüística de l'ajuntament d'Alcoi.

EL GABINET MUNICIPAL DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

Els principals ajuntaments de la Comunitat, amb els organismes i serveis que en depenen, disposen de serveis (gabinets municipals de normalització lingüística, oficines de promoció del valencià, etc.) que s'encarreguen de resoldre qüestions de retolació interna, de publicitat, de disseny de documents, de normalització lingüística, d'assessorament lingüístic, de correcció i traducció de textos, etc., aspectes tots ells relacionats amb la llengua pròpia, el valencià.

Imagina que eres l'encarregat de la normalització lingüística de l'ajuntament del teu poble:

- Quines coses podries fer per tal de normalitzar el valencià?

Resposta oberta.

.....

.....

.....

- Què creus que podrien fer els polítics per tal de prestigiar la nostra llengua en tots els àmbits d'ús?

Resposta oberta.

.....

.....

.....

.....

3 Amb l'exemple de l'exercici 2 haureu de fer la introducció del Gabinet Municipal de Normalització Lingüística del teu poble. Ací tens una graella que et pot ajudar.

Gabinet Municipal de Normalització Lingüística

DIBUIX

Resposta oberta.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

→ PROJECTE DE TREBALL

PROGRAMA DE FESTES

RECORDA

El **Programa de festes** és un text on es recullen els diferents actes que conformen una festa de forma clara i objectiva. Així que, no s'expressa cap opinió i valoració personal. A més a més està escrit en *tercera persona del present d'indicatiu*.

La seua *presentació* és interessant i atractiva per al lector i van acompanyats d'*imatges* o *fotografies*.

1 Ara et proposem que faces un programa de festes, que pot ser del teu poble, ciutat o d'altra província de la nostra Comunitat. Per tal d'ajudar-te, ací et presentem una graella que pots agafar com a model.

GRAELLA DE TREBALL

NOM DE LA FESTA:

LLOC DE CELEBRACIÓ:

(PROVÍNCIA, COMARCA)

DATA DE CELEBRACIÓ:

ACTES DE LA FESTA:

(CLASSIFICATS PER DIES, HORARI DELS ACTES DE CADA DIA, LLOC ON SE CELEBRA, ORGANITZACIÓ)

GASTRONOMIA TÍPICA:

(MENJAR DURANT ELS DIES DE FESTA, DOLÇ O QUALSEVOL ASPECTE CULINARI)

IMATGES:

(FOTOGRAFIES, IMATGES DE CADASCUN DELS PUNTS I DE CADA ACTE ON ES VEJA CLARAMENT COM ES FARÀ)

PRESENTACIÓ NETA, CLARA I ORDENADA

UNITAT 6

ENS ANEM DE FESTA

EN AQUESTA UNITAT APRENDRÀS

- L'ESCRITURA D'UN GUIÓ CINEMATogràFIC
- LES NORMES PER FER UNA SINOPSI
- A L'APARTAT DE GRAMàTICA, LES PREPOSICIONS I CONJUNCIONS
- A DIFERENCIAR ELS GUIONS CINEMATogràFICS
- COM UTILITZAR LA ESSA SORDA I SONORA
- AL LÈXIC, ELS CAMPS SEMàNTICS
- A LA LITERATURA, LA MISOGÍNIA MEDIEVAL
- EN SOCIOLINGÜÍSTICA, LES LLENGÜES MINORITÀRIES I MINORITZADES
- COM CREAR EL TEU GUIÓ CINEMATogràFIC

La càmera fa un zoom des de la multitud de gent a un carrer de Vinaròs, en carnestoltes, on tot és alegria i on es llança nombrós confeti, la gent balla i s'escolta a gran volum la música i la cridòria de la gent que està gaudint de la festa. Al mateix moment s'escolten grans sorolls de trons. El vestuari de la gent és molt colorit i amb disfresses de tot tipus. L'acció transcorre cap a la nit i els llums juguen un gran paper. La càmera s'acosta fins a Marc.

ESCENA DE LA CERCAVILA

MARC.- Ei !, hola!

BERTA.- Hola! Com vas sol? i el Sergi?

MARC.- No sé per on deu estar. (Fent cara de pomes agres)

BERTA.- No va amb tu a la colla?

MARC.- Sí, però segurament avui tenia altres plans i no ha vingut. (Rostre d'estranyesa)

BERTA.- Bé... com està açò, eh...! , enguany sembla que hi ha més gent que mai.

MARC.- Sí i l'ambientació està fenomenal, fins i tot l'oratge ens està respectant.

BERTA.- Què faràs després de la desfilada?

MARC.- No sé, el de sempre ... , anar amb la colla i continuar la festa.

BERTA.- Bé doncs, si vols, podem quedar amb les meues amigues i tu amb els teus amics i ens anem per tota la ciutat .

Arriba Miquel , molt animat, agafa a Berta i a Marc pels muscles.

MIQUEL.- Com estem..., xiquets? (Cridant i ballant)

BERTA.- Molt bé!

MARC.- I tu, vindràs després amb nosaltres?

MIQUEL.- Heu vist el missatge que m'ha enviat Sergi? (Els ensenya el mòbil). Estic una mica preocupat per ell, i no l'he vist en tot el dia.

MARC.- A veure! (Amb cara d'estranyesa i preocupació)

BERTA.- Doncs, a mi em sembla bastant misteriós. Què no li haurà passat alguna cosa? (Mirant a tots dos Miquel i Marc)

MIQUEL.- Però, el què? i per què no ho hem sabut?

MARC.- La veritat és que aquesta setmana estava molt enigmàtic, encara que com sabeu Sergi és un poc introvertit. (Cara pesarosa i mirant fixament a Berta)

BERTA.- (Dubta) Doncs..., haurem de fer alguna cosa. (Es deté de sobte) Caldrà avisar la resta d'amics i intentar trobar-lo.

Adaptació Guió Cinematogràfic

➔ COMPREENSIÓ LECTORA

I Com es diuen els personatges d'aquest fragment? On creus que passa l'acció?
Marc , Berta, Miquel // a un carrer de vinaròs durant una desfilada de carnestoltes

II De qui parlen? i quina impressió tenen?
Sergi , que alguna cosa l'ha passat

III Qui arriba? En quin moment es desenvolupa l'acció?
Miquel // durant la desfilada de carnestoltes

IV Què tenen previst fer després de la desfilada?, de quina festa es tracta?
Anar de festa // Per totat la ciutat

V De quin tipus és aquest text? Raona la resposta.
☐ narratiu ☐ argumentatiu ☐ expositiu ☒ conversacional
Resposta oberta.

VI Miquel estava trist o content?
Estava content.

VII Per mitjà de quin aparell reben informació de l'amic desaparegut? com es diu?
Missatge de mòbil // Sergi

VIII Has anat alguna vegada de carnestoltes? t'ha agradat? Raona la resposta.
Resposta oberta.

IX Quina és la festa més important del teu poble? Quants dies tens de festa?
Resposta oberta.

X Escriu una continuació per al text.
Resposta oberta.

.....

.....

.....

.....

→ EXPRESSIÓ ORAL

SINOPSI

RECORDA

La **Sinopsi** és un procediment per poder abreujar el contingut argumental d'una pel·lícula, obra de teatre o llibre. La forma d'expressar i de contar-lo farà que siga més o menys atractiu.

Els tres mosqueters

Sinopsi

Nova adaptació de la clàssica novel·la d'aventures d'Alexandre Dumas. El jove D'Artagnan marxa de casa per fer realitat el seu gran somni: convertir-se en un mosqueter de la guàrdia del rei.

1 Fes la sinopsi de l'última pel·lícula que hages vist al cinema o televisió:

Resposta oberta.

.....

.....

.....

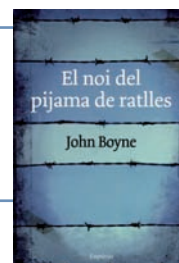
.....

Per fer una **sinopsi** cal fer les següents passes:

- Lectura
- Selecció
- Redacció
- Comparació

El noi del pijama de ratlles, John Boyne

Una novel·la sobre l'amistat a banda i banda del filat d'un camp de concentració entre un nen jueu i el fill d'un oficial nazi. L'horror de l'extermini a través de la mirada més innocent.

2 Fes la sinopsi de l'últim llibre que hages llegit a la classe de valencià:

Resposta oberta.

.....

.....

El barco Antena 3

La sèrie recentment estrenada, El Vaixell, ha atrapat un enorme nombre de teleespectadors, trencant amb tots els rècords en el dia de la seua estrena. Sense dubtes la seua pedra basal és el seu genial argument. La trama relata la història d'un grup de persones que aborden un vaixell i aquest misteriosament es perd en les immensitats de l'oceà.

3 Fes la sinopsi de l'última sèrie que hages vist a la televisió:

Resposta oberta.

.....

.....

.....

4 Fes la sinopsi de l'última obra de teatre (drama, comèdia, musical) a què hages assistit. Si no n'has vist cap, fes-la d'una pel·lícula.

Resposta oberta.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

→ GRAMÀTICA

PREPOSICIONS I CONJUNCCIONS

RECORDA

Una **preposició** és una classe de paraula invariable que relaciona un element sintàctic amb els seus complements. Les preposicions encapçalen un sintagma preposicional. Ex.: *el gos de ma mare*. Les preposicions són les següents:

- **Àtones:** *a, amb, de, en, per, per a*.
- **Tòniques:** *cap, cap a, contra, des de, entre, fins a, segons,...*

1 Subratlla les preposicions d'aquestes oracions:

- S'ha acostumat a la bona vida.
- Busqueu la paraula en el diccionari.
- Pensa en el viatge a Londres.
- No em recorde de la seua germana.
- El paquet és per al minut.
- Toni viu amb sa mare.
- No creu en la sort.
- Has de donar-lo a les conserges.
- Viu a Paterna.

2 Completa aquestes oracions amb preposicions àtones:

- Ha fet arròs **a** la milanesa.
- He comprat aquest rellotge **per a** tu.
- Du crosses perquè és coix **de** naixement.
- He anat **a** cinc oficines diferents i no m'han atés.
- Heu **de** contribuir a la causa comprant números **de** la rifa.
- He eixit a l'escenari **amb** ell.
- Anava **per** la vorera i s'ha topat **amb** el seu cosí.
- Viu **a** Sevilla.
- Sempre compra **en** aquest supermercat.
- S'ha tallat **amb** el ganivet.
- Sempre viatge **amb** avió.
- Això ho faig **en** un moment.

Ompli els buits amb les preposicions tòniques adequades:

- Les relacions **entre** el director i jo són impossibles.
- La casa es trobava situada **entre** el bosc i el riu.
- Van llançar la pilota **contra** la paret.
- Hi havia una finestra **sense** vidres.
- Hem actuat **segons** els nostres principis.

RECORDA

conjuncions coordinades Copulatives *i, ni...*

– Disjuntives: *o, o bé.*

Adversatives *però, no obstant això.*

Distributives *ara...ara, ni...ni.*

Explicatives *és a dir.*

subordinades Completives *que...*

De temps *quan...*

De manera *com...*

Condicionals *si...*

Concessives *malgrat, encara que...*

Consecutives *en conseqüència, doncs...*

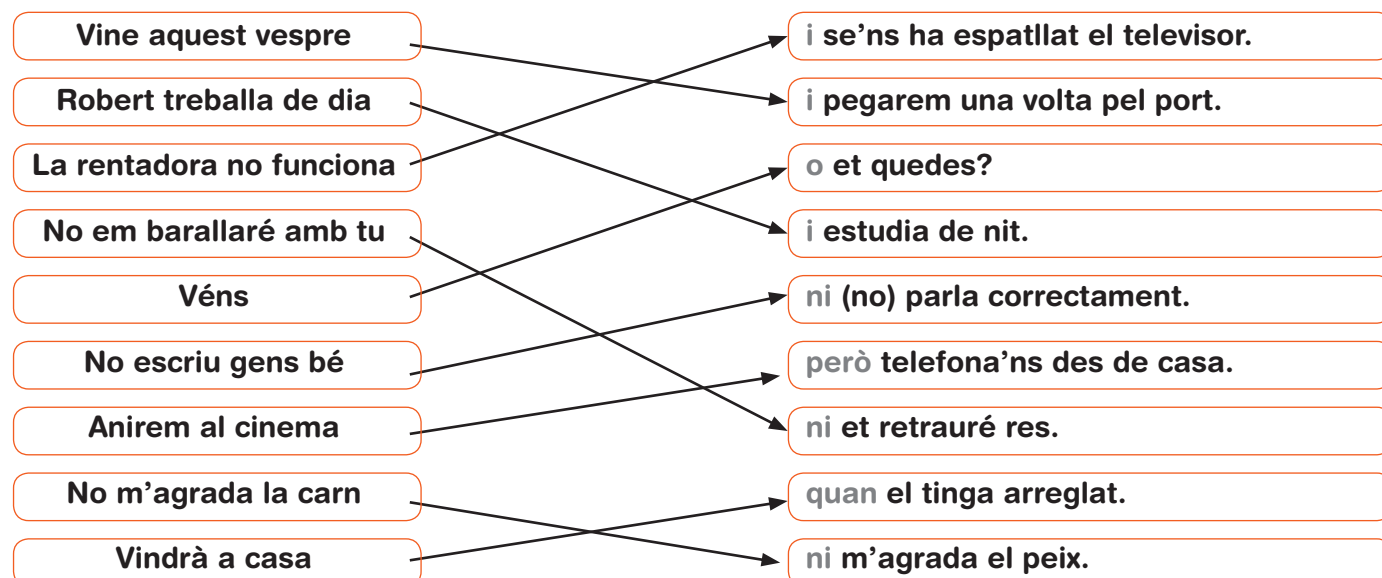
Causals *perquè, ja que...*

Comparatives *més...que, menys ... que, tan ...com*

Finals *perquè, a fi que...*

Enllaça cadascuna de les frases simples de l'esquerra amb la corresponent de la dreta a través de la conjunció adequada: *i, ni, o, quan, però*.

5 Subratlla preposicions i **conjuncions** d'aquest text:

Per berenar menjarem pa amb oli i per sopar truita de patates o de carxofes.
Si no pots caminar perquè et fa mal el peu, et portarem en el cotxe de Neus.

6 Relaciona aquestes oracions de la manera més adequada: **Resposta oberta**
Ens hem d'afanyar / farem tard.

Dídac no ho farà bé / més val que ho faces tu.

S'ha endut la jaqueta / l'ha de planxar i rentar.

No es troba mai bé / Em sembla que fa comèdia.

Véns amb nosaltres / et quedes a casa?

7 Ara inventa oracions amb conjuncions no utilitzades en les activitats anteriors:
Resposta oberta

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a guide for handwriting or typing. There are no margins, text, or other markings on the page.

→ EXPRESSIÓ ESCRITA

EL GUIÓ CINEMATogràFIC

RECORDA

El **guió cinematogràfic** és on es reflecteix la planificació de la pel·lícula, des del rodatge fins a la fase de muntatge (on es col·loquen per ordre les diferents seqüències). Aquest guió té dues parts: el guió **literari** i el **tècnic**.

SEQÜÈNCIA 10 ESCENA 3

Casa de Ferran i Mireia. Interior, dia. Han passat set anys. A la ràdio sona una cançó de Paco Muñoz que li recorda la seua infantesa. S'acosten Pere, Júlia i Miquel sense que s'adone Mireia, i parlen amb veu baixa.

—La pobra està cansada...

—És que s'ha passat tota la nit estudiant.

Pere nota que està descalça i desconfia d'ella.

—No sé, no sé...

Però la resta insisteix:

—És que ja té l'examen final de matemàtiques.

—Però, ha de descansar per tindre el cap ben despert.

—Si és una gran estudiant!

—I en química què?

1 Podries continuar aquesta escena amb acotacions incloses, donant-li un final. Després compara'l amb la resta de companys:

Resposta oberta

.....

.....

.....

.....

RECORDA

Els elements del **guió cinematogràfic** són:

- **El fotograma:** les diferents imatges que formen la pel·lícula.
- **El pla:** imatge que es veu en la pantalla.
- **L'escena:** acció en un temps i espai, amb personatges.
- **La seqüència:** escenes d'un mateix tema.
- **Les acotacions** on apareixen les característiques del lloc, espai i també interpretatives per als actors i actrius.

→ ORTOGRAFIA

ESSA SONORA / SORDA

RECORDA

El fonema **alveolar fricatiu sonor** es representa amb:

- La **grafia z** que s'escriu: - Principi de mot. Exemple: *zebra, zinc*.
- Entre consonant i vocal. Exemple: *donzella, esmorzar*.
- La **grafia s** s'escriu entre vocals: *bellesa, cosa, casa*.

★ **1** Escriu el fonema alveolar fricatiu sonor, en els espais buits:

Desembre	Vellesa	zona	zero
Aranzelari	Revisió	Usos	Onze
Rapidesa	Pinzell	Alzira	Casino
Anàlisi	Colze	Països	Princesa

RECORDA

El fonema **alveolar fricatiu sord** es representa amb:

- La **grafia s** que s'escriu:
 - Principi de mot. Exemple: *salut, selva*.
 - Entre consonant i vocal, vocal i consonant. Exemple: *ansa, aspecte*.
 - A la fi de mot: *gos*.
 - Després d'alguns prefixos com: *a- asil·làbic, anti- antisocial, contra- contrasenya*.
- La **grafia ss** s'escriu entre vocals: *rapidíssim, agressió*.
- La **grafia c** s'escriu davant de les vocals *e, i*: *ceba, agència, ciri, bicicleta*.
- La **grafia ç** s'escriu davant de les vocals *a, o, u*: *cançó, peça, vençut* i a final de paraula: *feliç*.

★ **2** Completa la graella amb la forma del singular o plural:

SINGULAR	PLURAL
raça	races
plaça	places
força	forces
adreça	adreses
feliç	feliços/felices

SINGULAR	PLURAL
balança	balances
vençut	vençuts/vençudes
aparença	aparences
fiança	fiances
maça	maces

3 **Escriu el femení dels següents mots:**

metge	metgessa	jutge	jutgessa	poeta	poetessa
alcalde	alcaldessa	marqués	marquesa	duc	duquessa
espés	espessa	abad	abadessa	comte	comtessa

4 **Escriu les següents paraules amb essa sorda i essa sonora:**

lliçó	agressió	certificat
esperança	emissora	missatge
confessar	mescla	centre
pòlissa	situació	rusos
calçat	amenacem	desembre

5 **Completa aquest text amb les grafies de la essa sonora i sorda:**

Ella esperava la tornada de Joan des de darrere d'una finestra. Des d'allí, l'edifici encristallat de la redacció del periòdic mostrava una perspectiva molt interessant. Així que s'ho agafà amb una dosi de tranquil·litat i menyspreu, ja que estava immers en un estat d'ànim poc receptiu com a consqüència de les poques eixides professionals.

Però, sabia que era la seua única oportunitat, i havia de tindre confiança.

6 **Inventa oracions on apareguen paraules amb aquestes grafies: Resposta oberta**

S:

SS:

C:

Ç:

Z:

6 **Encercla la paraula que no és correcta en cada grup:**

essa sorda			essa sonora		
sabata	fàstic	cançó	zebra	naturalesa	nosa
peça	música	repòs	masia	dotze	sobre
cassola	cervell	braç	casolà	zona	bronze

7 Completa amb s/ss/ç i fes un derivat:

Espés Resposa oberta
 Tras
 Llança
 Arròs
 Avanç
 Amenaça

Llaç
 Esforç
 Vernís
 Comerç
 Braç
 Descalç

8 Completa aquestes sèries:

Ex.: *començar: comença, comencem, començaries.*

Alçar alça, alcem, alçaries
 Pensar pensa, pensem, pensaries
 Defensar defensa, defensem, defensaries
 Llançar llança, llancem, llançaries
 Adreçar adreça, adrecem, adreçaries

zebra

casa

cançó

bicicleta

rapidíssim

selva

9 Escriu una oració amb les següents grafies: Resposta oberta

Z:

C:

Ç:

SS:

- 2 Agrupa els següents hipònims segons els hiperònims a què pertanyen (pots afegir algun més):

Canal, emissora, programa, setmanari, editorial, necrològica, suplement dominical, taula redona, telenotícies, micròfon, retransmissió, entrevista, locutor, corresponsal, impremta, vídeo, dial, càmera, comandament, descodificador, sintonitzador.

RÀDIO	TELEVISIÓ	PREMSA
Emisora	Canal	Setmanari
Programa	Programa	Editorial
Taula redona	Taula redona	Necrològica
Retransmissió	Telenotícies	Suplement dominical
Entrevista	Reteransmissió	Entrevista
Locutor	Entrevista	Corresponsal
Corresponsal	Corresponsal	Imprenta
Dial	Vídeo	
Sintonitzador	Càmera	
	Comandament	
	Descodificador	

- 3 Encercla les paraules d'aquest encreuat i digues a quin hiperònim pertanyen:

L	M	N	B	V	S	D	D	S	Q	R
T	E	N	Y	I	R	P	O	O	U	S
E	L	J	H	G	E	F	R	R	T	U
N	X	C	V	B	S	N	M	R	L	K
N	H	J	G	F	E	S	C	A	L	A
I	V	D	Q	Q	R	R	U	R	Y	L
S	A	L	M	Ó	V	P	I	P	O	L
N	N	B	V	C	A	X	X	Z	A	S
D	Q	A	M	E	T	L	A	T	E	T
C	R	E	P	U	S	C	L	E	L	M

tenyir : costura
 tennis : esports
 salmó : animals / colors
 crepuscle : astrologia
 ametlat : colors / formes geomètriques
 reservats : vendes
 escala : habitatges
 sorra : platja
 ous: alimentació
 all : alimentació
 cuixa: part del cos

- 4 Forma dos camps semàntics a partir d'aquesta imatge d'una parada de mercat. Després indica l'hiperònim i hipònim, a més a més de comparar-la amb els teus companys. Resposta oberta

FRUITES	VERDURES

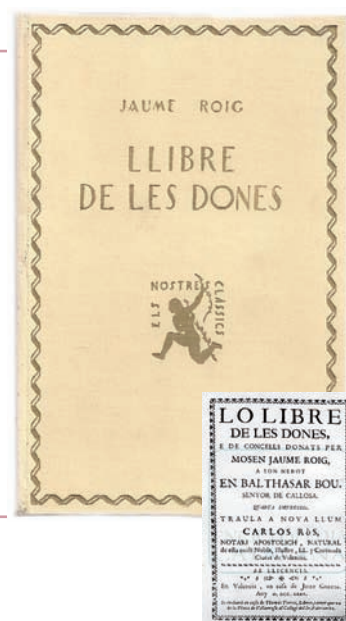

RECORDA

La **misogínia** és una de les característiques de la literatura medieval. Aquest consisteix en un *odi a les dones* i culpar-les de les causes de tot allò roí. Un clar exemple és **Jaume Roig**, València (1400-1478), amb la seua obra l'**Espill o llibre de les dones**. Aquesta obra vol demostrar que les dones són malvades menys la Mare de Déu i la seua dona.

★ Llig el text i contesta les preguntes:

Doncs, dic que totes de qualsevol estat color, edat, lleï, nació, condició, grans i majors, xiques, menors, jóvens i velles, lletges e belles malaltes, sanes,	les cristianes, jueves, mores, negres i llores, roges i blanques, dretes i manques, les geperudes, parleres, mudes franques, captives, quantes són vives, qualssevol siguen:	tot quant somien ésser ver creuen; del que no veuen procés de pensa (pensament) fan, sens (sense) defensa ni part oir; per presumir sols, pronuncien: ver (sinó) sentencien que cert no saben.
---	---	---

a) Podries identificar el tema de la poesia?

Les Dones / Misoginia

b) Què penses d'aquesta forma de pensar? Estàs d'acord o no? Justifica la resposta.

Resposta oberta

.....

.....

c) Compara les respostes amb els companys i observeu les diferències amb l'actualitat.

Resposta oberta

.....

.....

RECORDA

Isabel de Villena València (1430-1490) és una monja abadessa que va escriure **Vita Christi**, vida de Crist on la dona té un paper essencial i per tant *defensa el valor de les dones*. Aquest concepte és contrari a la misogínia de l'època. El seu llenguatge és senzill .

2 Llig el text i contesta les preguntes.

Predicant el Senyor a Jerusalem s'esdevingué que una gran senyora molt rica, singular en bellesa i gràcia sobre totes les altres dones de la seua condició social, lliure de l'autoritat de pare i mare, perquè ja s'havien mort, deixant-li grans riqueses i gran abundància de béns de tot tipus, tenia un germà i una germana. Ella era la principal senyora i la major de tots. I veient-se així lliure en sa joventut sense ningú que la reprengués i tenint la pròpia voluntat per llei, seguia totes les apetències dels sentits no atenent sinó en delits i plaers de la persona en arreus i novetats, i res no li era difícil doncs,...I així aquesta senyora tant com de més alta condició era i més singular en bellesa i diners, més prompte la seua fama va ser tacada. I la gent menuda que, comunament, pren gust en malparlar de les grans dones per poc que veja, parlaven tan abundantment d'aquesta senyora que es deia Maria Magdalena, que entre el poble no la coneixen sinó com la dona pecadora.

ISABEL DE VILLENA. *Vita Christi*. Del Cénia al Segura (Adaptació)

a) La situació personal de Maria Magdalena era l'habitual a l'Edat Mitjana?

No

b) Per què?

La dona no tenia independència perquè estava sota el domini del pare/mare , home , creences religioses

.....

.....

.....

.....

c) Quina diferència hi ha entre la visió del poema anterior i aquest fragment? Raona-ho amb els companys.

El tractament de la dona és diferent . Resposta oberta.

.....

.....

.....

.....

→ SOCIOLINGÜÍSTICA

LLENGÜES MINORITÀRIES I LLENGÜES MINORITZADES

RECORDA

Parlar de **llengües minoritàries** suposa un criteri quantitatiu: el nombre de parlants. Però la majoria de llengües tenen un nombre reduït de parlants. Això no implica cap reconeixement qualitatiu respecte a la llengua. **Llengua minoritzada** és aquella que *pateix* la **interposició** d'una altra llengua i està *immersa en un procés de retrocés* en els **usos** dins de la pròpia comunitat lingüística. Tots els seus parlants es veuen obligats a practicar un bilingüisme unilateral, ja que la llengua pròpia és insuficient per viure-hi.

★ Després de llegir les definicions de “llengua minoritària” i “llengua minoritzada”, digues si són vertaderes (V) o falses (F) aquestes afirmacions.

Fals a) Tota llengua minoritària és una llengua minoritzada.

Vertader b) Una llengua minoritzada és la que patix un procés de retracció dels usos públics i privats, en la pròpia comunitat lingüística.

Vertader c) Una llengua majoritària és la que assolix un ús quantitatiu molt elevat.

Fals d) Tota llengua minoritzada és una llengua minoritària.

Fals e) Cap llengua majoritària no pot arribar a ser una llengua minoritzada.

Fals f) La situació minoritzada d'una llengua és natural i producte comunicació.

Vertader h) Les llengües minoritzades poden ser majoritàries i minoritàries.

★ A partir de les definicions anteriors, classifica les següents llengües:

Faltan??

	Anglès	Albanès	Castellà	Francés	Suec	Xinès	Grec
MINORITÀRIA	☐	☒	☐	☐	☒	☐	☒
MINORITZADA	☐	☒	☐	☐	☐	☐	☐

★ Quines coses podríem fer per tal que una llengua no arribe a ser minoritzada?

Tractament equitatiu

Normalització de la llengua

Eliminar cap prejudici

★ Com classificaries la nostra llengua? Per què?

Resposta oberta.

Minoritària i moltes vegades minoritzada.

.....
.....

→ PROJECTE DE TREBALL

CREA GUIÓ CINEMATogràFIC

RECORDA

En aquesta unitat hem treballat el guió cinematogràfic. Ara et proposem que crees tu el teu propi guió cinematogràfic.

“El guió és com una maleta en la qual hem ficat amb molta cura tot allò que després pot fer-nos falta. Però no és el viatge en ell mateix. El viatge és la pel·lícula que farem a continuació.”

FEDERICO FELLINI

No oblidis les parts: Fotograma, Pla, Escena, Seqüència, Acotació.

Ací tens un exemple d'un guió cinematogràfic:

EXT. CARRERÓ BUIT - NIT

XAVIER, en la seva quarta dècada, està de peu al costat de la porta d'un bar.

Sobre la porta hi ha un cartell en el qual es llegeix: “BAR ELS AMICS”.

Sonen PASSOS darrere d'ell. Xavier volteja per a encarar a MISTERIOSA, una figura femenina de negre que li lliura una nota en la mà.

MISTERIOSA

(murmurant)

Mai em vas veure. Segueix el teu camí.

Misteriosa desapareix després d'una barda. En PRIMER PLA Javier mira la nota i posa cara de gran sorpresa. Al lluny se sent UNA SIRENA D'AMBULÀNCIA.

CORT A:

INT. CASA DE XAVIER - CUINA - DIA

Ara que ja és el teu torn, et recordem algunes coses que has de posar: resposta oberta.

SEQÜÈNCIA:

ESCENA:

ACOTACIONS:

DIÀLEGS:

UNITAT 7

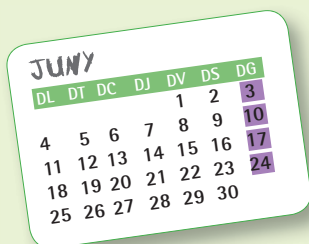
AN'AJUDES?

EN AQUESTA UNITAT APRENDRÀS

- L'AVENTURA DE LA NOVEL·LA
- COM REALITZAR ENQUESTES I QÜESTIONARIS
- EN L'APARTAT DE GRAMÀTICA, EL VERB
- A DIFERENCIAR LES NOVEL·LES
- LA CAL·LIGRAFIA DE G/J
- EL LÈXIC DE L'ECOLOGIA
- A LA LITERATURA, EL TIRANT LO BLANC
- EN SOCIOLINGÜÍSTICA, QUÈ ÉS L'ACTITUD LINGÜÍSTICA I ELS PREJUDICIS
- A FER UN TRÍPTIC SOBRE EL RECICLATGE

La primavera del dos mil dotze fou bastant complicada per a mi. Cap al mes de maig estava acabant quart d'ESO i no sabia què fer. L'avaluació i el curs m'anava prou bé, ja que no tenia res pendent i pensava que podria graduar-me al juny. En tutoria, amb Raimon, parlàvem dels diferents preparatius de la festa de graduació que faríem a la fi de curs, i m'entusiasmava molt, però a

la vegada em donava un poc de malenconia. Tal vegada ja no tornariem a estar tots junts i era una llàstima, ja que anàvem des de primer d'ESO i això em posava un poc trista, però també m'alegrava el pas que havia de donar.

Ara bé, aquest pas no el tenia clar; com envejava Mireia o Conxa que des de primer d'ESO ja sabien el que volien fer, i jo al final de curs i encara no sabia què fer. Vaig demanar consell a la meua cosina major Mercè que ja era universitària. També el tutor i la meua família em podien ajudar, però el que a mi m'interessava era encertar i no cometre cap errada.

La mare m'havia contat que la meua cosina també tenia dubtes, i que ja era universitària i que li anava d'allò més bé. El que sí tenia clar era allò que no volia fer, treballar, pensava que primer m'havia de formar i que ja tindria temps per fer-ho, encara que a l'estiu volia guanyar algunes peles per poder pagar-me els meus capritxos.

Així que tenia dues possibilitats: el Batxillerat o els Cicles Formatius. Tant amb l'un com amb l'altre podia arribar a un mateix lloc: la universitat; no obstant això, amb els Cicles aprenies un ofici que podia servir-te per guanyar-te la vida. Ah, aquells anys! No sabia què fer!

I per si no tenia suficients dolors de cap, Marc començà a fer-me cas. Durant uns anys no em deia res i ni tan sols em parlava; doncs, en aquell moment començà a estar molt amable amb mi, em demanava que l'ajudara en matemàtiques, no sabia jo.... Semblava que a sa casa ho estaven passant malament, i que son pare s'havia quedat en l'atur i la colla amb què anava ja no el tenien en compte. En el fons em feia llàstima, tot i això li vingué bé una cura d'orgull. Estava molt il·lusionada amb ell, estava molt canviat i tornava a ser el Marc que coneixia des de Primària. Estava molt contenta per la festa de graduació, ja que podíem eixir tota la colla de sempre: el Marc, el Joan, la Mercè, la Júlia i el Miquel. I començàvem una nova etapa d'adults!

→ COMPRENSIÓ LECTORA

I Com es diu el /la nostre protagonista? quin curs està a punt d'acabar?

No ho diu, quart d'ESO

II Què havien parlat a la classe de Tutoria? com es diu el professor o professora?

Fer una festa de graduació, Raimon

III A qui envejava? Per què ho feia?

Mireia o Conxa que des de primer d'ESO ja sabien el que volien fer

IV Què volia fer el /la protagonista? A qui li demana consell?

Estudiar, Mercè la cosina major

V Quina és la finalitat d'aquest text? Raona la resposta.

☐ divertir

☐ convéncer

☐ informar

☒ narrar

Vol contar la seua experiència

VI Quines possibilitats d'estudi té? Quina triaràs tu? Raona la resposta.

Batxillerat o cicle formatiu

VII Què volia fer a l'estiu? Per a què?

Treballar per guanyar diners i poder pagar el seus capritxos

VIII Amb quina am estat es retroba? Per què no li feia cas?

Amb Marc // estava amb altres amics

IX Qui forma la colla d'amics del/de la protagonista? Des de quan es coneixen?

El Marc, el Joan, la Mercè, la Júlia i el Miquel // des de primària

X Escriu una continuació per al text.

Resposta oberta.

→ EXPRESSIÓ ORAL

ENQUESTA / QÜESTIONARI

RECORDA

El **qüestionari** és una entrevista que es realitza a molta gent per extraure dades, opinions generals o d'algun tema concret. Normalment és imprés i a més a més hi ha espais per poder contestar.

- ★ **Contesta el següent qüestionari, després compara els resultats amb els teus companys i extrau les conclusions: resposta oberta**

QÜESTIONARI: COM ET PUC AJUDAR?

EDAT:

Sexe:

1. Penses que estudiar és important: ☐ Sí ☐ No
2. Penses que treballar és important: ☐ Sí ☐ No
3. A ta casa qui treballa actualment: ☐ Pares ☐ Un sol ☐ Ningú
4. Què vols triar per a l'any vinent: ☐ Batxillerat ☐ Altres ☐ Cicles Formatius
5. Segon l'opció que has triat, quina branca agafaries:

.....

6. Digues dos aspectes de l'estudiant que no t'agraden:

.....

7. Digues dos aspectes de l'estudiant que t'agraden:

.....

- ★ **Ara has de preparar tu un qüestionari sobre el tema que tu vulgues. Passa-ho als teus companys i després comenteu les conclusions:**

(Proposta de temes qüestionari: Educació, Igualtat home-dona, Costums saludables)

Resposta oberta

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 3 Tu ets l'encarregat d'un empresa de congelats i vols saber el teu camp de mercat. Aleshores, quines preguntes faries a la gent per esbrinar el futur de la teua empresa?

Resposta oberta

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 4 Contesta la següent enquesta o fes-la a altra persona, després compara amb els teus companys i extrau les conclusions: Resposta oberta

T'AGRADEN LES LLENGÜES

Sexe: Edat: Estudis:

1. Quantes llengües has estudiat a l'escola?

.....

2. Quantes llengües parles?

.....

3. Quin creus que és el problema per aprendre llengües?

.....

.....

4. Quina llengua és més important per a tu?

.....

5. Creus que el valencià és important? Per què?

.....

.....

.....

→ GRAMÀTICA

EL VERB

RECORDA

El **verb** és una classe de paraula que indica una acció com córrer, riure. Els verbs poden pertànyer a tres conjugacions:

- **Primera conjugació**, l'infinitiu acaba en **-AR**: *jugar*.
- **Segona conjugació**, l'infinitiu acaba en **-RE/-ER**: *traure, témer*.
- **Tercera conjugació**, l'infinitiu acaba en **-IR**: *patir*.

Les formes verbals ens indiquen **quan** passa l'acció (**TEMPS**):

Abans (passat): El curs passat *estudiava* segon.

Ara (present): Aquest curs *estudie* tercer.

Després (futur): El curs vinent *estudiaré* quart.

★ **Assenyala els verbs del text i indica la conjugació a què pertanyen, l'infinitiu i el temps:**

Ahir, mentre escoltava la ràdio, sentí un fort soroll. Vaig eixir ràpidament de la dutxa per veure què passava. Quan vaig aparèixer en el menjador, el meu gat estava en el sofà i tenia entre les seues potes el meu telèfon mòbil. No volia enfadar-me amb el gat, perquè ja era hora d'anar a treballar, així que li vaig llevar el mòbil i el vaig deixar al sofà esperant que es dormira prompte.

Ara estic al llit, esperant veure què passarà al llarg del dia amb el meu gat.

VERB	CONJUGACIÓ/INFINITIU	TEMPS
dutxava	primera	pret. imperfet
escoltava	primera	pret. imperfet
sentí	tercera	pret.perf.simple
vaig eixir	tercera	pret.perfet perifràstic
passava	primera	pret. imperfet
vaig aparèixer	segona	pret.perfet perifràstic
estava	primera	pret. imperfet
tenia	tercera	pret. imperfet
volia	tercera	pret. imperfet
era	segona	pret. imperfet
vaig llevar	primera	pret.perfet perifràstic
vaig deixar	primera	pret.perfet perifràstic
dormira	tercera	pret imperfet subj.

RECORDA

Els verbs irregulars no segueixen els models dels verbs regulars.

Els principals verbs irregulars són: **SER – ESTAR – ANAR – HAVER**

El verb és una classe de paraula que ens indica:

Temps: Present, Passat, Futur

Nombre: Singular, Plural

Mode: Indicatiu, Subjuntiu, Imperatiu

Persona: Primera, segona i tercera

2 Conjuga el Present d'indicatiu dels següents verbs:

	PARLAR	TÉMER	SENTIR
Jo	parle	tem	sent
tu	parles	tems	sents
ell/a	parla	tem	sent
nosaltres	parlem	temem	sentim
vosaltres	parleu	temeu	sentiu
ells/es	parlen	temen	senten

3 Assenyala els verbs d'aquest text i indica si són regulars o irregulars. Busca verbs de la 1a i 3a conjugació per completar la graella:

Va ser d'allò més natural. Em va somriure i se'm va penjar al braç. Això va ser tot. Bé, gairebé tot. Sabia que estava molt bonica. No en portava potser el seu millor vestit, i s'havia rentat els cabells i ... No necessitava cap mena de maquillatge, ni ornaments. Res a les orelles, al coll, als canells o als dits. L'única concessió va ser una flor blanca que duia cosida a la brusa, de color canyella, molt brillant. La faldilla era curta i permetia veure-li les cames, llargues i fibroses.

Adormit sobre els miralls, JORDI SIERRA I FABRA, ed. Tàndem

1a CONJUGACIÓ		2a CONJUGACIÓ		3a CONJUGACIÓ	
FORMA VERBAL	INFINITIU	FORMA VERBAL	INFINITIU	FORMA VERBAL	INFINITIU
forma verbal	infinitiu	forma verbal	infinitiu	forma verbal	infinitiu
portava	portar	va ser	ser	duia	dur
necessitava	necessitar	va somriure	riure		
havia rentat	rentar	sabia	saber		
va penjar	penjar	era	ser		
estava	estar	permetia	permetre		

Completa la següent graella amb les formes verbals que manquen:

Ser		ESTAR	
PRESENT	PRETÈRIT	PRESENT	PRETÈRIT
sóc	era	estic	estava
ets	eres	estàs	estaves
és	era	està	estava
som	érem	estem	estàvem
sou	éreu	esteu	estàveu
són	eren	estan	estaven

Completa la següent graella amb les formes verbals que manquen:

VOLER	ANAR	DIR	HAVER
PRESENT	PRESENT	PRESENT	PRETÈRIT
vull	vaig	dic	havia
vols	vas	dius	havies
vol	va	diu	havia
volem	anem	diem	havíem
voleu	aneu	dieu	havíeu
volen	van	diuen	havien

Completa aquestes oracions amb les formes verbals adequades:

- No vull (voler) que vingues amb nosaltres.
- El meu amic és (ser) de Paterna.
- Nosaltres no anem (anar) al cinema molt sovint.
- Ells no sempre diuen (dir) la veritat.
- Aquest matí vosaltres estàveu (estar) enfadats amb la professora.

→ EXPRESSIÓ ESCRITA

LA NOVEL·LA

RECORDA

La **novel·la** és un text narratiu que conta alguna cosa imaginària, de ficció i està escrita en prosa. Aquests textos tenen una trama on es conten fets de manera detallada, també pot incloure diàlegs dels personatges o descripcions.

★ **Conta-li al teua amic o amiga una cosa que t' haja passat el cap de setmana:**

Resposta oberta

.....

.....

.....

.....

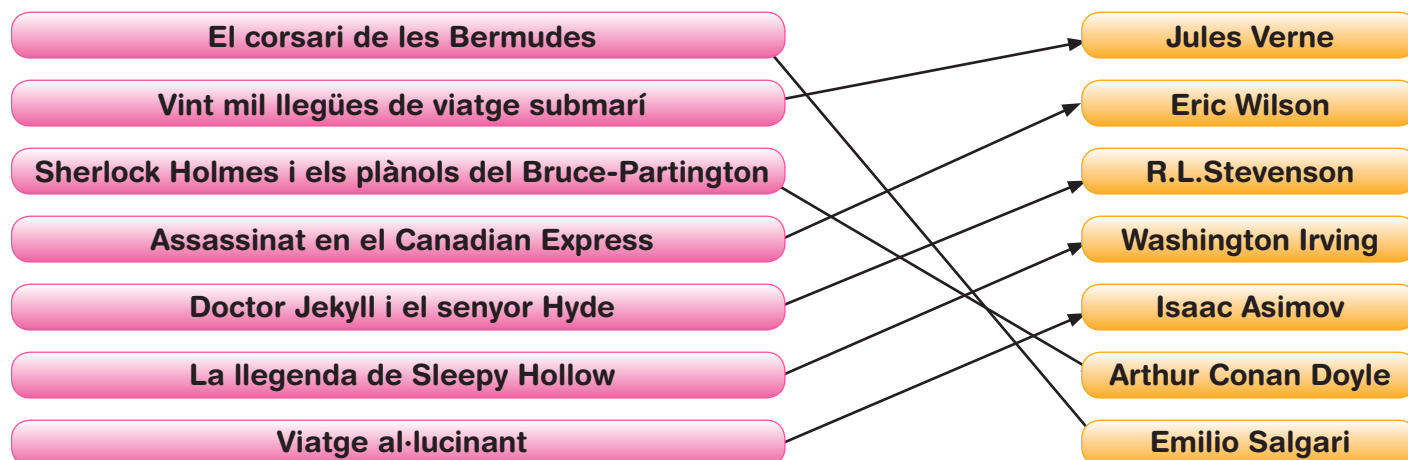
.....

RECORDA

Les novel·les poden tindre una gran diversitat de temes com:

- **Novel·les històriques** que contenen fets històrics o basats en algun esdeveniment històric.
- **Novel·la d'aventures** on es narren peripècies que els succeeixen als personatges.
- **Novel·la de ciència ficció** on es narren fets amb base científica real o no.
- **Novel·la policíaca o negra** on es conten fets d'investigacions de robatoris o assassinats.
- **Novel·la de terror** on es conten fets misteriosos.
- Hi ha d'altres com: **novel·les d'humor, romàntiques o d'amor.**

★ **Relaciona aquestos títols de novel·les i el seu gènere:**

Ara trieu un subgènere novel·lístic entre tots els companys de classe i cadascú que escriga un fragment. Després llegiu-los tots i veureu quin resultat dóna:

Utilitza aquesta fitxa de recolzament: Resposta oberta

PERSONATGES	LLOC	TEMPS	SITUACIÓ INICIAL	CONFLICTE	DESENLLAÇ

→ ORTOGRAFIA

G / J / TG / TJ

RECORDA

- G** S'escriuen amb *g* les paraules en què la *g* va davant de *e* / *i*. Exemples: *girafa*, *general*.
- J** S'escriuen amb *j* les paraules en què aquesta va davant de *a* / *o* / *u*. Exemples: *jaqueta*, *jota*, *jubilació*.
- Excepció: s'escriu *j*:
- davant dels grups *-ect-*, *-ecc-*: *injecció*, *adjectiu*.
 - en alguns noms propis: *Jesús*, *Jeremies*.
 - en algunes paraules per raons etimològiques: *majestat*, *jeroglífic*.

1 Escriu G / J segons corresponga:

- Genoveva és una famosa enginyera projectista.
- Al jeroglífic egipci hi havia unes girafes majestuoses.
- El teu cosí germà és un subjecte d'allò més abjecte.
- Jeroni duia un jersei que havia comprat a les rebaixes de Jerusalem.
- Em pareix just que compres el penjoll a la teua novia jove.
- Ahir vam menjar bajoques al forn a casa del metge.

RECORDA

- DÍGRAF TJ** s'escriu davant de les vocals *a*, *o* *u*. Exemple: *allotjar*, *sutja*.
- DÍGRAF TG** s'escriu en paraules acabades en *-atge*: Exemple: *ameratge*.
- s'escriu en paraules acabades en *-etge*: Exemple: *metge*.
- s'escriu en paraules com: *col·lotge*, *rellotge*, *sutge*.

2 Escriu el plural d'aquestes paraules, però fixa't en els canvis ortogràfics:

- Platja:** platges
- Taronja:** taronges
- Viatge:** viatges
- Missatge:** missatges
- Metge:** metges/metgesses
- Esponja:** esponges
- Jutge:** jutges/ jutgesses
- Passeig:** pasejos
- Garatge:** garatges

3 Escriu G / J / TG / TJ:

- Pogueren extingir l'incendi poc després de l'aterratge.
- Un camió de gran tonatge va derrapar en un viratge.
- Un burgés és un membre de la burgesia.
- Elimineu els adjectius.
- Poseu-vos els pijames i giteu-vos.
- Assajarem aquest passatge.
- La pàgina més lletja és la roja.
- S'ha llevat la corretja i les miges.
- Un home molt ferotge em va furtar el rellotge.

4 Ompli els buits amb J / G / TG / TJ:

girafa

jardí

objecte

injecció

viatge

enginyer

mitja

formatge

targeta

assajar

jutjat

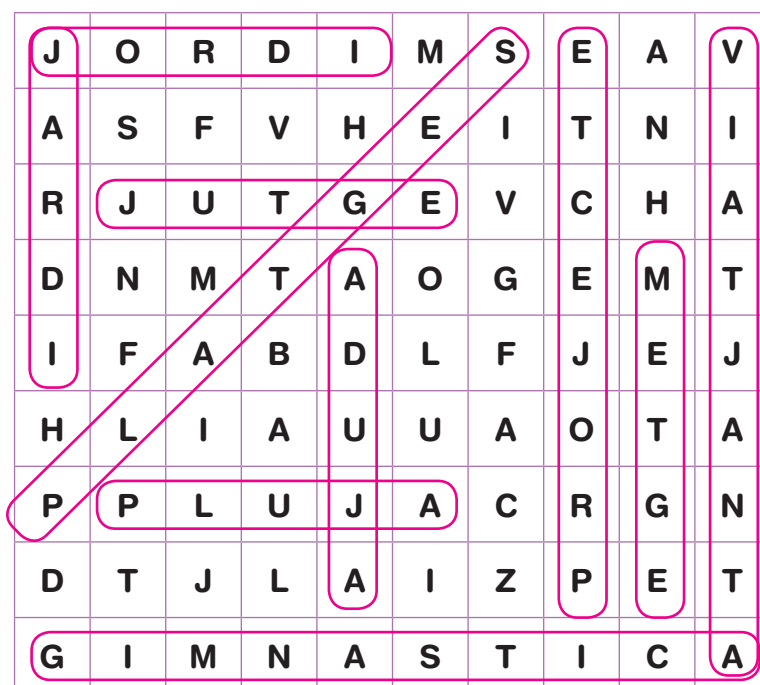
platges

projectar

gimnàs

5 Troba en aquesta sopa de lletres 10 paraules amb g/ j/ tg/ tj.

6 Ara inventa una oració amb cadascuna d'elles:

– Resposta oberta

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7 Escriu una paraula derivada afegint-hi el sufix **-atge**:

embenar: **embenatge**

fitxar: **fitxatge**

carro: **carruatge**

espiar: **espionatge**

muntar: **muntatge**

modelar: **modelatge**

aterrar: **atterratge**

abordar: **abordatge**

8 Escriu el present d'indicatiu dels verbs desitjar i pujar. Fixa't en el model:

REBUTJAR	DESITJAR	PUJAR
Jo Rebutge	jo desitge	jo puge
Tu Rebutges	tu desitges	tu puges
Ell Rebutja	ell/a desitja	ell/a puja
Nos. Rebutgem	nos. desitgem	nos. pugem
Vos. Rebutgeu	vos. desitgeu	vos. pugueu
Ells Rebutgen	ells/es desitgen	ells/es pugen

FITXA DE VOCABULARI

reciclatge	reutilitzar	ecòleg	depuració
pol·lució	contaminació	primeres matèries	residus tòxics
energia renovable	desertització	alteració	malbaratar
capa d'ozó	esgotament de recursos	contenedor	consum energètic

1 ✨ Escriu el que has de fer i el que no has de fer en aquestos casos:

- a) Contaminació de l'aigua.
- b) Energia elèctrica.
- c) Impacte ambiental amb la reducció dels boscos.
- d) Contaminació lumínica.

QUÈ HAS DE FER?	
A	Resposta oberta
B	
C	
D	

QUÈ NO HAS DE FER?	
A	
B	
C	
D	

2 ✨ Què és un animal en perill d'extinció? Escriu cinc animals que estiguen en aquesta situació.

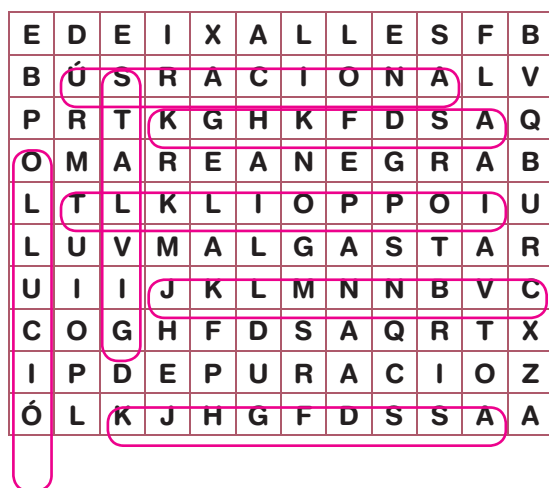
Aquell animal que pot desaparèixer per la cacera indiscriminada de l'home. Resposta oberta.

.....

.....

3 ✨ Destria les set paraules relacionades amb el medi ambient i fes sis oracions amb

elles.

1 Resposta oberta

- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7

4 ★ Dibuixa un paisatge urbà i altre salvatge i escriu cinc elements per cadascun:

→ LITERATURA

TIRANT LO BLANC

RECORDA

Joanot Martorell, Gandia (1414-1468), és el creador de *Tirant lo Blanc*, l'obra més important de la nostra literatura. La novel·la de cavalleries ens conta la història del *cavaller Tirant* des que arriba a *Anglaterra*, des d'un punt de vista real, per a fer-se cavaller i les següents *aventures bèl·liques i amoroses* fins la seua *mort* d'un refredat a l'*Imperi Bizantí* després d'alliberar-lo dels turcs.

1 Llig el text i contesta les preguntes:

Quan el rei d'Egipte va veure Tirant en terra, va voler descavalcar de seguida. Però, mentre tenia la cama damunt dels arçons de la sella, va arribar el senyor d'Agramunt i li travessà la cuixa amb la llança. Va sentir un gran dolor. Tirant, que el va veure estès en terra, es dirigí cap a ell, però hi havia tanta gent que ni pogué arribar-hi. En alçar-se, el rei va agafar una llança que trobà en terra, i a poc a poc, entre la gent, s'acostà cap a Tirant. En arribar a prop, li va tirar amb un colp ràpid. Li va pegar enmig de la galta i com que no duia bavera, li arrancà quatre queixals, per la qual cosa va perdre molta sang. Tanmateix, Tirant continuava lluitant sense parar-se per açò. Hipòlit, que el va veure a peu i ferit, s'acostà cap a ell, descavalcà tan de pressa com pogué i li va dir: —Senyor, et pregue per Déu que cavalques cap ací. Tirant anava lluitant i a poc a poc es dirigia envers el cap de l'ala i se n'eixia de la multitud. Mentre cavalcava, digué a Hipòlit: —I tu què faràs? Hipòlit respongué: —Senyor, salva la teua persona que, encara que a mi em maten per tu, consideraré que la meua mort ha estat ben aprofitada.

JOANOT MARTORELL. *Tirant lo Blanch*. (Fragment) Ed. Bromera

a) Quins personatges apareixen al text?

El rei d'Egipte, Tirant, el senyor Agramunt, Hipòlit

b) Escriu un fragment del text que indique realisme.

Resposta oberta. Exemple: quan el rei d'Egipte va veure tirant en terra, va voler descavalcar de seguida.

2 Indica si aquestes afirmacions són vertaderes (V) o falses (F):

- (F) a) El Tirant és una novel·la fantàstica on es veu la gran imaginació de l'autor.
- (F) b) Tirant aconsegueix alliberar Anglaterra.
- (V) d) Tirant participa en moltes batalles, però mor d'un refredat, no en la guerra.
- (F) e) El Tirant és una novel·la cavalleresca.
- (V) f) Tirant lo Blanc és una novel·la basada en la versemblança.

3 Llig el text i fes una continuació:

Cada part va ordenar les seues tropes per a la batalla. Tirant col·locà els seus homes d'aquesta manera: féu posar-se en fila tots els cavalls sense que cap d'ells s'avançàs als altres. Tots estaven molt ben ordenats, excepte el duc de Macedònia, qui no va voler obeir les ordres del Capità. Les banderes de l'Emperador estaven al mig. El duc de Sinòpoli comandava un cap d'ala, i el duc de Pera en comandava un altre. El Capità anava d'un cap a l'altre pregant que tothom mantingués l'ordre, que si així ho feien, els duria aquell dia a la victòria amb l'ajuda del Nostre Senyor Déu.

Resposta oberta

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

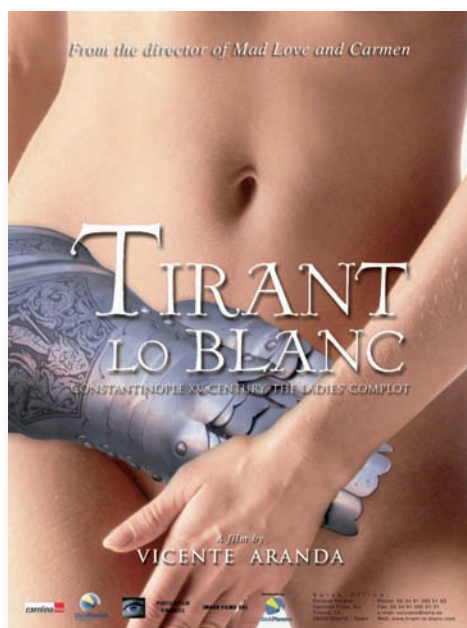
.....

.....

.....

.....

.....

→ SOCIOLINGÜÍSTICA

ACTITUD LINGÜÍSTICA

RECORDA

ELS PREJUDICIS LINGÜÍSTICS

Les **actituds lingüístiques** són les *opinions, idees i prejudicis* que tenen els *parlants* respecte una *llengua*.

★ Endivina quins prejudicis amaguen les diferents situacions proposades:

- Jo vaig deixar a una xavala que estava com un tren per ...de sentí-la parlar (...) perquè pareixia que tenia la boca plena de sopes i no m'agradava (...) parlava en valencià, no sabia el castellà a penes (...)
Jo crec que era de ...

Prejudici lingüístic per minoritzar el valencià / considerar el castellà superior al valencià

- Un jove pregunta a tres xiques a la ciutat de València: "Per anar a Alboraya he d'eixir cap a la dreta o cap a l'esquerra?", i en allunyar-se el xic, van comentar entre elles: "Qué basto! El caso es que de aspecto no parece de pueblo."

Prejudici lingüístic per minoritzar el valencià / considerar el valencià com llengua de poble.

★ Classifiqueu aquestos prejudicis segons siguen interlingüístics (quan existeixen entre parlants de llengües distintes) o intralingüístics (si es produeixen a l'interior d'una llengua, entre parlants de la mateixa llengua).

Interlingüístics	- Escric en castellà perquè en català faria moltes faltes.
Interlingüístics	- El castellà és més fàcil perquè s'escriu com es pronuncia.
Interlingüístics	- Seria molt millor si tot el món parlara una sola llengua.
Interlingüístics	- El valencià és un idioma graciós, més adequat per a fer broma que el castellà.
Interlingüístics	- No val la pena aprendre valencià ja que tothom sap castellà.
Interlingüístics	- Qui no sap parlar castellà o no el parla bé és perquè és de poble.
Intralingüístic	- Escriure en valencià és molt difícil.
Interlingüístics	- El valencià és poc fi.
Interlingüístics	- El valencià és molt dolç.

Interlingüístics

– Aprendre valencià és una pèrdua de temps. És molt més útil aprendre anglés.

Intralingüístic

– Cal parlar sempre en castellà a aquelles persones que parlen en castellà.

Intralingüístic

– Cal parlar als desconeguts en castellà.

FALTA

– El valencià no és útil per a la investigació científica ni per a l'ensenyament universitari.

Intralingüístic

– El valencià es parla als pobles.

Intralingüístic

– El valencià és un idioma de gent de poble.

Interlingüístics

– Parlar en valencià als castellanoparlants és un acte de mala educació.

Intralingüístic

– Qui parla en valencià és perquè no té prou cultura.

Intralingüístic

– Al meu poble és on millor parlen el valencià.

Intralingüístic

– L'apitxat és un valencià mal parlat.

3 Els tòpics i els refranys també ens porten a fer afirmacions perjudicials com aquestes:

- Els andalusos són alegres i superficials.
- Els alemanys són treballadors i capquadrats.
- Badalonins, lladres fins.
- Valencià i home de bé no pot ser.

Les havies escoltat alguna vegada?

Resposta oberta

Què et pareixen aquestes afirmacions?

Resposta oberta

Estàs d'acord amb elles? Per què?

Resposta oberta

→ PROJECTE DE TREBALL

TRÍPTIC RECICLATGE

RECORDA

Un tríptic és un fullet informatiu doblegat en tres parts que conté informació de qui l'organitza. Sol estar organitzat de la següent manera:

- **La portada:** apareix l'eslògan o frase de la campanya i el logotip de l'empresa.
- **L'interior:** s'exposen els avantatges del producte o servei amb fotografies o gràfiques.
- **La contraportada:** es col·loca el logotip i dades d'utilitat com adreça, telèfon,...

Ara que hem vist el vocabulari de l'ecologia, et proposem fer un tríptic sobre el reciclatge.

Pots explicar què significa reciclar i les coses que podríem fer des de casa per ajudar el medi ambient.

Ací tens un exemple d'un tríptic perquè veges com es fa i, a partir d'aquest, poder crear el teu.

REPLEGA SELECTIVA

VIDRE METALLS PAPER CARTÓ OLI DOMÈSTIC

SEPARA A CASA I ABOGA EN EL CONTENIDOR CORRESPONENT

VOLUMINOSOS
Si no pots esperar el dia marcat al calendari de recollida cal dipositar-los a l'Ecoparc. Allí trobaràs 4 contenidors grans:

FUSTA PLÀSTIC ENDERROCS NETS ENDERROCS BRUTS

i d'altres menuts per a piles, tubs fluorescents, cartró, vidre, etc...

A més els agricultors poden dipositar els productes fitosanitaris al **PUNT SIGFITO**

HORARI DELS CONTENIDORS DEL POBLE

Hivern de les 20:00h fins a les 23:00h
Estiu de les 21:00h fins a les 24:00h

HORARI DE L'ECOPARC
De dilluns a divendres: de 9:00h a 13:00h i de 15:00h a 18:00h
Dissabtes: de 8:00 a 13:00h

PROHIBIT ABOGAR FORA DE L'HORARI

RECORDA..... ENTRE TOTS PODEM

SIMAT NET

CUIDEM EL MEDI AMBIENT

MILLOREM LA NOSTRA QUALITAT DE VIDA

AJUNTAMENT DE SIMAT DE LA VALLDIGNA
Regidoria de Medi Ambient

Resposta oberta

UNITAT 8

TÈCNIQUES D'ESTUDI I TREBALL

EN AQUESTA UNITAT APRENDRÀS

- DIFERENTS TEXTOS INSTRUCTIUS
- MÉS COSES SOBRE LES TÈCNIQUES D'ESTUDI
- EN L'APARTAT DE GRAMÀTICA, LES ORACIONS SIMPLES I COMPOSTES
- A DIFERENCIAR ELS TEXTOS INSTRUCTIUS
- EN ORTOGRAFIA, ELS SIGNES DE PUNTUACIÓ
- EL LÈXIC DELS ANIMALS
- A LA LITERATURA, ELS AUTORS DEL SEGLE XVI
- EN SOCIOLINGÜÍSTICA, LA LLEI D'ÚS I ENSENYAMENT
- A FER UN TEXT INSTRUCTIU SOBRE LA TEUA MASCOTA

TEXT 1

INSTAL·LACIÓ D'UNA TELEVISIÓ

- Primer, desembalar la televisió de la caixa en compte per no espatllar cap part.
- A continuació, col·locar l'aparell en una superfície plana i ben segura.
- Posteriorment, preparar tots els cables ben endins dels forats pertinents.
- Després endollar tots els cables a la llum.
- Posar piles en el comandament de la televisió i sintonitzar.
- Per últim, guardar la garantia per si apareix cap problema i reclamar al comerç.

TEXT 3

INSTAL·LACIÓ D'UNA IMPRESSORA

1. Polse el botó inici del seu ordinador.
2. Obriga el CD d'instal·lació, si aquest no ho fa automàticament.
3. Desplegue el menú d'instal·lació, acceptant les condicions del fabricant (aquest procediment pot durar diversos minuts).
4. Seleccione el lloc on vol que quede instal·lada.
5. I faça un enllaç directe a l'escriptori.

TEXT 2

COM FER UN ESQUEMA

- Primer, llegiu el text i subratlleu les paraules que no enteneu.
- Després, heu de rellegir-lo i entendre'l sencer.
- En tercer lloc, extraure una idea important de cada paràgraf i altra secundària.
- Tot seguit, les idees han d'expressar-se amb frases curtes i clares (no còpies).
- Per últim emprar un diagrama, numeració o el que vulgues.

TEXT 4

DECÀLEG DEL BON ESTUDIANT

- I Procura estudiar en un lloc ventilat, ben il·luminat i en silenci que et faciliti una bona atenció i concentració.
- II Procura estudiar sempre a la mateixa hora. Generalment les hores de millor rendiment són de 6h a 9h de la vesprada. Al matí, millor entre 10h i 13h.
- III Utilitza per estudiar els cinc dies de la setmana de manera regular. Els divendres potser et costa, però pensa que tindràs lliure el cap de setmana.
- IV Dedica a l'estudi entre una hora i mitja i dues diàriament. Si el cap de setmana vols continuar, combina el treball: lleuger + dur + lleuger.
- V Amb 10 o 12 hores d'estudi a la setmana serà suficient, però sempre s'ha de tenir en compte la pròpia personalitat.
- VI Abans de començar a estudiar, prepara tot el material que necessites: llibres, llibretes, paper, bolígraf, llapis, diccionari, goma, regla...
- VII Quan et poses a estudiar decideix l'hora d'acabar o el treball a realitzar i aconsegueix el que t'has proposat.
- VIII Comença per una assignatura o treball que et siga fàcil o que t'agrade. Quan ja estigues concentrat/da, pots dedicar-te a alguna feina més difícil. Per acabar, reserva't algun treball senzill.
- IX Estudiar és un hàbit i fins que no ho tingues ben assimilat, no podràs fer excepcions. Arribarà un moment que et serà totalment familiar.
- X Estudia una mica cada dia en lloc d'estudiar molt pocs dies.

→ COMPRENSIÓ LECTORA

I Aquestos textos com classifiquen la informació? Amb ...

Guions, punts o números

II Quantes passes té el text? Quantes televisions tens a casa, i en quines parts?

Sis parts // resposta oberta

TEXT 1

III Escriu cinc verbs d'aquest text. I dos connectors entre diferents oracions.

Desembalar, col·locar, preparar, endollar, posar

A continuació , posteriorment

IV Què és un esquema?, tu fas esquemes? en quines assignatures normalment?

És una tècnica de classificació d'informació per importància

Resposta oberta

TEXT 2

V De quin tipus és aquest text? Raona la resposta.

☐ narratiu

☒ instructiu

☐ descriptiu

☐ argumentatiu

Resposta oberta

VI En quina persona està escrit el text? Com està ordenada la informació?

Vosté (2na singular) // per números

VII Escriu quatre verbs que donen ordres.

Polse, òbriga, desplegue i seleccione

TEXT 3

VIII Digues dues coses que fas del catàleg del bon estudiant i d'altres dues que no fas. Justifica el perquè.

Resposta oberta

.....

IX Quin altre consell afegiries per al decàleg del bon estudiant?

Resposta oberta

.....

TEXT 4

X Escriu dues instruccions per al Decàleg del bon company de classe.

Resposta oberta

.....

➔ EXPRESSIÓ ORAL

TÈCNIQUES D'ESTUDI

RECORDA

Les **tècniques d'estudi** són moltes i variades, però en aquest apartat t'ensenyem algunes orals perquè les poses en pràctica en qualsevol assignatura. La repetició en veu alta és fonamental, ja que primer lliges i després ho tornes a dir. Però no de forma repetitiva, sinó extraient les paraules claus.

- 1** Ací tens un text de l'assignatura de coneixement del medi, llig-lo i extrau quines són les paraules claus que has de saber:

Hi ha diferents classes d'animals:

Els animals que naixen del ventre de la seua mare són vivípars i el que naixen d'ous són ovípars. Els mamífers tenen el cos cobert de pèl i quan són menuts mamen: són vivípars. Les aus tenen el cos cobert de plomes i són ovípars. Els rèptils també són ovípars i tenen el cos cobert d'escates. Els peixos tenen aletes i els cos cobert d'escates i viuen en rius, mars o llacs. Per últim, els amfibis viuen en l'aigua o prop d'aquesta, la pell la tenen nua i humida, a més a més són ovípars.

Paraules claus : vivípars, ovípars, mamífers (vivípars), rèptils, peixos, amfibis

RECORDA

Altra de les tècniques d'estudi és la regla **mnemotècnica** que consisteix a retindre una gran quantitat d'informació a partir de la síl·laba inicial de cadascuna de les paraules que vols estudiar.

- 2** Ací tens alguns exemples de conceptes que has d'aprendre, escriu la paraula resultant que et servirà per recordar-ho i no tindre dubtes a l'hora d'escriure-ho.

- El guionet es col·loca en mots compostos en què el primer element acabe en vocal i el segon comence amb X, R, S

Xeresa

- La dièresi no es col·loca en els infinitius, futurs, condicionals i gerundis de verbs acabats en vocal + ir com conduir, agrair

Infucong

- Les paraules que s'escriuen amb g i tg són les que porten les vocals e, i com

Resposta oberta

- Les paraules que s'escriuen amb j i tj són les que porten les vocals a, o, u com

Resposta oberta

- Les contraccions en valencià són un total de vuit

Al, als, del, dels, pel, pels, cal, cals

ORACIÓ SIMPLE I COMPOSTA

RECORDA

Anomenem **oració simple** a aquella que sols té un verb en forma personal.

Ex.: *Aniré demà al parc.*

Anomenem **oració composta** a aquella que té més d'un verb en forma personal.

Ex.: *Demà anirem al cinema i després soparem al restaurant.*

1 Classifica aquestes oracions segons siguen simples o compostes:

- El xic està menjant una poma.	simple
- Quedarem a les nou i acabarem a les onze.	composta
- Quan estudiaràs més?	simple
- Vindré però no podré quedar-me fins molt tard.	composta
- Si vens prompte, aprofitarem més el temps.	composta
- Esperem que arriben.	composta
- Dimarts a les onze es va llegir el comunicat del comitè.	simple

2 Ara inventa tu dues oracions simples i dues compostes:

a) Resposta Oberta

b)

c)

d)

RECORDA

Pel que fa a les **oracions compostes**, segons els nexes d'unió d'aquestes oracions ens trobarem bàsicament amb tres grans tipus:

- **COORDINADES** (amb una conjunció que les uneix) en què les dues oracions mantenen una independència quasi total, fins a tal punt, que cada una per separat no necessita de l'altra. Ex.: *Màrius pinta i son pare el mira.*
- **SUBORDINADES**, quan una d'elles és l'oració principal i l'altra en depèn de tal manera que no s'acaba d'entendre del tot sense aquella. Ex.: *Quan em telefones, t'ho explicaré tot* (la segona és la necessària, la primera no).
- **JUXTAPOSEADES** que són les que no tenen nexes sinó una coma o un punt i coma. Totes dues conserven la independència de significat. Ex.: *Elsa m'observa; jo no en vull saber res.*

3 Digues si les oracions compostes següents són *juxtaposades*, *coordinades* o *subordinades*:

a) El ministre ha anunciat que el govern estudiarà noves mesures econòmiques.	subordinada
b) Estudia molt però no aprova.	coordinada
c) Estudies o treballes?	coordinada
d) He perdut la carpeta que vaig comprar la setmana passada.	subordinada
e) Fes la reclamació ara o perdràs l'oportunitat.	coordinada
f) No volia menjar, estava trist, plorava constantment.	juxtaposada
g) Aquella xica, el nom de la qual no podria dir, l'havia impressionat.	subordinada
h) Està segur del fets, no cedirà.	juxtaposada
i) En Joan no sap quan tornarà el seu amic.	subordinada
j) Els suplicava que el deixaren anar.	subordinada
k) L'amiga en qui confiava m'ha traït.	subordinada
l) S'acosta el setembre, l'estiu m'ha passat volant.	juxtaposada
m) No sé la lliçó perquè no l'he estudiada.	subordinada
n) O has d'estudiar o has de fer feina.	coordinada

4 Després de practicar tant, inventa oracions compostes dels tres tipus:

COORDINADES:

1 Resposta oberta

2

SUBORDINADES:

1

2

JUXTAPOSADES:

1

2

5 Uneix aquestes dues oracions simples per tal de formar una oració composta:

- No plou. Ens faltarà aigua.

Resposta oberta

- Va ploure molt. Es va omplir la bassa.

Resposta oberta

- Demà anirem a agafar caragols. Ha plogut molt.

Resposta oberta

- És una persona molt agradable. De vegades es mostra distant.

Resposta oberta

- Vine demà. Et comentaré un assumpte.

Resposta oberta

6 Busca en aquest text almenys dues oracions simples i **dues compostes**:

Va deixar l'ampolla d'aigua damunt de la taula que hi havia a un costat, entre totes dues butxaques, i també els dos gots. No ens va servir. Va girar cua, i això va ser tot. L'avi va agafar l'ampolla i va servir el líquid amb parsimònia. Després em va oferir un dels gots. El vaig buidar d'un glop. Tenia la gola seca. A continuació, ja no va deixar que reprenguéssim la conversa on l'havíem deixada. La primera pregunta la va fer ell.

Adormits sobre els miralls, JORDI SIERRA I FABRA, Ed. Tàndem

.....

.....

.....

.....

➔ EXPRESSIÓ ESCRITA

TEXT INSTRUCTIU

RECORDA

Un **text instructiu** és aquell que té com a finalitat donar unes ordres, unes explicacions, etc. a algú sobre la manera de fer una cosa.

Els textos instructius poden ser: una recepta de cuina, normes de salut etc.

★ 1 Indica quin és el tipus de text d'aquests enunciats:

- Instruccions del Monopoly	intruccions joc
- Itinerari de visita del castell de Xàtiva	tríptic / díptic d'informació
- Codi de circulació	normes de tràfic
- Com és la ciutat d'Alacant	diccionari enciclopèdic
- Contar el que vas fer el cap de setmana passat	diari / carta / blog
- Decàleg del bon espectador	instruccions bon comportament
- Explicació de la teoria del Big-Ban	text instructiu científic
- La crítica del llibre de valencià de la segona avaluació	ressenya literària

RECORDA

Les característiques d'aquests textos són:

- **Esquematisme:** es destaquen les línies principals d'allò de què es vol informar.
- **Disposició gràfica:** facilita la comprensió d'aquest tipus de text. S'ha d'organitzar seguint l'ordre de les accions que s'han de fer i, per això, marquem l'ordre amb numerals ordinals (primer, segon, etc. o lletres ordenades).
- **Recursos gràfics** amb imatges o dibuixos.

★ 2 Escriu les instruccions d'un joc de taula, el que més t'agrada:

Resposta oberta

.....

.....

.....

.....

.....

.....

RECORDA

Una de les característiques textuais d'aquestos és la utilització de les formes verbals imperatives i indicatives. Has de recordar que l'**imperatiu** serveix per formular una ordre, una instrucció... i que només s'utilitza en oracions **afirmatives**.

Per a expressar una ordre **negativa** emprem, en canvi, el mode **subjuntiu**.

Ara que tots tenim internet i que viatgem per la xarxa escriu el decàleg del bon internauta, pots emprar imatges, dibuixos i connectors.

DECÀLEG DEL BON INTERNAUTA

Resposta oberta

→ ORTOGRAFIA

ELS SIGNES DE PUNTUACIÓ.

RECORDA

Els **signes de puntuació** són instruments bàsics per comprendre i interpretar correctament el missatge escrit i per facilitar-ne la lectura. Els signes de puntuació principals són:

- **La coma (,)**: pausa breu. Apareix en enumeracions o explicacions.
- **El punt (.)**: pausa forta que indica que la frase té un significat complet independent.
- **El punt i coma (;)**: pausa mitjana que separa oracions de sentit complet connectades semànticament entre si.
- **Els dos punts (:)**: pausa mitjana que denota una relació de proximitat entre els dos fragments que uneixen. Serveix per introduir un exemple o una explicació.
- **Els punts suspensius (...)**: indiquen l'eliminació d'un fragment que se sobreentén.

La **coma** indica una pausa menor. Es posa:

- Per a separar elements (mots, frases, etc.) d'una enumeració. Ex.: *Les aules no disposen d'ordinadors, projectors ni pantalla.*
- Abans, després, o abans i després, d'un vocatiu. Ex.: *Maria, vine ací.*
- Per a indicar l'elisió d'un verb. Ex.: *A primer expliquen la prosa i a segon, la poesia.*

No es posa entre subjecte i verb ni entre verb i complements, a no ser que hi haja una explicació.

Col·loca les comes on siga necessari:

- Has d'estudiar molt fill meu per portar bones notes.
- Salva'ns socorrista que ens ha donat una rampa.
- Les senyores ploren les xiques canten els homes es van el vertader calor ve perquè és necessari que arribe el bon temps perquè cresca l'amor.
- Hi havia a Roma en aquella ocasió espanyols de totes parts: castellans gallecs canaris valencians mallorquins andalusos...
- El sol banya alegra il·lustra fecunda i influeix.
- Tu germà sí em feres cas; tu no.
- Any de neus any de béns.

falta

RECORDA

Existeixen tres tipus de **punts**:

- **Punt i seguit**: s'utilitza per a separar oracions en les quals es tracta d'un mateix tema.
- **Punt i apart**: separa paràgrafs, és a dir, dins d'un text separa les idees.
- **Punt i final**: indica el final d'un text.

2 Col·loca els punts i seguits que fan falta en cada text:

Econòmicament no tenia problemes. Una xicoteta renda de la part materna li assegurava un mínim suficient per a viure. El seu treball de secretària en una casa d'exportacions on era ben considerada li permetia el benestar i un poc de luxe. Tenia dues o tres amigues que l'estimaven i amb les quals podia comptar per què el cor encara li exigia més?

Fa uns dies un estranger em va preguntar d'on era la meua família i en quin poble havia nascut. Vaig haver de respondre-li que no ho sabia. A la nit ho vaig preguntar a la meua mare i ella m'ho va dir. També m'explicà moltes coses de la meua família i del nostre bonic país. M'agradaria poder anar-hi a viure, però primer cal que hi hagi pau. Serà algun dia possible viure-hi en pau?

3 Corregeix les errades d'aquestes oracions relacionades amb els signes de puntuació:

- Hola, a tots!
- Benvingut a l'institut.
- El xic i la seua germana arribaran demà.
- El xic, i els seus amics vindran després.

RECORDA

Els **parèntesis ()** són un signe de puntuació doble. S'utilitzen principalment per:

- incloure un aclariment o un incís en una oració.
- incorporar alguna dada o precisió. Ex.: El descobriment d'Amèrica (1492) suposà un fet fonamental.

Les **cometes (“ ”)** són també signe ortogràfic doble. S'utilitzen per:

- Reproduir una citació textual.
- Indicar títols de poemes, cançons ...
- Mostrar que una paraula s'utilitza amb un sentit diferent a l'habitual. Ex.: *Aquest cap de setmana m'han “netejat” el pis.*

4 Escriu quatre oracions on apareguen alguns usos dels signes de puntuació.

Resposta oberta

.....

.....

.....

.....

.....

.....

FITXA DE VOCABULARI

Llúdria	Camaleó	Mussol	Balena
Linx ibèric	Polp	Ruc	Ànec
Rabosa	Tucà	Pingüí	Cigonya
Mero	Granota	Mero	Estruç
Goril·la	Fardatxo	Tritó	Peix espasa

1 Escriu el nom de deu animals domèstics i d'altres deu salvatges:

DOMÈSTICS	SALVATGES
Resposta oberta	Resposta oberta

- Escriu dues oracions, una on apareguen animals domèstics i l'altra amb salvatges:

Resposta oberta

.....

2 Defineix els següents termes i després els compares amb la resta dels teus companys:

- **Canvi climàtic:** canvi en el clima de la terra provocat per la influència de l'ésser humà.
- **Ecosistema:** conjunt de fauna i flora que són necessaris per l'aparició d'una espècie animal o vegetal.
- **Efecte Hivernacle:** calfament de la terra prpovocat per la contaminació de l'home i altres factors
- **Contaminació lumínica:** excés de llum en certs llocs provocat per la implantació de l'home que perjudica animals o plantes

- 3 Destria les vuit paraules relacionades amb els animals que hi ha en aquest encreuat i escriu sis oracions amb alguna paraula:

D	F	G	H	J	K	L	P	O	I	U	T
H	O	V	Í	P	A	R	N	Q	E	E	R
A	S	I	S	D	L	F	F	V	C	X	Z
Q	Q	V	F	G	E	S	C	A	T	A	D
A	S	I	D	H	T	J	L	U	G	M	D
R	E	P	T	U	A	I	O	P	M	O	N
Q	Ç	A	Z	X	X	C	V	B	D	L	N
E	R	R	E	P	T	I	L	S	S	P	D
Y	T	Ç	U	I	O	P	Ç	L	K	J	H
H	F	A	M	F	I	B	I	S	D	F	G

1 Resposta oberta

- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....
- 7.....
- 8.....

- 4 Explica el significat d'aquestes frases fetes:

- Ser fidel com un gos.

Persona molt leal

- Xarrar com una cotorra.

No parar de parlar

- Ser astut com una rabosa.

Ser una persona hàbil

- Tindre la pell de gallina.

Tindre fred / estar asustat

- Tindre el cap ple de pardals.

Ser una persona molt il·lusa

- Agafar el bou per les banyes.

Fer front a un problema

→ LITERATURA

SEGLE XVI

RECORDA

Durant els segles **XVI** i **XVIII** es va produir un davallada en el conreu de la literatura en la nostra llengua per la utilització del castellà en aquestes produccions. Aleshores aquest període l'anomenem **Decadència**. En aquestos segles es va conrear una **literatura popular** que va gaudir d'una gran vitalitat. El **Renaixement** a la nostra literatura va seguir les tendències de la literatura castellana i manteniment de la tradició medieval.

1 Llig el text i contesta les següents preguntes:

a) A qui està adreçat el poema? I què li diu?

A la seua amada // que està enamorat d'ella i la necessita

b) Creus que el poeta és correspost amb l'amor que declara?

No // per aquest motiu l'escriu per exemple "el meu cor sospira"

c) Assenyala la tornada (repetició) dins d'una poesia o cançó.

La nit i el jorn, quan pense en vós,

El meu cor sospira.

Bella de vós só (sóc) enamorós (enamorat)
Ja fósseu mia!

La nit i el jorn, quan pense en vós,
El meu cor sospira.

Tot el meu tresor done i persona

A vós garrida

Puix no us vol mal qui tot vos dóna

Doneu-me la vida;

Doneu-me la , doncs, tingueu socors

Ànima meua.

La nit i el dia, quan pense en vós,

El meu cor sospira

El dia sencer tot temps sospire

Podeu ben creure;

I a on vos he vist me gire

Si us podré veure

I quan no us veig creixen dolors,

Ànima meua

La nit i el jorn, quan pense en vós,

El meu cor sospira.

JOAN TIMONEDA, *Cançoner Flor d'enamorós*
(adaptació)

RECORDA

Joan Timoneda, València (1515?-1583), impressor i editor va escriure el cançoner **Flor d'enamorós** (Flor de enamorats) que conté 280 poesies amb 55 en valencià i d'altres en castellà. Aquestes poesies imiten la tradició de les cançons populars.

2 Llig el text i contesta:

No hi ha al món major dolor
ni més igual que el morir,
com del que és ferit d'amor,
i no es gosa descobrir.

Dos mil pensaments lo maten
amb dolor molt desigual,
dos mil combats lo combaten
tots temps cobrint lo seu mal

Glossa (Adaptació)
Joan Timoneda

a) Quin és el tema d'aquesta glossa?

Declarar l'amor a l'amada

b) Amb la mateixa estructura que aquesta glossa podries fer tu una a partir d'aquest refrany:

Qui no sap secret callar
no pot dir que sap d'amar.

Resposta oberta

.....

.....

.....

.....

.....

.....

→ SOCIOLINGÜÍSTICA

LLEI D'ÚS I ENSENYAMENT

RECORDA

La **Llei d'Ús i Ensenyament** del Valencià és una llei en vigor, publicada el 23 de novembre de 1983, promoguda pel govern de la **Generalitat Valenciana** i aprovada per les **Corts**, que regula els drets dels ciutadans a utilitzar el valencià i l'obligació de les institucions a fer que aquests drets es complisquen. En existir zones tradicionalment de parla castellana, existeixen municipis i comarques de predomini lingüístic valencià i municipis i comarques de predomini lingüístic castellà, la llei també determina quins municipis es determinen (per raons històriques i de l'ús de la llengua) com d'un predomini lingüístic o altre.

★ 1 Llig aquest decret i contesta les següents preguntes:

Per aquesta raó, amb el present Decret, hom regula d'una banda l'epígraf I, l'ensenyament del valencià conjuntament amb el castellà com a matèria obligatòria en tots els nivells, modalitats i graus i estableix els requisits exigits per a impartir l'ensenyament del valencià d'acord amb el nivells en què s'impartesca i crea com a òrgan consultiu una Comissió Tècnica per a orientar i assessorar la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, en les matèries en que aquesta ho requeresca.

L'epígraf II, anomenat el valencià com a llengua en l'ensenyament, es basa en el principi que el valencià com a llengua pròpia de la Comunitat Valenciana ho és també pròpia de l'ensenyament, i estableix el dret dels alumnes a rebre els primers ensenyaments en la llengua que els siga habitual en el moment d'iniciar els seus estudis, encara que considera, quan siga oportú el context sociolingüístic de la localitat o del centre, per motius pedagògics o de rendiment educatiu.

Finalment, l'epígraf III, regula el valencià com a llengua en la Comunitat Educativa, i és per això que aquestes normes tendeixen a fer realitat el principi que la llengua pròpia de la Comunitat Valenciana ho siga també de l'Administració Educativa i dels Centres Públics ubicats en els municipis relacionats en el Títol V.º de la Llei 4/1983 com a territoris de predomini lingüístic valencià, i dels centres privats que lliurement s'emparen en el dret que la Llei els atorga, de manera que llurs actuacions administratives de règim interior, rètols, butlletins, notes, convocatòries, etc. siguen redactades en valencià, i també les actuacions a sol·licitud del públic, tret que expressament siguen sol·licitades en castellà, i facilitar el coneixement del valencià al personal no docent al servei dels centres que el desconega.

De què parla el text?

De l'estat de la llengua valenciana en l'àmbit educatiu, on té el mateix estatus que el castellà. I també la cooficialitat de les dues llengües en l'escola.

2 Ara llig aquest text escrit per la celebració dels 25 anys de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià i contesta:

Més de vint-i-cinc anys de vigència de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià deixen clares les mancances de la normativa bàsica reguladora dels drets lingüístics dels valencians i les valencianes. Amb el reconeixement constitucional de les llengües cooficials, l'adveniment d'un Estat de Dret Democràtic i la creació de les autonomies es féu un pas endavant respecte del règim anterior. Però la falta de desenvolupament normatiu i reglamentari de les lleis que regulen la matèria, ha perjudicat la seguretat jurídica dels pares i mares que trien ensenyament plurilingüe alhora que deixa sense contingut efectiu uns drets que nominalment consten reconeguts, també a l'Estatut.

MIQUEL BADIA, advocat d'Escola Valenciana

- Creu l'escriptor que la llei ha sigut bona respecte al passat?

Respecte del passat fou important, però insuficient

.....

.....

.....

Què és el que critica l'escriptor?

La falta de desenvolupament normatiu i reglamentari de les lleis que regulen la matèria.

.....

.....

3 Comenta amb els teus companys si són útils aquestes campanyes per normalitzar l'ús del valencià. Resposta oberta

➔ PROJECTE DE TREBALL

CUIDA LA TEUA MASCOTA

Com hem treballat a la unitat el *text instructiu*, ara et proposem que faces un text instructiu relacionat amb *les mascotes* ja que també has estudiat vocabulari dels animals.

Et proposem que escrigues un text on expliques com cuidar la teua mascota. En aquestes imatges pots veure dos mascotes un poc exòtiques. Busca informació sobre elles i escriu instruccions sobre com cuidar-les, què donar-les de menjar, ...

Recorda que el text instructiu ha de ser esquemàtic i ha d'utilitzar recursos gràfics, com fotos. També és important la disposició gràfica i normalment es marca l'ordre amb numerals.

MASCOTA:
DESCRIPCIÓ:

HÀBITAT:

Com cuidar la meua mascota:

Resposta oberta

UNITAT 9

ANEM AL TEATRE?

EN AQUESTA UNITAT APRENDRÀS

- COM ÉS UNA ESCENA TEATRAL
- COM FER UN PROGRAMA RADIOFÒNIC
- EN L'APARTAT DE GRAMÀTICA, LES ORACIONS SUBORDINADES SUBSTANTIVES I ADJECTIVES
- A DIFERENCIAR EL GÈNERE TEATRAL
- LA CAL·LIGRAFIA DE LES CONSONANTS LATERALS I NASALS
- EL LÈXIC DE LA IMATGE PERSONAL
- LA LITERATURA DEL SEGLE XVII
- EN SOCIOLINGÜÍSTICA, LA VARIACIÓ LINGÜÍSTICA
- A REALITZAR LA PUBLICITAT DEL TEU NEGOCI AL PROJECTE DE TREBALL

ESCENA 6

(Carrer. De matí. Juanita i Gladys arriben per costats oposats; van cap a l'institut).

GLADYS.- Ei, hola!

JUANITA.- Hola! Com és que vas sola? I Ricky?

GLADYS.- Ni me'n parles.

JUANITA.- No vau eixir ahir?

GLADYS.- Haviem quedat per anar al cine i no s'hi va presentar.

JUANITA.- Potser...

GLADYS.- Potser, res. Me'n vaig anar amb la colla de Sally i, saps qui m'hi trobe?

JUANITA.- Ricky i... I qui?

GLADYS.- Ricky i Beth Lefkowitz.

JUANITA.- Quines penques! Però, Beth no eixia amb Toni Pallavicino?

GLADYS.- I Ricky amb mi. I què té això a veure?

Arriba Fabio; du, com de costum, una petita motxilla on guarda els diners i el mòbil.

FABIO.- Hola!

JUANITA.- Hola!

GLADYS.- Hola i adéu! No us entretingueu.

FABIO.- Què teniu a primera hora?

JUANITA.- Literatura, amb la senyoreta Lynch.

GLADYS.- (Fa l'ullet.) No feu tard.

Gladys se'n va

FABIO.- Què et sembla si avui ens saltem les classes?

JUANITA.- Avui? Per què?

FABIO.- I per què no?

JUANITA.- (Dubta) I on vols que anem?

FABIO.-A Manhattan. Hi has anat alguna vegada?

JUANITA.- Sí. Amb l'institut vam anar al Museu d'Història Natural. I amb els pares, a veure un musical. Ah, i cada any, per Nadal, a veure l'arbre del Rockefeller Center.

FABIO.- Jo hi vaig amb els pares per la festa de San Gennaro, però no ens movem de Little Italy.

OCTAVI EGEA IMAGINE, Editorial Tàndem

➔ COMPREENSIÓ LECTORA

I Com es diuen els personatges d'aquest fragment? On creus que passa l'acció?
Gladis, Juanita i Fabio // A la ciutat de Nova York

II De qui parlen en la primera part? i quina impressió tenen?
De Ricky // negativa perquè no va eixir amb Gladys

III Qui arriba?, i què du com de costum?
Arriba Fabio; du, com de costum, una petita motxilla on guarda els diners i el mòbil.

IV Qui tenen a primera hora?, de quina assignatura? Què tens tu dilluns a primera hora?
Literatura, amb la senyoreta Lynch // resposta oberta

V De quin tipus és aquest text? Raona la resposta.
☐ Narratiu ☐ Argumentatiu ☐ Expositiu ☒ Conversacional
Intercanvi de diàleg entre diferents personatges

VI Què li proposa Fabio a Juanita? És normal aquest comportament?
Què es saltem les classes // no

.....

VII On van anar amb l'institut? i què van veure?
Amb l'institut vam anar al museu d'història natural // a veure un musical

VIII A quin lloc has anat amb l'institut durant aquest curs? t'ha agradat? Raona la resposta.
Resposta oberta

.....

IX Quina és la festa més important del teu poble? Quants dies tens de festa?
Resposta oberta

X Podries dir quin és el pitjor moment i el millor de la teua estada a l'institut?
Resposta oberta

.....

→ EXPRESSIÓ ORAL

PROGRAMA RADIOFÒNIC

RECORDA

La **ràdio** és un mitjà de comunicació molt important i que fonamenta tota la seua importància en la paraula i la forma de dir-ho. A més a més, la interacció entre **emissor i receptor** és un dels seus atractius junt amb la **immediatesa**.

- ★ 1 Segur que has escoltat la ràdio en més d'una ocasió, doncs digues diferents programes, i emissores de ràdio que escoltes.

EMISSIONA DE RÀDIO	PROGRAMA DE RÀDIO
Resposta oberta	Resposta oberta

RECORDA

La ràdio té una diversitat de tractament de la informació que es recull en els diferents gèneres radiofònics:

- **Informatius** (donen notícies generals, locals, esportives o de qualsevol tipus).
- **Reportatges** (investigació a fons d'un tema).
- **Entrevistes** (intercanvi de preguntes entre interlocutors).
- **Esportius** (retransmissions de qualsevol esport noticable).
- **Magazins** (programa de diversitat temàtica i per al públic en general).
- **Musicals** (programa on la música és el fonament de l'emissió).

- ★ 2 Ara tu podries confeccionar un programa de ràdio sobre un tema que t'interesse. Com a exemple et pot servir la graella que et proposem. Després exposa el programa de forma oral als teus companys i escolta els d'ells.

EXEMPLE DE PROGRAMA

GUIÓ PROGRAMA RADIOFÒNIC:

- **Títol:** LA TERTÚLIA MATINAL
- **Sintonia:** *With or without you* (U2)
- **Temàtica:** L'última obra de teatre de Carles Alberola
- **Presentador:** Un sols
- **Conversa:** entrevista amb Carles Alberola

GUIÓ PROGRAMA RADIOFÒNIC

- TÍTOL:
- SINTONIA :
- TEMÀTICA:
- GÈNERE RADIOFÒNIC:
- PRESENTADOR:
- CONVERSA:

Resposta oberta

→ GRAMÀTICA

LES ORACIONS SUBORDINADES SUBSTANTIVES I ADJECTIVES

RECORDA

Una **oració subordinada** és una oració composta, és a dir, formada per més d'un verb. Les oracions es necessiten l'una a l'altra per tenir sentit complet i no poden funcionar independentment.

Les oracions subordinades poden funcionar com un adjectiu, un substantiu o un adverb. Per això, es divideixen en:

- **Subordinades substantives:** equivalen a un nom o pronom. Exemple: *M'agrada que em faces suc de taronja* = *M'agrada la taronjada*.
- **Subordinades adjectives:** equivalen a un adjectiu. Ex.: *El rellotge que és blau, me l'ha regalat mon pare* = *El rellotge blau me l'ha regalat mon pare*.
- **Subordinades adverbials:** equivalen a un adverb. Exemple: *Quan arribes, crida'm* = *Després, crida'm*.

★ Digues si aquestes oracions subordinades són adverbials, adjectives o substantives:

a) No sabia <u>que havia faltat a l'institut</u> .	substantives
b) <u>Mentre estigues al poble</u> , t'ajudaré.	adverbials
c) Van a una fonda <u>que es troba al final de la carretera</u> .	adjectives
d) La notícia explicava <u>qui havia fet més gols</u> .	substantives
e) El tema <u>de què tractaré</u> és delicat.	adjectives
f) No podeu entrar <u>quan volgueu</u> .	adverbials

RECORDA

Les **oracions subordinades substantives** realitzen, dins de la proposició principal, qualsevol de les funcions pròpies d'un sintagma nominal o d'un sintagma preposicional (subjecte, atribut, complement directe, complement indirecte, complement preposicional, complement del nom, etc). Exemple: La professora de Llengua explica *la lliçó* (C.D)= La professora de Llengua explica *que el verb és molt important* (O.sub. subst. funció C.D).

Les principals funcions que les oracions subordinades substantives poden exercir són:

- **Subjecte:** normalment encapçalades per *que*. Ex.: *Em preocupa molt que no vingues*.
- **C. Directe:** també encapçalades per *que* normalment. Ex.: *Em va explicar que no vol jugar*.

★ Completa aquestes oracions per tal de formar oracions subordinades substantives i digues quina funció realitzen: Resposta oberta

- Em sap greu
- Era considerat traïdor
- Aquesta xica sembla

- Tu només veus
- Ens han demanat
- M'agrada
- La meua opinió és
- El tutor suggeria

3 Analitza sintàcticament les següents oracions subordinades substantives:

- He vist que hi havia un xic amb ella.
Complement Directe
- Li ha semblat bé que ho digueres tu.
Subjecte
- El nostre desig és que aproves el curs.
Atribut
- Els suplicava que el deixaren sol.
Complement Directe
- Us recomane que visiteu València.
Complement Directe

RECORDA

L'**oració subordinada adjectiva** és un tipus de subordinada que fa la funció de complement del nom. Està encapçalada per un pronom relatiu que es refereix al nom al qual acompanya, anomenat antecedent. Es distingeixen entre oracions adjectives especificatives, quan la informació delimita l'abast del nom i mai porten comes, i explicatives, quan simplement afegeixen informació complementària al contingut d'aquest i sempre porten comes.

4 Completa aquestes oracions per formar subordinades adjectives: **resposta oberta**

- Aquell metge és de Castelló.
- Dóna'm el diari
- Això succeí l'any
- La casa de Sitges,, és de la meua tia.
- La cosina de Joan, , està malalta.
- La cambra s'ha decorat de nou.
- La clau l'has deixat al primer calaix.
- L'actriu és germana de Jordi.

5 Analitza sintàcticament les següents oracions subordinades adjectives i digues el tipus:

- L'alumne que hui s'ha adormit a la classe de llengua és molt llest. **Especificativa**
Complement Nom-Subjecte
- Aquest llibre de text, que és avorrit i complicat, soluciona els dubtes. **Explicatives**
Complement Del Nom - Subjecte
- Hui ha venut amb el pijama que li varen dur els reis. **Especificativa**
Complement Del Nom-Ccinstrument
- No m'acostumaré mai a la pudor que fan els porcs. **Especificativa**
Complement Del Nom-Complement De Règim
- El porter de la discoteca a qui vaig donar l'entrada va reaccionar violentament.
Complement Del Nom-Subjecte // Especificativa
- Aneu a l'aula on fareu les exposicions del treball. **Especificativa**
Complement Del Nom -Ccloc
- El dia que em parles amb educació t'escoltaré. **Especificativa**
Complement Del Nom - Subjecte

6 Ara hauràs d'escriure quatre oracions subordinades, dues adjectives i altres dues substantives: **Resposta oberta**

Adjectives:

Substantives:

➔ EXPRESSIÓ ESCRITA

TEATRE

RECORDA

El **teatre** és un **text dialogat** entre uns personatges que han de resoldre un conflicte al llarg de tota l'obra. Les obres teatrals solen dividir-se en tres **actes**, i els actes solen dividir-se en **escenes** que es produeixen cada vegada que entra o ix un personatge a l'escenari.

★ Ací tens un fragment d'una obra de teatre que està incompleta, mira a veure si pots completar-la. Resposta oberta

ACTE SEGON ESCENA DOTZENA

Empleat. (Entra en escena) Parlaven amb mi?

Joan. No, no... És que l'haviem pres per una altra persona.

Lluís Caram ! Si que s'assembla al policia sense bigot.

Empleat. A qui?

Joan. A un policia sense bigot que és igual que un altre policia amb bigot. Ha, ha,ha!. Perdone si ric, però és que tot açò em recorda una comèdia que vaig veure una volta. No hi havia prou actors i un d'ells havia de representar tots els papers de policia que hi havia a l'obra.

Empleat.

.....

Joan.

.....

Empleat.

.....

Joan.

.....

Empleat.

.....

Lluís.

.....

RECORDA

L'obra de teatre està formada per una història i té les mateixes parts que un text narratiu:

- **Presentació** dels diferents personatges, lloc, espai i conflicte.
- **Nus** on es desenvolupen els esdeveniments.
- **Desenllaç** on es resol el conflicte.

Amb la graella que et donem, pensa les parts d'una possible fragment teatral:

PRESENTACIÓ			
PERSONATGES	LLOC	ESPAI	CONFLICTE
Resposta oberta			

NUS	DESENLLAÇ
Resposta oberta	

RECORDA

Els recursos lingüístics que hi apareixen en el text teatral són:

- **Acotacions:** descriuen breument elements de l'escenari o instruccions als actors per saber com han d'actuar.
- **Diàlegs:** poden ser tant **monòlegs**, on sols parla un personatge, o **diàleg** quan intervenen diferents personatges.

- 3 A partir de la graella anterior hauràs de fer el monòleg d'un personatge:

MONÒLEG

Resposta oberta

- 4 Amb la informació de la mateixa graella inventa un diàleg entre diferents personatges:

DIÀLEG

Resposta oberta

→ ORTOGRAFIA

LES CONSONANTS LATERALS I NASALS

RECORDA

Els **sons laterals** estan representats per la lletra **l** i els dígrafs **l·l** i **ll**.

La **l·l** geminada és l'única que pot ocasionar algun problema ja que la parla habitual no la distingeix llevat de casos excepcionals. Consisteix en dues **els** separades per un punt volat (al mig de la línia):

- a) Posarem **ela geminada a la majoria de paraules que comencen per AL·L- / IL·L- / COL·L-** i els seus derivats: *il·legal*, *col·laborar*, *al·lèrgia*, *al·lucinació*, *col·legi*, *il·legítim*.
- b) També posarem **ela geminada a la majoria de paraules acabades en -EL·LA / -IL·LA** i els seus derivats: *novel·la*, *aquarel·la*, *tranquil·la*, *clorofil·la*.

1 Escriu l / l·l:

tranquil·la	col·legi	al·lèrgia	dilema
infalible	solució	alegria	al·licient
milió	mil·lèsima	il·lusió	pàl·lid
cèl·lula	passarel·la	sol·licitud	celebració
cancel·lació	il·lustre	il·lustració	mil·límetre
excel·lent	il·legal	col·locar	instal·lar

2 Tria 5 paraules de l'activitat anterior i inventa una oració per a cadascuna d'elles:

a) Resposta oberta

b)

c)

d)

e)

3 Col·loca l / l·l / ll als espais en blanc de les següents oracions:

- La col·lecció de papallones és la il·lusió de la seua vida.
- Ha llançat el llapis vermell perquè no tenia mina.
- Lluís i Llúcia han estudiat la il·luminació de la sala.
- Han col·locat les sol·licituds a l'arxiu.
- Buscava col·laboradors per fer una pel·lícula.
- "La cua de palla" és una col·lecció de novel·les policíiques.
- És tan intel·ligent com els seus col·legues.

- Tota la colla va anar a visitar-lo a l'hospital i van portar-li un pom de clavells.
- Ara que està malalt, aprofita per pintar aquarel·les.
- Marcel estudia la síl·laba i aprén a fer cal·ligrafia.
- Si estàs intranquil·la et faré una til·la.
- No sé si les il·lustracions d'aquests àlbums són fetes amb olis o amb aquarel·les.
- Després d'aquella pallissa, l'equip es va col·locar a darrera posició.

★ 4 **Escriu l'antònim de les següents paraules:**

Legal, lícit, llegible, limitat, lògic

Il·legal / Il·lícit / Il·legible / Il·limitat / Il·lògic

RECORDA

Recorda que no totes les paraules que en castellà comencen per *l* corresponen a paraules que comencen en valencià per *ll*. Així diem literatura i no *lliteratura.

Anomenem **consonants nasals** a les que representem amb les lletres *m*, *n* i el dígraf *ny*.

Recorda que **escrivim m** davant *b*, *p*, *m*, *f*: *embenar*, *ample*, *immòbil*, *àmfora*.

Escrivim *n* davant de *v*: *canviar*.

★ 5 **Escriu el contrari dels adjectius següents:**

Negociable, moderat, madur, noble, negable, mòbil.

Innegociable / Immoderat / Immadur / Innoble / Innegable / Immòbil

★ 6 **Ompli els espais en blanc d'aquestes paraules i ompli les oracions:**

**invertir, combatre, embellir, desenvolupar,
emboirar-se, embenar, convenir, invitar**

- Et **convé** llegir per millorar l'ortografia.
- M'ha **invitat** a la festa d'inauguració, però tinc un altre compromís.
- Si **invertixes** els diners en accions, traurem molts beneficis.
- Els homes **envellixen** més ràpidament que les dones.
- Cada Nadal Maria **embellix** la casa.
- Si no fas bondat, t'hauré de/ d'**embenar** tota la cama.
- Els científics hauran de/ d'**desenvolupar** fàrmacs per **combatre** la grip aviària.
- La plana de Vic es/ s' **emboira** molt fàcilment.

- 7 Ompli els buits de les frases següents amb *m, n, mp, nv*:
- a) Aquell amfibi dibuixava una circumferència en moure's per terra.
 - b) Després d'emfilar-se va quedar immòbil.
 - c) Va demanar un canvi per anar a jugar a tennis.
 - d) Aquell sofà és molt comfortable: hi llegiré un comte.
 - e) Vés amb compte amb els comptes que fan els comtes: sempre s'equivoquen al seu favor!

- 8 Ompli els buits d'aquest text amb *m, n, mp, ny*:

Mirant enrere només vèiem una densa cortina de fum però el cel estava tan ennuvolat que fum i boira aviat es confongueren. Quan nosaltres ja havíem fugit d'aquell turment insuportable, em va començar un altre, que la tempesta, tanmateix, era millor perquè, com a mínim, no sentíem l'escalfor del foc. Més tard, sentírem uns crits; no sabíem si eren de triomf o de menyspreu per la nostra fugida, però ningú no es va immutar i vam seguir caminant. La confusió es va produir en arribar al poblat i veure tantes galtes umflades.

- 9 Escriu una oració on apareguen paraules amb: Resposta oberta

L:

LL:

M:

N:

L·L:

NN:

FITXA DE VOCABULARI

afaitar	bigot	bronzejador	cabell / pèl / monyo
cutis	depilació	desembolicar	eixugacabells
espill/mirall	esmalt d'ungles	fixador	flascó de perfum
franja	ganxet	llapis d'ulls	loció capil·lar

★ **Escriu el nom d'aquestes descripcions i fes una oració: EXERCICI AMB ERRATA**

2

1

M A S S A T G E

A

Q

U

4

P

I

5

U L L S

3

L L A P I S

L

T

A

I

T

L

G

L

E

A

N

G

Ü

E

N

T

1. Pràctica terapèutica que consisteix a friccionar, colpejar.
2. Acció i efecte de maquillar.
3. Barreta d'un producte cosmètic o farmacèutic que s'aplica als ulls.
4. Porció de barba o cabell que creix als costats de la cara.
5. Substància que s'aplica damunt de la pell per a tractar algunes malalties.

1 Resposta oberta

- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

2 Escriu el nom d'aquestos objectes:

Pinta ungles

Pintallavis

Màquina
talla cabells

FALTA

Tisores

3 Escriu cinc consells per tindre una bona imatge personal:

CONSELLS
Resposta oberta

4 D'aquestes paraules fes quatre oracions explicant-les:

afaitar

empolsar

retallar

eixugar

desembolicar

tenyir

depilar

mirar

lluir

rissar

pintar

humitejar

Resposta oberta

.....

.....

.....

RECORDA

Francesc Vicent Garcia, Tortosa (1582-1623), conegut com Rector de Vallfogona, tingué gran èxit a la seua època. També **Francesc Fontanella** (1622-1701?) conegut per poemes lírics i religiosos.

★ Llig el text i contesta:

A una senyora descolorida

Per a curar de rael, senyora mia,
aqueix color trencat, que fa tant que us dura,
he oït a dir que tota trencadura
fàcilment un braguer la remedia.

Cenyiu-vo'l, que, si ho feu, de dia en dia
veureu que lo marfil d'eixa blancura
cobrarà el color viu de rosa pura
que als ulls de tot lo món, cause alegria.

Jo us sé una mà tan ben exercitada,
Tan secreta i lleial qual vos importa
Per a la cura i vergonyós recato.

De un petit <<ai>>, quan molt, sereu curada,
un <<ai>> que dos mil gusts juntament porta;
feu-ho, si no per gust, per lo barato!

a) Quina visió de la dona apareix en aquest poema?

Una dona que no té independència i que està lligada als models de l'època

.....
.....

b) Per què no es fa un poema del mateix tema, però de l'home?

Resposta oberta // L'home controlava la societat i la manipulava com els seus dissenys marcaven

.....
.....
.....

A València destaca **Pere Joan Porcar** (1560-1629) amb el seu **Dietari**, on es relaten notícies quotidianes sobre el món eclesiàstic, els costums i diverses incidències de la vida de la València del segle XVII.

2 Llig el text i contesta:

Dimarts a 23 d'octubre 1612, a la vesprada, en lo monestir de Santa Caterina de Siena es barallaren fra Brea, de l'orde de Predicadors, i fra sant Jordi, de l'orde del Carme, sobre lo sermó que fra Brea havia predicat en Predicadors lo dia de Sant Beltran i arribaren a les mans, i fra sant Jordi li rompé en la cara les ulleres que portava Brea i li alisà la cara.

Dilluns a 10 de maig 1599, entre quatre i cinc hores de la vesprada, entraren en casa de don Jaume Sorell a netejar-li el pou que els de l'almirant que allí aposentaven i ell també, l'havien embrutat tot de sucietat i bacins. I de la gran pudor, entrà primer un home i s'ofegava, i entrà un altre per ajudar aquell i els dos restaren allí morts de la pudor. I quasi en totes les cases que estos Grans de castellans han aposentat han fet el mateix dels pous,... i tot ho han derruït i quasi fins a tots els panys de les portes han arrancat: esta és la ganància que Sa Majestat ens ha portat a València amb tal bruta gent!

a) Quin és el resum del fragment?

El primer parla de la pugna entre fra Brea i fra Sant Jordi // En el segon es fa una crítica als castellans portat pel rei, a partir de la neteja dels pous que tenien a casa.

.....

.....

.....

.....

Comenta dues diferències amb la vida de la teua ciutat actualment.

Resposta oberta.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

→ SOCIOLINGÜÍSTICA

LA VARIACIÓ LINGÜÍSTICA.

RECORDA

La **variació lingüística** és el fenomen que dona compte dels usos diversos d'una llengua, els quals depenen dels factors de temps, espai, grup social i situació comunicativa.

Segons aquests factors, tenim els tipus de variació següents:

- **Varietats històriques (temps) o diacrònica.** Les diferents formes de parlar *segons el moment*. No parlava de la mateixa manera una persona del segle XV que una persona del segle XXI. La llengua pateix una evolució al llarg del temps.
- **Varietats dialectals (espai) o diatòpica.** Cadascuna de les modalitats *parlades en l'àmbit territorial* d'una llengua, caracteritzades perquè posseeixen trets fonètics, morfosintàctics i lèxics específics. No parlen igual el valencià a Morella o Alacant.
- **Varietats socials (grup social) o diastràtica.** Les maneres característiques de parlar de grups socialment afins, que els diferencien d'altres grups socials. Es tracta dels denominats **argots**.
- **Varietats funcionals o registres** (situació comunicativa) o **diafàsica**. Els factors que caracteritzen els registres són: el tema, el canal oral o escrit i el nivell de formalitat del text.

No es parla o escriu igual d'economia que de festes, que amb els amics, que a la universitat

1 Mira aquestos dos textos i comenta quin tipus de variació es dona:

No'm pren així com al petit vaylet
qui va cerquant senyor qui festa-l faça
tenint-lo calt en lo temps de la glaça
e fresch, d'estiu, com la calor se met.

No em passa així com el petit xiquet
que vol senyor que el tinga ben content;
escalfat quan faça fred de valent
i en la calor de l'estiu ben fresquet.

Poemes d'Ausiàs March, Versió de Lluís Anton Baulenas, ed. Bromera

Variació diacrònica

.....

.....

2 Ara anem a treballar el lèxic des del punt de vista dialectal. Classifica aquestes paraules en dos columnes segons pertanyen a la varietat oriental o a l'occidental:

mirall / espill, xiquet/ nen, arena/ sorra, sortir/ eixir

ORIENTAL	OCCIDENTAL
espill nen sorra sortir	mirall xiquet arena eixir

Llig aquest text i analitza les característiques del registre en què està escrit:

EVA: Perfaplis! Necessitem un mogolló de xulles.
CLARA: Nosaltres també...
CARMETA:Les necessitem.
HELENA: I que siguen les millors.
BOLA: Això us costarà una pasta.
[...]
ÀLEX: Tio, tu ets així de guai o t'ho fas?
EVA: És guai!
Joan el Cendrós, Carles Alberola i Roberto García, ed. Bromera

Registre col·loquial molt aprop de l'argot juvenil : perfaplis, guai, tio, pasta

.....

.....

.....

Ara transforma aquest text utilitzant un registre estàndard.

EVA: Per favor ! Necessitem un moltes notes per a l'examen
CLARA: Nosaltres també...
CARMETA:Les necessitem.
HELENA: I que siguen les millors.
BOLA: Això us costarà força diners / molts diners.
[...]
ÀLEX: Home, tu ets així de bona persona o t'ho fas?
EVA: Està molt bé!

➔ PROJECTE DE TREBALL

PUBLICITAT NEGOCI D'IMATGE

En aquesta unitat hem treballat vocabulari relacionat amb la imatge personal i en aquest projecte de treball volem que treballes sobre ell.

Imagina que eres l'encarregat/ da de la publicitat d'una perruqueria i et toca llançar una nova campanya per promocionar els seus serveis i productes amb molt bones ofertes.

Ací tens un exemple que et pot ajudar a fer la teua **campanya publicitària**.

OFERTA

PERRUQUERIA A LA PELU

Servei de perruqueria + manicura + depilació de llavis i celles **9€ !!!**
Espectacular oferta que no pots rebutjar **3x1**

La PERRUQUERIA A LA PELU et talla el cabell, et fa la manicura, la depilació de llavis i la depilació de celles per només 9€ (depenent del servei de perruqueria el preu pot variar sensiblement).

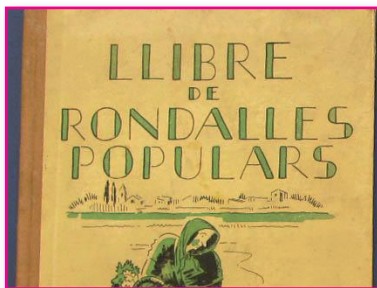
*Oferta vàlida fins a nou avís.
Nota: Imprescindible imprimir anunci per entregar a la botiga o mostrar-lo via mòbil.

Resposta oberta.

UNITAT 10

ON ANEM A FINAL
DE CURS?

EN AQUESTA UNITAT APRENDRÀS

- **LES AVENTURES D'UN VIATGE DE FI DE CURS**
- **A CANTAR CANÇONS POPULARS**
- **EN L'APARTAT DE GRAMÀTICA, LES ORACIONS SUBORDINADES ADVERBIALS**
- **COM ESCRIURE RONDALLES**
- **A MILLORAR ELS DUBTES ORTOGRÀFICS**
- **AL LÈXIC, ELS BARBARISMES**
- **LA LITERATURA POPULAR ALS SEGLES XVII I XVIII**
- **QUÈ ÉS EL LLENGUATGE ESTÀNDARD EN SOCIOLINGÜÍSTICA**
- **A ACTUALITZAR UNA RONDALLA**

Això era un institut de l' interior d'Alacant que volia fer un viatge de fi de curs. Els abellia molt anar a un destí de costa, perquè durant l' hivern passaven molt de fred i preferien una estada a la platja per gaudir d'un bon oratge. El destí que havien triat entre tots era Menorca, sabien que era una illa de les Illes Balears on el contacte amb la natura és molt agradable i on no hi havia tanta massificació, com a la resta d'illes. Per tal de poder pagar les despeses del viatge, van vendre tot tipus de loteries, rifles, i objectes com polvorons, colònies etc... Tots estaven desitjosos per començar el viatge, ja que estava programat per a finals de maig. Amb la classe aniria el tutor Valerià, que ho havia organitzat tot: l'allotjament, les excursions i els diferents mitjans de transport.

Una vegada ja a l'illa, es traslladaren a Alaior, un municipi de l'interior amb no molts habitants que els van acollir molt contents tots, menys una dona vella que vivia molt prop de l'església. Aquella dona els va deixar a tots impactats en la seua forma de vestir, no era amb la roba habitual, sinó amb la forma típica de la zona.

Els alumnes i el professor feien diferents excursions, quan un dia la pluja aparegué d'improvís i hagueren de refugiar-se en una casa que van veure sola a la muntanya. Allí estava la dona que els va deixar passar a tots i com que no parava de ploure els contà una rondalla que circulava per aquelles muntanyes. A Alaior vivia un home que era un gran caçador de conills i ocells. Tots els dies eixia amb l'esperança de caçar molts conills i ocells per a vendre'ls al mercat. Però, un dia va trobar un conill que amb cara trista li va dir.

- No em mates, caçador, que tinc molts fills que alimentar i són molt petits.

L'home es quedà tan sorprès que no sabia què dir, però no ho va dubtar i no va disparar el conill. Es quedà bocabadat i, quan arribà a sa casa, li ho contà a la seua dona.

Passà el temps i el caçador continuava caçant, però un dia hi hagué una gran tronada amb llamps, pluja i trons, amb tant mala sort que un caigué molt prop d'ell, tirant una branca de pi molt grossa que li caigué a la cama deixant-lo a la vora d'un rierol que s'havia format.

- Ja no aguantaré molt temps així i no puc moure'm.

La tempesta cada vegada empitjorava, així que de sobte aparegué el conill i el caçador li demanà ajuda. Al poc de temps, un llamp enlluernà amb la seua llum i el seu so el cel, i el caçador es va desmaiar. Quan va obrir els ulls, estava tot sec i la tempesta havia passat. "És com si ho haguera somiat", pensà el caçador. Però no, allí estava el conill que li va dir :- Un dia per tu, amic, i altre per mi. Aleshores va entendre que el conill que l'havia ajudat era el veritable senyor de la muntanya i que no podia caçar-lo, sinó respectar-lo. Quan la dona va acabar de contar la rondalla, l'oratge havia escampat i tornava a lluir al cel el sol. Tots eixiren corrents per tornar a l'hotel, menys Víctor, que els va contar al viatge de tornada a casa que aquella dona era la filla del caçador i que estava a les muntanyes buscant el senyor conill. I conte contat, conte acabat.

➔ COMPREENSIÓ LECTORA

I Quin són els personatges d'aquest fragment? On creus que passa l'acció?

Els alumnes / el professor / caçador / conill / dona // a Alaior (menorca)

II En quin curs estaven els alumnes? Com es deia el professor?

No especifica el curs // Valerià

III En quina comunitat està Menorca? Quines llengües parlen?

Illes Balears // Català i espanyol

IV Podries dir el nom de dos pobles o ciutats de l'interior d' Alacant? Quines illes formen la Comunitat on van de viatge?

Resposta oberta // Mallorca, Menorca, Eivissa, Formentera, Cabrera

V De quin tipus és aquest text? Raona la resposta.

☒ narratiu ☐ argumentatiu ☐ expositiu ☐ conversacional

Resposta oberta

VI La rondalla entre quins personatges es desenvolupa?

El caçador i el conill

VII Digues quin títol li posaries a la rondalla. Justifica la resposta.

Resposta oberta

VIII A quin lloc has anat amb l'institut durant aquest curs? t'ha agradat? Raona la resposta.

Resposta oberta

IX On t'agradaria anar a la fi de curs? Per què?

Resposta oberta

X Escriu un final alternatiu a la rondalla.

Resposta oberta

→ EXPRESSIÓ ORAL

CANÇONS

- 1 Segur que recordes cançons populars de totes les etapes, a veure si pots escriure quatre, després compara-les amb les dels teus companys:

Resposta oberta

- 2 Ací hi ha cançons populars, intenta corregir els diferents barbarismes que hi apareixen per les formes més genuïnes al costat de cada paraula:

LA MANTA AL COLL

La manta al coll i el cabasset
monanirem al postiguet On anirem
la manta al coll i el cabasset
monanirem monanirem al postiguet On anirem
arreando xim-pam-pum Caminant
arreando xim-pam-pum Caminant
per dos quinzets un puro
per tres una pipa
per quatre una guitarra
per cinc una xica
el puro pa fumar per a
la pipa pa lluir per a
la guitarra pa tocar per a
i la xica pa dormir. per a

"La manta al coll"- Els borrarxos

Arranj. i H:
Eliseo Rib

Els Borrarxos

ROTLLLO I CANYA

Xorrocotxoc

No m'el encendràs el tió per detràs (1) oncle / darrere
Anem anem, seguim tots a la processó
Seguiu avant, no vos deixeu cap rosegó
farem traguets a Sant Roc,
matarem lo cuc allí, el
i després que dirà i després que dirà
que no som d'ací
Anem anem
Seguim tots a la processó
Seguiu avant, no vos deixeu cap rosegó
farem traguets a Sant Roc,
matarem lo cuc allí, el
cantarem altres cançons i ballarem,
la tarara si, tarara no.
Roda i cavila a qui demanes,
trenca't les cames, busca qui te dixe dinés. diners
Paga el trimestre al propietari
de lo contrari, no obstant això
se pert molt més, se pert molt més
Som de Castelló !!!
la la ra la la la la la ra la la la
Xorrocotxoc, bresquillera i albercoc.
mon pare no té nas
Xorrocotxoc, barriguera i corretxot.
mon pare no té nas
ma mare és xata, ma mare és xata,
Amb la canya pel camí tots anirem
i de rotllos també mos assesiarem ens
Tombatossals
menjarem confits i dolç torró
i a l'ermita pujarem
El tió Pep se'n va l'horta oncle
Ole, pum!

EL FALLERO

Despertant els nostres cors,
València riu.
Per la senda de les, flors
ja ve l'estiu.
Creua el carrer la xicalla
replegant els trastos pa la falla; **per a**
i manté la tradició
d'esta cançó...
¿Hi ha una estoreta velleta
per a la falla de Sant Josep,
del tio Pep...? **oncle**
I van juntant lo que els veïns els van donant **el**
per a buidar el porxe. **porxà**
¿Hi ha una estoreta velleta
per a la falla de Sant Josep?,
I amb una estella del muntó **montó**
se du el compas de esta cançó.
En les cares de la gent
tot es content.
Xiqueta meua
que del carrer eres l'ama
per culpa teua
tinc el cor encés en flama.
No te separe
del caliu del meu voler,
reineta fallera,
que si me deixes
un ninot tindrè que ser, **hauré de ser**
¿Hi ha una estoreta velleta
per a la falla de Sant Josep?,
per a la falla del teu carrer.

EL TIO PEP

El tio Pep se'n va a Muro... **oncle**
tio Pep... **oncle**
El tio Pep se'n va a Muro... **oncle**
tio Pep... **oncle**

¿De Muro què em portarà?
tio Pep, tio Pep, tio Pep, tio Pep. **oncle**

Una tartana i un burro **ase**
per a anar a passejar.

El tio Pep ja té el burro **oncle/ase**
que molts quinzets li ha costat,
i tota la gent de Muro
diuen que l'han enredat.

El ruc li ha pegat tres pataes **patades**
i l'han dut a l'hospital;
té tres costelles trencaes **trencades**
i tot el cos li fa mal.

Ja ve Sento de "ca" la novia,
ja ve Sento, malhumorat,
ja ve Sento tocant els testos
carabassa li haurant donat.

¡Ai, xica meua, que bona estàs!,
tens un sofoco com un cabàs,
vés-te'n a casa, si no estàs bé,
porta un palmito i t'aventaré. **ventall**

Si vols a Emili que és faener,
tindràs horter i un bon femer,
bona collita de pimentons, **pebrots**
raïm i figues i bons melons.

¡Ai, xica meua, que bona estàs!,
si no t'aprimes no et casaràs,
jix a la porta, carinyo meu!, **estimat**
que ací t'espera Joseph Andre

→ GRAMÀTICA

ORACIONS SUBORDINADES ADVERBIALS

RECORDA

Les **oracions subordinades adverbials** són un tipus d'oracions subordinades que fan en l'oració composta la mateixa funció que un **adverbi**, és a dir, complement circumstancial.

- **Temporals**: moment en què es produeix el fet. Nexes: abans que, quan, mentre, després que, des que... Ex.: *Quan va arribar, van aplaudir.*
- **Locatius**: localització del fet. Nexes: on Ex.: *Vés on vulguis.*
- **Modals**: manera. Nexes: com, com si... Ex.: *Camina com pot.*

1 Substitueix cada oració subordinada per un sintagma. Indica també de quin tipus és.

- Posa aquests llibres on et parega.

A la prestatgeria (lloc)

- Va arribar a casa quan ja eixia elso l.

Al matí (temps)

- Va posar els llibres com li va semblar.

Malament (mode)

- Aniré fins on faça falta.

Allí (lloc)

- Juga com si li anara la vida.

Amb molta força (mode)

2 Completa les següents oracions per tal de formar oracions subordinades adverbials:

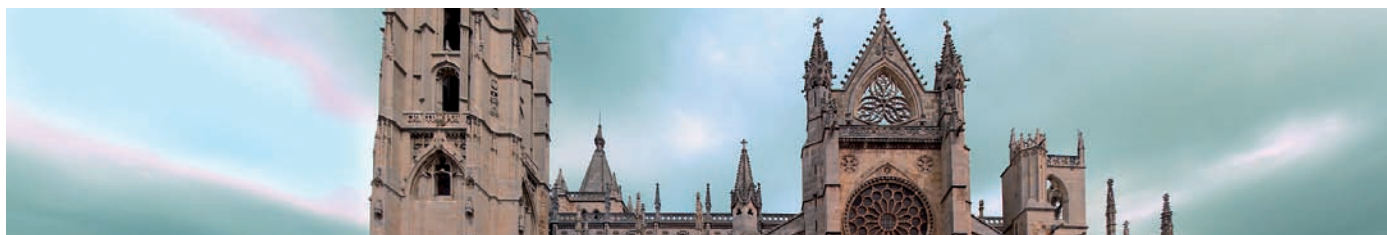
- Li ho explicarem tot **Resposta oberta**

- Visitarem la Catedral

- S'ha passat la classe

- Vindré

- Vaig

RECORDA

- **Causals:** indiquen la causa de l'acció. Nexes: perquè, ja que,... Ex.: Vinc *perquè* no em trobe bé.
- **Finals:** indiquen finalitat. Nexes: perquè, a fi que, per tal que... Ex.: Vinc *perquè* m'ajudis.
- **Consecutives:** expressen conseqüència. Nexes: tant...que, doncs... Ex.: Parla tant *que* m'atabala.
- **Comparatives:** estableixen una comparació (de inferioritat, igualtat o superioritat). Nexes: més ...que, menys ...que, tan...com. Ex.: És *tan* alt *com* son pare.
- **Concessives:** expressen una oposició. Nexes: encara que, malgrat que.. Eixirem d'excursió, *encara* que ploga.
- **Condicionals:** expressen condició. Nexes: si,...Si plou, anirem al cinema.

Analitza aquestes oracions subordinades adverbials:

Encara que li ho recomane, no em fa cas.

FALTA

M'ho diu perquè l'ajude.

Final

No us puc dir res, perquè és un assumpte confidencial.

Causal

Perquè l'aire còrrega, cal obrir les finestres.

Causal

L'estime perquè és molt noble.

Final

Si ixes elegit, pots comptar amb nosaltres.

Condicional

S'havia fet càrrec de tantes obligacions que va acabar malalta.

Consecutiva

Jo vindré, sempre que no acabem gaire tard.

Condicional

Prenia el café llegint el diari.

Temps

Si ens portàrem més bé, el clima de l'aula seria millor.

Condicional

Plou massa, per tant no sortiré.

Consecutiva

Pere ho ha fet tan bé com m'esperava.

Comparativa

4 Completa aquestes oracions per tal de formar oracions subordinades (ja et donem el nexxe): **Resposta oberta**

- Va començar a ploure quan
- Carles estudia perquè
- No pots entrar a la sala si
- Els teus veïns compren més
- Praga és una ciutat tan bonica que
- Li ho explicaren tot abans
- Vaig on
- Ell no us hauria fallat si
- Has de presentar-te a l'examen encara que
- Hem tancat les finestres perquè

5 Ara et toca a tu inventar oracions subordinades: **Resposta oberta**

Temporal:

Condicional:

Causal:

Final:

6 Repassem, escriu una oració subordinada: **Resposta oberta**

ADJECTIVA:

SUBSTANTIVA:

ADVERBIAL:

➔ EXPRESSIÓ ESCRITA

RONDALLA

RECORDA

La **rondalla** és una narració de **caràcter oral** i, per tant, el seu origen no està clar. Aquest aspecte també ens proporciona una indeterminació pel que fa al temps i l'espai, ja que aquests canvien segons la persona que la conta o la narra.

El concepte instructiu és molt important i per això totes les rondalles contenen una **moralitat** i una gran base en valors.

★ Tria un d'aquests valors i pensa una possible situació en la qual pot aparèixer:

sinceritat	amistat	generositat
enveja	gelosia	deixadesa

Situació en la qual pot aparèixer

Resposta oberta

.....

RECORDA

La rondalla té l'estructura de les narracions orals que és:

- **Plantejament**, on apareixen els personatges i la situació inicial.
- **Desenvolupament**, on apareix el conflicte i els fets.
- **Desenllaç**, on apareix la solució al conflicte i la moralitat.

★ A partir de la situació inicial escriu una rondalla o un fragment. Llig-la en veu alta i compara-la amb la resta dels teus companys.

Resposta oberta

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

➔ ORTOGRAFIA

DUBTES ORTOGRÀFICS

RECORDA

Una de les errades més freqüents està referida a perquè/ per què:

- escrivim **perquè** amb significat causal (ja que). Ex.: *No ha vingut perquè estava malalt.*
- escrivim **perquè** amb significat final (amb la intenció que). Ex.: *He dut el cotxe al taller perquè me l'arreglen.*
- escrivim **per què** en preguntes, directes o indirectes. Ex.: *Per què no has vingut?, No sé per què no has vingut.*

Fixa't que sempre s'escriu amb accent obert.

1 Escriu per què o perquè en els espais en blanc d'aquestes oracions:

- No sé **per què** no vols acabar la carrera.
- Vull anar **perquè** sí.
- Vinc **perquè** em solucionen el problema.
- No volia dir-me **per què** no m'havia convidat, **perquè** crec que encara està enfadat amb mi.
- **Per què** has elegit aquesta opció? **Perquè** crec que és la més fàcil.
- No entenc **per què** m'odies.
- No hi podré assistir **perquè** me'n vaig de viatge.
- Els teus germans encara no havien descobert **per què** s'havien barallat.
- Aniré **perquè** em torne els diners.
- Agafa'l **perquè** no caiga.
- Agafa'l, **perquè** si no caurà.
- Volia telefonar-te **perquè** volia parlar amb tu.
- Volia telefonar-te **perquè** em donares l'adreça de la pensió.
- Digues **per què** ho vas fer i no et castigaré.
- Ho vaig fer **perquè** necessitava demostrar-te la situació per la qual passe.
- Si vols saber **per què** deia això, només has de preguntar-ho.
- **Perquè** tot vaja bé, cal que digues **per què** hem de fer-ho així.

RECORDA

És també important que recordes la diferència entre **m'agrada** i **m'ha agradat**, no existeix en valencià la forma ***m'agradat**. Ex.: *M'agrada el llibre. M'ha agradat el llibre que he llegit.*

★ **2** Escriu oracions on utilitzes les següents expressions: Resposta oberta

- M'agrada:
- M'ha agradat:
- No m'agraden:
- No m'han agradat:

RECORDA

Una altra errada freqüent és confondre **a** / **ha**. Recorda que **a** és una preposició que va normalment davant d'un SN i que **ha** és un verb i acompanya un participi.

Ex.: *Done el treball a la professora. Ha treballat molt bé.*

★ **3** Escriu **a** / **ha** segons corresponga:

- **A** la meua germana no li agraden les maduixes.
- Ens **ha** deixat anar al teatre junts.
- **ha** comprat això **a** la meua germana.
- **M'ha** donat deu euros.
- Cada dia preparava el desdejuni **a** la seua mare.

RECORDA

És important veure la diferència entre **MA**/ **M'HA**/ **MÀ**.

MÀ: és l'extremitat superior. Ex.: *M'he trencat la mà dreta.*

MA: és el possessiu àton. Ex.: *Ma mare no treballa.*

M'HA: és la unió del pronom feble + el verb haver. Ex.: *No m'ha explicat bé la lliçó.*

★ **4** Escriu **MA**/**M'HA**/ **MÀ** segons corresponga:

- **M'ha** agradat el que **ma** mare portava a la **mà**.
- **A** quina hora **m'ha** cridat?
- **M'ha** saludat amb l'altra **mà**.
- **M'ha** vingut a veure i **m'ha** donat la **mà**.
- Quan **ma** mare se n'ha anat, **Eduard m'ha** cridat.

RECORDA

Una altra confusió freqüent és **QUAN**/ **QUANT**.

QUAN: és una conjunció temporal. Ex.: *Quan vinga, m'avises.*

QUANT: indica quantitat. Ex.: *No sé quant de temps tardarà.*

★ 5 **Escriu QUAN/ QUANT segons corresponga:**

- No m'ha dit quan vindrà.
- Demana-li quant temps fa que no el veu.
- Quant en voleu, de pa?
- Quan vulgues, podem marxar.
- Si quan torne no esteu, em sentireu.
- Quant a Maria, digueu-li que encara l'espere.
- Em va explicar quant li havia costat de tenir-lo.
- Quant val, aquesta ràdio?
- Quan el pare veu el futbol, tots callem.
- A quant va ara el lluç?

RECORDA

Per últim, anem a revisar la diferència entre **HEM/EM**.

EM: és un pronom feble de primera persona singular. Ex.: *Em deixes el llibre?*

HEM: és la primera persona del plural del verb haver. Ex.: *Hem arribat tard.*

★ 6 **Escriu EM/ HEM:**

- Aquesta nit no em tremolaran les cames.
- Hem guanyat nosaltres? Sí? Quina alegria em dónes!
- No em dónes hui els diners que no els necessite.
- Hem enviat les cartes aquest matí.
- Enguany em toca invitar-te a les festes de les fogueres.
- On hem d'anar d'excursió?
- No em pensava mai que vingueres.
- En un any ho hem enllestit tot.

RECORDA

Els **barbarisme** és una paraula o expressió d'una llengua que s'incorpora a una altra i substitueix la forma pròpia. Exemple: **bocadillo* – *entrepà*, **tablero* – *tauler*.

La nostra llengua està en contacte amb moltes llengües com l'**anglès**, francès etc..., però la que més influència té és el **castellà** perquè el contacte és molt gran.

- 1 Intenta pensar quines són les formes pròpies de la nostra llengua i canvia els barbarismes:

BARBARISME	PRÒPIA	BARBARISME	PRÒPIA
bombilla	bombeta	cenicero	cendrer
entonces	aleshores	cámara	càmera
bacon	cansalada	bolso	bossa
enchufe	endoll	alcance	abast
asco	fàstic	silbato	xiulet

- 2 Substitueix les expressions i les paraules subratllades per les pròpies:

– Ahir tenia que estudiar molt per a l'exam.

Ahir havia d' estudiar molt per a l'examen

– L'empresa té que produir millor per ahorrar.

L'empresa ha de produir millor per estalviar

– La medicina diu que tenim que deixar de fumar.

La medicina diu que hem de deixar de fumar.

– Hasta que vinga tinc que cuidar el meu tio.

Fins que vinga he de cuidar el meu oncle.

L'expressió **TENIR QUE** és la forma d'obligació del CASTELLÀ.

EN VALENCIÀ ÉS: **Haver de + infinitiu**

JO HE DE + infinitiu

TU HAS DE + infinitiu

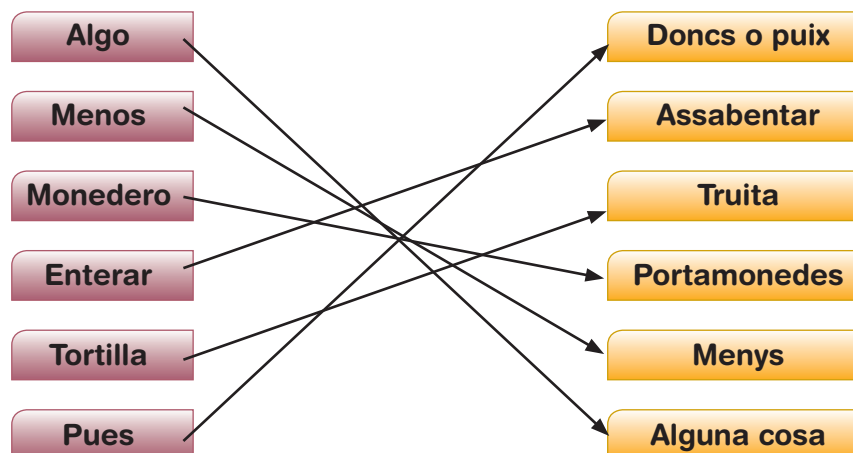
ELL/A HA DE + infinitiu

NOSALTRES HEM DE + infinitiu

VOSALTRES HEU DE + infinitiu

ELLS/ES HAN DE + infinitiu

3 Relaciona les paraules del castellà amb les que s'han d'utilitzar en valencià:

4 Substitueix els castellanismes que trobes en aquest text:

El **ordinador** del meu primo **cosí** era **molt** gran. Les tecles eren **negres** i se podien **xafar**, **picar** molt bé. Tenia que deixar-lo que no se **calfara**, perquè a **vegades** se **desendollava**. Jo li vaig dir **posar-lo** en **gel**, era broma!, **havia d'haver-lo** portat a la **botiga**, para que li **CANVIARA** la bateria i els ventiladors. Però, com és un poc cabut no feu cas i **havia d'apagar** i encendre moltes vegades. Al final en **nadal** i per casualitat va comprar un dècim de loteria i li va **eixir** la loteria, però **la grossa**. Jo **al·lucinava** i tots vam passar unes **vacances** de **luxe**.

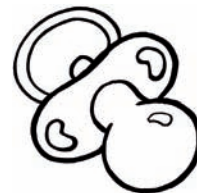
.....

.....

.....

.....

5 Escriu el nom correcte en valencià baix d'aquestos dibuixos:

FALTA

to NO

Fiambra NO

Chupete NO

Gafes NO

Chaleco NO

→ LITERATURA

LITERATURA POPULAR S.XVII-XVIII

RECORDA

En la **literatura popular del segle XVII (Barroc)** destaquen **gèneres religiosos** (goigs, nades, cicle de Pasqua), **profans** (romanços, històrics, cançons de pandero, cobles o corrandes).

★ 1 Llig el text i contesta les preguntes:

CANÇÓ DEL LLADRE

Quan jo n'era petitet
festejava i presumia:
espardenya blanca al peu
i mocador a la falsia.
Adéu, clavell morenet!
Adéu, estrella del dia.

Ara, que ne sóc grandet
m'he posat a mala vida,
m'he posat a robar,
Ofici de cada dia
Adéu, clavell morenet!
Adéu, estrella del dia.

Vaig robar un traginer
que venia de la fira;
li prenguí tots els diners
i la mostra que duïa
Adéu, clavell morenet!
Adéu, estrella del dia.

Quan he tingut prous diners
he robat també una nina;
l'he robada amb falsedat
dient que m'hi casaria.

Fragment poesia popular (adaptació)

a) Quin és el tema que tracta el poema?

Temps passats de l'autor

b) Quins personatges hi apareixen en la poesia?

L'autor

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Llig el text i contesta les preguntes:

Col·loqui entre Guillem lo Curro de Paiporta i Tonilo Grenyut de la Creu Desmotxada.

TONI:...Si tu fesses lo que jo,
que en festege cinc o sis
una em fa sus, altra quis,
una em deixa, altra em fa so,
sempre qui et volgués tindries.
GUILLEM: Voler-ne tantes enfita
I al més valent debilita.
TONI: Poc saps tu de lepolies!
Qui d'esta fruita no tasta?
GUILLEM: sol ser borda, i no em contenta
que esmussa la ferramenta
i lo millor ventrell gasta
TONI: Quan vaig en lo meu grisè,
ab lo floc de llista verda,
no hi ha dona que no es perda
vent-me airós en lo potret.

a) Quin és el tema que tracta el poema?

La conversa entre amics d'amos.

b) Què penses d'allò que diu el poema?

Resposta oberta.

.....

.....

.....

.....

.....

25 de Diciembre Fun Fun Fun

Popular Navideño Villancico tubepartitura

Sax

→ SOCIOLINGÜÍSTICA

EL LLENGUATGE ESTÀNDARD

L'Estàndard és la varietat lingüística poc marcada per trets temporals, geogràfics o socioculturals i que aporta menys informació per a determinar l'origen dels parlants, es a dir, és la varietat que neutralitza la variació lingüística. Es basa en la llengua normativa. La seua funció és facilitar la comunicació entre parlants de dialectes diversos. S'utilitza en els àmbits d'ús relatius als usos formals i públics de la llengua, s'ensenya a l'escola i es difon a partir dels mitjans de comunicació i en l'ús públic.

1 En quines d'aquestes situacions utilitzaries la varietat estàndard?

- ☒ Redactar una carta al diari per a demanar millores al teu barri.
- ☐ Demanar diners a ta mare per comprar-te un CD.
- ☒ Escriure el teu currículum per a un lloc de treball.
- ☐ Deixar una nota a la bústia d'un amic.

2 Per què creus que és important el llenguatge estàndard en totes les llengües?

Per mantindre uns criteris d'uniformitat entre tots els parlants.

3 Llig aquesta explicació sobre l'Acadèmia Valenciana de la Llengua i contesta les preguntes:

L'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL) fou creada el 1998 i l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana de 2006 la declara organisme competent únic. Té la seua seu al Monestir de Sant Miquel dels Reis, seu de la Reial Biblioteca Valenciana. Aquesta institució té com a funció determinar i elaborar la normativa lingüística del valencià i vetlar pel valencià partint de la tradició lexicogràfica, literària i la realitat lingüística valenciana, així com la normalització consolidada a partir de les Normes de Castelló.

- Has escoltat alguna vegada parlar d'aquesta institució?

Resposta oberta

- Quines són les seues funcions?

Determinar i elaborar la normativa lingüística del valencià i vetlar pel valencià partint de la tradició lexicogràfica, literària i la realitat lingüística valenciana, així com la normalització consolidada a partir de les normes de Castelló.

→ PROJECTE DE TREBALL

ACTUALITZAR UNA RONDALLA

En aquesta unitat hem estudiat **la rondalla**. Ara et proposem que modernitzes o actualitizes aquesta rondalla, és a dir, que canvis els personatges i els espais per tal que resulte més moderna, més propera a nosaltres.

Això diu que era un dia un jovenet que li va demanar a sa mare un pollet amb intenció d'anar-se'n pel món a fer fortuna. La seua mare li'l donà i se'n va anar camí avall. A poqueta nit veié una casa de l'horta i entrà.

-Bona nit. No farien el favor de deixar-me quedar ací, que se m'ha fet de nit i no sé on anar?

- Bé, entra.

- I el pollet que duc? On el deixe?

- Tira'l al galliner, que allí hi ha gallines.

I així ho va fer, però com que les gallines s'alcen de bon matí, a picotades van matar el pollet. Quan s'alçà de dormir, entrà al galliner i se'l trobà mort:

- Què li pareix? M'han volat el pollet! Ara quina fortuna faré jo? Faran el favor de donar-me una gallina. Jo d'ací no me'n vaig si no em donen una gallina

Li donaren la gallina i se'n va anar. I camina que caminaràs, tira que te'n vas, se li tornà a fer de nit. Tornà a entrar a una altra casa:

- No farien el favor de deixar-me passar la nit ací?

- Bé.

- Mire, duc una gallineta. Pose-me-la al galliner, que no es gele.

- Nosaltres no tenim gallines, nosaltres tenim porcs.

- Bé, tire-la allí, en qualsevol racó. Que passe la nit l'animalet.

A l'endemà al matí, quan va entrar al galliner, veié que els porcs li havien matat la gallina.

- Escolte, i la gallina? Mire, només n'han quedat les plomes. Ja faran el favor de donar-me un porc.

- Com, un porc?

- Mire, jo d'ací no me'n vaig sense res. Quina fortuna que faria jo!

Li donaren el porc i se'n va anar. Se li tornà a fer de nit i tocà a una altra casa:

- Farien el favor de deixar-me passar la nit? Duc un porquet.

- Vinga, deixe'l al corral, encara que nosaltres només tenim bous.

I com ja ens pensem, els bous, topant-se i barallant-se, mataren el porquet. A l'endemà al matí:

- Escolte, m'han matat el porquet. M'haurà de donar un bou.

- Com, un bou?

- Un bou m'ha de donar, que he volat un porc. Jo he eixit de casa per a fer fortuna, i quina fortuna faig ara si me'n vaig sense res?

Li donaren un bou i se'n va anar.

Passà per un bancal on hi havia un home llaurant amb un burret i li digué:

- Què li passa?

- Ací estic –li respongué l'home–, topant amb una penya, i el burret no la pot arrencar.

- Vol que li lliguem el bou a vore si ell pot?

- Vinga, lliguem-lo.

Ho feren. El bou espentà fort i tragueren un bagul ple de monedes d'or. Els dos estaven devanits. Es van repartir les monedes i el jove que volia fer fortuna se'n va anar a casa amb un bou i una bona bossa de monedes d'or sense haver d'eixir del seu poble. I conte contat, aquest conte del jove ric s'ha acabat i per la xemeneia se'n va al terrat.

Resposta oberta

